

Јули, 2019

Оперативен водич за Имплементација на Конвенцијата за Светско Наследство

ОРГАНИЗАЦИЈА НА
ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ЗА
ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И
КУЛТУРА

Меѓувладин Комитет за Заштита на
Светското Културно и Природно
Наследство

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

World
Heritage
Centre

ЦЕНТАР ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

Оперативниот Водич се ревидира периодично за да ги опфати одлуките на *Комитетот за Светско Наследство*. Ве молиме утврдете дека ја употребувате поседната верзија на *Водичот* со проверка на датумот на истиот на веб-страницата на *Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО* назначена подолу.

Оперативниот водич (на англиски и француски јазик), текстот на *Конвенцијата за Светско Наследство* (на пет јазици) и други документи и информации во врска со Светското Наследство се достапни преку Центарот за Светско Наследство и тоа:

УНЕСКО Центар за Светско Наследство

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Contact: <https://whc.unesco.org/en/world-heritage-centre>

Links: <https://whc.unesco.org/>

<https://whc.unesco.org/en/guidelines> (English)

<https://whc.unesco.org/fr/orientations> (French)

СОДРЖИНА

Поглавје број	Параграф број(броеви)
АКРОНИМИ И СКРАТЕНИЦИ	
I. ВОВЕД	
I.Оперативен Водич.....	1-3
I.В Конвенција за Светско Наследство.....	4-9
I.С Државите членки на Конвенцијата за Светско Наследство.....	10-16
I.Д Генералното собрание на земјите-членки на Конвенцијата за Светско Наследство.....	17-18
I.Е Комитет за Светско Наследство.....	19-26
I.Ф Секретаријат на Комитетот за Светско Наследство (Центар за Светско Наследство).....	27-29
I.Г Советодавните тела на Комитетот за Светско Наследство.....	30-37
ICCRROM.....	32-33
ICOMOS.....	34-35
IUCN.....	36-37
I.Н.Други организации.....	38
I.И. Партнери во заштитата на Светското Наследство.....	39-40
I.Ј. Други конвенции, препораки и програми.....	41-44
II. ЛИСТА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО	
II.А. Дефиниција на Светско Наследство.....	45-53
Културно и природно Наследство.....	45
Мешано културно и природно Наследство.....	46
Културни површини.....	47
Подвижно Наследство.....	48
Исклучителна универзална вредност.....	49-53
II.В. Репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство.....	54-61
Глобална стратегија за репрезентативна, изедначена и веродостојна листа на Светско Наследство.....	55-58
Други мерки.....	59-61
II.С. Пробни листи.....	62-76
Процедури и формат.....	62-69
Пробни листи како средство за планирање и евалуација.....	70-73
Помош и градење на капацитетите за земјите учеснички во подготовката на Пробните листи.....	74-76
II.Д. Критериуми за проценка на Исклучителни универзални вредности.....	77-78
II.Е. Автентичност и/или интегритет.....	79-95
Автентичност.....	79-86
Интегритет.....	87-95
II.Ф. Заштита и управување.....	96-119
Легислативни, регулаторни и договорни мерки за заштита.....	98
Граници за ефективна заштита.....	99-102
Тампон зони.....	103-107
Системи за управување.....	108-118
Одржлива примена.....	119

III ПРОЦЕС НА ВПИШУВАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТИТА НА ЛИСТАТА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

III.A. Подготовка на номинации.....	120-128
III.B. Формат и содржина на номинациите.....	129-133
1. Идентификација на локалитетите.....	132.1
2. Опис	132.2
3. Доказ за впишаното.....	132.3
4. Земја на конзервација и фактори што влијаат на локалитетите.....	132.4
5. Заштита и управување.....	132.5
6. Мониторинг.....	132.6
7. Документација.....	132.7
8. Контакт информации на надлежните авторитети.....	132.8
9. Потпис во име на државата-учесник.....	132.9
10. Број на потребни испечатени копии (заедно со мапите анекси).....	132.10
11. Хартија и електронски формати.....	132.11
12. Испраќање.....	132.12
III.C. Барања за номинација на различни типови локалитети.....	134-139
Прекугранични локалитети.....	134-136
Сериски локалитети.....	137-139
III.D. Регистрација на номинации.....	140-142
III.E. Евалуација на номинации од страна на советодавни тела.....	143-151
III.F. Повлекување на номинации.....	152
III.G. Одлука на Комитетот за Светско Наследство.....	153-160
Впишување.....	154-157
Одлука да не биде впишано.....	158
Референца на номинации.....	159
Одложување на номинации.....	160
III.H. Номинации кои треба итно да се процесуираат.....	161-162
III.I. Модификации на границите, на применетите критериуми за да се оправда впишувањето или пак на името на локалитетот на Светското Наследство.....	163-167
Незначителни модификации на границите.....	163-164
Значителни модификации на границите.....	165
Модификации на применетите критериуми за да се оправда впишувањето на листата на Светско Наследство.....	166
Модификации на името на локалитетот на Светското Наследство.....	167
III.J – Редослед-преглед.....	168
III.K. Финансирање на евалуација на номинации.....	168

IV ПРОЦЕС ЗА МОНИТОРИНГ НА ЗЕМЈАТА НА КОНЗЕРВАЦИЈА НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

IV.A. Реактивен мониторинг.....	169-176
Дефиниција за реактивен мониторинг.....	169

Предмет на реактивен мониторинг.....	170-171
Информации добиени од страна на Државите членки и/или др извори.....	172-174
Одлука од страна на Комитетот на Светско Наследство.....	175-176
IV.B. Листа на Светското Наследство во опасност.....	177-191
Водич за впишување на локалитетите на листата на Светско Наследство кое е во опасност.....	177
Критериуми за впишување на локалитетите на листата на Светско Наследство во опасност.....	178-
182	
Процедура за впишување на локалитетите на листата на Светското Наследство кое е во опасност.....	183-189
Регуларен преглед на државата на конзервација на локалитети на листата на Светско Наследство во опасност.....	190-191
IV.C. Процедура за евентуално бришење на локалитетите од Листата на Светско Наследство.....	192-198
V ПЕРИОДИЧНО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО	
V.A. Цели.....	199-202
V.B. Процедура и формат.....	203-207
V.C Евалуација и следење.....	208-210
VI ОХРАБРУВАЊЕ НА ПОДДРШКАТА ЗА КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО	
VI.A. Цели	211
VI.B Градење на капацитетите и истражување.....	212-216
Стратегија за градење капацитети за Светско Наследство.....	213
Национални стратегии за обука и регионална соработка.....	214
Истражување.....	215
Меѓународна помош.....	216
VI.C. Подигање на свеста и едукација.....	217-222
Подигање на свеста.....	217-218
Едукација.....	219
Меѓународна помош.....	220-222
VII ФОНД ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО И МЕЃУНАРОДНА ПОМОШ	
VII.A Фонд за Светско Наследство.....	223-224
VII.B. Мобилизација на други технички и финансиски ресурси како и партнерства за поддршка на Конвенцијата за Светско Наследство.....	225-232
VII.C. Меѓународна помош.....	233-235
VII.D. Принципи и приоритети за Меѓународна помош.....	236-240

VII.E. Табела со содржина.....	241
VII.F.Процедура и формат.....	242-246
VII.G.Процена на барањата за Меѓународна помош.....	247-254
VII.H. Договорни услови.....	255
VII.I. Евалуација и следење на Меѓународна помош.....	256-257
 VIII АМБЛЕМ НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО	
VIII.A. Преамбула.....	258-265
VIII.B Применливост.....	266
VIII.C Одговорности на државите-членки.....	267
VIII.D. Зголемување на соодветни примени на амблемот на Светско	
Наследство	268-274
Производство на плакати за впишување на локалитетите на Светско	
Наследство.....	269-274
VIII.E. Принципи и примена на амблем на Светско Наследство.....	275
VIII.F. Авторизација за примената на амблемот на Светско Наследство.....	276-278
Обичен договор на националните институции.....	276-277
Договор кој подразбира контрола на квалитетот на содржината.....	278
VIII.G.Права на земјите-учеснички на експертска контрола на квалитет.....	279
 IX ИЗВОРИ НА ИНФОРМАЦИИ	
IX.A. Информации архивирани од страна на Секретаријатот.....	280-284
IX.B. Информации специфични за членовите на Комитетот за Светско	
Наследство и другите држави-членки.....	285-287
IX.C. Информации и публикации достапни на јавноста.....	288-290

АНЕКСИ

Анекс 1	Модел инструмент за ратификација/Прифаќање Модел инструмент за пристапување
Анекс 2А	Образец за поднесување на Пробна листа
Анекс 2В	Образец за поднесување Пробна листа за идни транснационални или прекугранични номинации
Анекс 3	Водич за впишување на специфични типови локалитети на Листата на Светско Наследство
Анекс 4	Автентичност во врска со Конвенцијата за Светско Наследство
Анекс 5	Образец за номинација на локалитети за впишување на Листата на Светско Наследство
Анекс 6	Процедури на евалуација на советодавните тела за номинациите
Анекс 7	Образец за периодично известување за примена на Конвенцијата за Светско Наследство
Анекс 8	Образец за барање Меѓународна помош
Анекс 9	Критериуми за евалуација на барања за Меѓународна помош
Анекс 10	Изјава за исклучителна универзална вредност
Анекс 11	Модификации на локалитетите на Светско Наследство
Анекс 12	Образец за поднесување на фактичките грешки во евалуацијата на советодавните тела
Анекс 13	Образец за поднесување на Извештај за држава на конзервација од страна на државите-учеснички
Анекс 14	Табела на примени на амблемот на Светско Наследство
Анекс 15	Образец за номинација за апстрим процес

ОДБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

АКРОНИМИ И КРАТЕНКИ

DoCoMoMo	Меѓународен комитет за документација и конзервација на споменици и терени на модерното движење
ICCROM	Меѓународен центар за студијата за презервација и реставрација на локалитетите на културата
ICOMOS	Меѓународен совет за споменици и за терени
IFLA	Меѓународна федерација на пејзажни архитекти
IUCN	Меѓународна унија за конзервација на природа и природни ресурси
IUGS	Меѓународна унија на геолошки науки
MAB	Програма за човекот и биосферата на УНЕСКО
NGO	Невладина организација
TICCIH	Меѓународен комитет за конзервација на индустриско Наследство
UNEP	Програма за животна средина на Обединетите Нации
UNEP-WCMS	Светски центар за мониторинг на конзервација
UNESCO	Организација на Обединетите нации за образование, наука и култура

I ВОВЕД

I.A. Оперативен водич

1. Оперативниот водич за имплементација на Конвенцијата за Светско Наследство (во понатамошниот текст Оперативен водич) е наменет да го олесни спроведувањето на Конвенцијата за Заштита на Светското Културно и Природно Наследство (во понатамошниот текст Конвенцијата за Светско Наследство или Конвенцијата), со одредување на следните процедури:
 - a) Впишување на локалитетите на Листата на Светско Наследство и Листата на Светско Наследство во опасност;
 - b) Заштита и конзервација на локалитетите на Светско Наследство;
 - c) Давање на Меѓународна помош под Фондот на Светско Наследство; и
 - d) мобилизација на национална и меѓународна поддршка во корист на Конвенцијата.
2. Оперативниот водич периодично се ревидира за да бидат опфатени одлуките на Комитетот за Светско Наследство;
3. Клучните корисници на Оперативниот водич се:
 - a) Државите-членки на Конвенцијата за Светско Наследство;
 - b) Меѓувладин комитет за заштита на културното и природното Наследство на исклучителна универзална вредност, во понатамошниот текст Комитетот за Светско Наследство или Комитетот;
 - c) Центарот на УНЕСКО за Светско Наследство како Секретаријат на Комитетот за Светско Наследство, понатаму наведен како Секретаријатот;
 - d) Советодавните тела на Комитетот за Светско Наследство;
 - e) Управители на терените, засегнати страни и партнери во заштитата на Светското Наследство.

Историскиот развој на
Оперативниот Водич е
достапен на:
<https://whc.unesco.org/en/guidelines/>

I.B. Конвенцијата за Светско Наследство

4. Културното и природното богатство е меѓу бесценетите и незаменливите ресурси, не само на секоја една нација, но и на човештвото како целина. Загубата преку трошење или исчезнување на некои од овие највредни локалитети доведува до осиромашување на Наследството што им припаѓа на сите луѓе на светот. Делови од ова Наследство, заради исклучителните квалитети може да се сметаат за исклучителна универзална вредност и како такви тие се вредни да бидат специјално заштитени од опасности кои понатаму им се закануваат.

5. За да ја осигураат што е можно повеќе, соодветната идентификација, заштита, конзервација и презентација на Светското Наследство, државите-членки на УНЕСКО ја усвоиле Конвенцијата за Светско Наследство во 1972. Конвенцијата предвидува формирање на Комитет за Светско Наследство и Фонд за Светско Наследство. И Комитетот и Фондот функционираат од 1976 година.
6. Од усвојувањето на Конвенцијата во 1972, меѓународната заедница го вовеле концептот на одржлив развој. Заштитата и конзервацијата на природното и културното Наследство претставуваат значителен придонес на одржливиот развој.
7. Конвенцијата има за цел идентификација, заштита, конзервација, презентација и трансмисија на културно и природно Наследство со исклучителна универзална вредност на идните генерации.
8. Критериумите и условите за впишување на локалитетите на листата на Светско Наследство се утврдени за евалуирање на исклучителна универзална вредност на локалитетите и да за да бидат насока за земјите-членки во заштитата и управувањето со локалитетите на Светско Наследство.
9. Кога некој локалитет од Листата на Светско Наследство е под закана на некоја сериозна или специфична опасност, Комитетот размислува да го стави на листа на Светско Наследство во опасност. Кога исклучителна универзална вредност на локалитетот за што бил запишан на Листата на Светско Наследство се губи, Комитетот размислува за бришење на локалитетот од Листата на Светско Наследство.

I.C. Држави-членки на *Конвенцијата на Светско Наследство*

10. Земјите се охрабруваат да станат членки на Конвенцијата. Модел инструментите за ратификација/прифаќање и пристапување се вклучени во Анекс 1. Оригиналната и потпишана верзија треба да се испрати до Генералниот директорат на УНЕСКО.
11. Листата на држави членки на Конвенцијата е достапна на линкот <https://whc.unesco.org/en/stateparties>
12. Државите-членки на Конвенцијата се охрабруваат да го усвојот пристапот со човекови права и да го осигураат родово-балансираното учество на широк спектар на засегнати страни и носители на права, вклучувајќи управители на терени, локални и регионални влади, локални заедници, невладини организации и други заинтересирани страни и партнери во идентификација, номинација, управување и процеси за заштита на локалитетите на Светско Наследство. Одлука 43 COM11A
13. Државите-членки на Конвенцијата треба да му обезбедат на Секретаријатот контакти и детали на владините организации примарно одговорни како национални контакт-точки за спроведување на Конвенцијата и копии од целата официјална кореспонденција како и документите може да се испратат од страна на Секретаријатот до овие национални контакт-точки како што е тоа соодветно. Одлука 43 COM11A
14. Државите членки се охрабруваат да ги соберат на едно место сите експерти за културно и природно Наследство во едни редовни Одлука 43 COM11A

интервали за да го дискутираат спроведувањето на Конвенцијата. Државите членки можеби ќе сакаат да инволвираат претставници на Советодавните тела и други експерти и партнери соодветно.

14bis. Државите—членки се охрабруваат да ги постават во своите програми и активности поврзани со Конвенцијата принципите на релевантните политики усвоени од страна на Комитетот за Светско Наследство, Генералното собрание на државите-членки на Конвенцијата и Управните одбори на УНЕСКО како што е тоа Документот за Политиките за Интеграција на Перспективата за Одржлив Развој во процесите на Конвенцијата за Светско Наследство и УНЕСКО политиките за ангажирање на соодветните лица како и други документи и политики, вклучувајќи ја 2030 Агендата за одржлив развој и меѓународни стандарди за човекови права.

Одлука 43 COM 11A

15. Додека целосно се почитува суверенитетот на земјите на чија територија се наоѓа природното и културното Светско Наследство, државите-членки на Конвенцијата го препознаваат колективниот интерес на меѓународната заедница за соработка при заштитата на Наследството. Државите – членки на Конвенцијата за Светско Наследство имаат одговорност за следното:

Член 6(1) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Одлука 43 COM 11A

- a) да ја осигураат идентификацијата, номинацијата, заштитата, конзервацијата, презентацијата и трансмисијата на културното и природното богатство, најдено на нивната територија за идните генерации и да пружат помош при овие задачи на други држави-членски кои што имаат потреба од тоа;
- b) да ги усвојат генералните политики и да му дадат на Наследството функција во животот на заедницата;
- c) да се интегрира заштитата на Наследството во разбирливи програми за планирање и координативни механизми, со посебно обрнување внимание на опстојување на социоеколошките системи на локалитетите;
- d) формирање на услужни механизми за заштита, конзервација и претставување на Наследството;
- e) да се развијат технички и научни студии за идентификување на активностите кои би биле за заштита од опасностите кои се закануваат на Наследството;
- f) да се преземат соодветни правни, научни, технички, административни и финансиски мерки за заштита на Наследството;
- g) да се помогне формирањето или развојот на национални или регионални центри за обука во заштитата, конзервацијата и претставувањето на Наследството и да се охрабри научното истражување во овие полиња;
- h) да не преземаат некои мерки кои директно или индиректно го загрозуваат Наследството или пак Наследството на друга земја-членка на Конвенцијата;

Член 4 и 6(1) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Член 5 од *Конвенцијата за Светско Наследство*.

Член 6(3) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

i)	да поднесе на Комитетот за Светско Наследство листа на локалитети кои се соодветни за впишување на Листата на Светско Наследство (или означена како Пробна листа);	Член 11(1) од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
j)	да плати редовно учество на Фондот за Светско Наследство, сума која е одредена од страна на Генералното Собрание на државите членки на Конвенцијата	Член 16(1) од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
k)	да има во предвид и да го охрабри формирањето на национални, јавни и приватни фондации или асоцијации за да ги олесни донациите за заштита на Светското Наследство.	Член 17 од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
l)	да помага во кампањи за меѓународно собирање средства организирани за Фондот за Светско Наследство.	Член 18 од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
m)	да применува едукативни и информативни програми за да ја зајакне волјата и почитта кај луѓето за културното и природното богатство, дефинирано во член 1 и 2 од Конвенцијата и да ја задржи јавноста информирана за опасностите кои се закануваат на ова Наследство.	Член 27 од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
n)	да обезбеди информации на Комитетот за Светско Наследство за спроведување на Конвенцијата за Светско Наследство и состојбата на конзервација на локалитетите.	Член 29 од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>
Резолуција прифатена од 11-то Генерално Собрание на Државите членки (1997)
o)	да придонесе за и да се држи до целите на одржлив развој, вклучувајќи родова еднаквост, во процесите поврзани со Светското Наследство и при конзервација на Наследството и системите на управување	
16.	Државите-членки се охрабрени да присуствуваат на сесиите на Комитетот на Светско Наследство и на состаноците на придружните тела.	Правило 8.1 од <i>Правила и Процедури на Комитетот за Светско Наследство</i>
I.D Генералното Собрание на државите-членки на Конвенцијата за Светско Наследство		
17.	Генералното Собрание на државите-членки на Конвенцијата за Светско Наследство се состанува во тек на сесиите на Генералната Конференција на УНЕСКО. Генералното Собрание ги менаџира состаноците според Деловникот кој е достапен на линк https://whc.unesco.org/en/ga .	Член 8(1) од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i> ,
Правило 49 од <i>Правила и Процедури на Комитетот за Светско Наследство</i>
18.	Генералното Собрание го утврдува унифицираниот процент на контрибуции за Фондот и тој важи за сите земји и ги избира и членовите на Комитетот за Светско Наследство. Генералното Собрание и Генералната Конференција на УНЕСКО за активностите добиваат известување од Комитетот за Светско Наследство.	Член 8(1), 16(1) и 29 од <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i> ,
Правило 49 од <i>Правила и Процедури на Комитетот за Светско Наследство</i>
I.E. Комитет за Светско Наследство		
19.	Комитетот за Светско Наследство се состои од 21 член и се состанува барем еднаш годишно (јуни/јули). Исто така, формирано е и Биро кое има состаноци во рамките на сесиите на Комитетот толку често колку што е потребно. Состав на Комитетот и на Бирото може да се види на линкот https://whc.unesco.org/en/committee .	Комитетот за Светско Наследство може да биде контактиран преку неговиот Секретаријат, Центарот за Светско Наследство

20. Комитетот ги организира своите состаноци според Деловникот достапен на: <https://whc.unesco.org/en/committee>.
21. Времетраењето на службата на членовите на Комитетот е шест години но со цел да се осигура еднаква претстава и ротација, државите —членки се поканети од страна на Генералното собрание доброволно да размислат за намалување на траењето на службата од 6 на 4 години и тие се обесхрабруваат да бараат последователни ангажмани.
22. На секои избори соодветно внимание треба да се даде на избор на најмалку една држава-членка која никогаш не била член на Комитетот.
23. Одлуките на Комитетот се базираат на целта и научни истражувања и секое едно одлучување во негово име мора да е детално и одговорно. Комитетот прифаќа дека таквите одлуки зависат од:
- внимателно подготвена документација
 - детални и конзистентни процедури;
 - евалуација од страна на квалификувани експерти; и
 - доколку има потреба експертски судии
24. Главните функции на Комитетот во соработка со државите-учеснички се:
- да ги идентификува, врз основа на Пробните листи и номинации поднесени од страна на државите-учеснички, културните и природните локалитети кои се со исклучителна универзална вредност и треба да се заштитат со Конвенцијата и да се запишат на Листата на Светско Наследство;
 - да се провери состојбата на конзервација на локалитетите впишани на Листата на Светско Наследство преку процесите на реактивен мониторинг (види поглавје IV) и периодично известување (види поглавје V);
 - да одлучи кои локалитети впишани на Листата на Светско Наследство треба да се впишат, или да се отстранат од Листата на Светско Наследство во опасност;
 - да се донесе решение дали одреден локалитет треба да се отстрани од Листата на Светско Наследство (види поглавје IV);
 - да се дефинира процедурата со која се третираат барањата за Меѓународна помош и да се направат студии и консултации како што е неопходно пред донесување решение (види поглавје VIII);
 - да се одреди како ресурсите на Фондот на Светско Наследство може да се употребат најсоодветно за да им се помогне на земјите-учеснички во заштитата на вредностите кои се со исклучителна универзална вредност;

Член 8(2) од Конвенцијата за Светско Наследство и Резолуциите од 7-то (1989), 12-то (1999) и 13-то (2001) Генерално Собрание на Државите Членки на Конвенцијата за Светско Наследство
Член 9(1) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Правило 14.1 од Правила и Процедури на Генералното Собрание на Државите Членки
Одлука 43 СОМ 11А

Член 11(2) и 11(7) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Член 29 од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Член 11(4) и 11(5) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Член 21(1) и 21(30) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Член 13(6) од *Конвенцијата за Светско Наследство*

- g) да се бараат начини за зголемување на Фондот за Светско Наследство;
- h) да испрати извештај за своите активности на секои две години до Генералното собрание на државите-учеснички и до Генералната Конференција на УНЕСКО;
- i) да се ревидира и да ја евалуира периодично имплементацијата на Конвенцијата;
- j) да го ревидира и да го усвои Оперативниот Водич.

Член 29(3) од *Конвенцијата за Светско Наследство и Правило 49 од Правила и Процедури на Комитетот за Светско Наследство*

25. Со цел да се олесни имплементацијата на Конвенцијата, Комитетот развива Стратешки цели, периодично тие се разгледуваат и се ревидираат за да се дефинираат целите на Комитетот за да биде сигурно дека новитетите кои се ставени како Светско Наследство ќе бидат соодветно адресирани.

Првите „Стратешки Ориентации“ усвоени од страна на Комитетот во 1992 се содржани во Анекс II на документот WHC-92/CONF.002/12

26. Тековните стратешки цели се следните:

1. Зајакнување на веродостојноста на Листата на Светско Наследство;
2. Осигурување ефективна конзервација на локалитетите на Светско Наследство;
3. Промовирање на развитокот на ефективно градење на капацитетите во земјите-членки;
4. Зголемување на јавната свест, вклученоста и поддршката за Светското Наследство преку комуникација;
5. Да се зголеми улогата на заедниците во имплементацијата на Конвенцијата на Светско Наследство

Во 2002, Комитетот за Светско Наследство ги ревидираше Стратешките Цели. Декларацијата за Светско Наследство од Будимпешта (2002) е достапна на <https://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

Одлука 31 COM 13B

I.E. Секретаријатот на Комитетот на Светско Наследство

(Центар на Светско Наследство)

UNESCO World Heritage Centre 7, place de Fontenoy 75352 Paris 07 SP France
<https://whc.unesco.org/>

27. Комитетот за Светско Наследство има помош од Секретаријатот кој се назначува од страна на Генералниот Директор на УНЕСКО. Функцијата на Секретаријатот, во моментов се одвива во рамките на Центарот за Светско Наследство, формиран во 1992 година, токму за оваа намена. Генералниот Директор го назначи Директорот на Центарот за Светско Наследство за Секретар на Комитетот. Секретаријатот асистира на и соработува со земјите-членки и Советодавните тела. Секретаријатот работи во тесна соработка со другите сектори и теренските канцеларии на УНЕСКО,

Член 14 од *Конвенцијата за Светско Наследство*

Правило 49 од Правила и Процедури на Комитетот за Светско Наследство.
Circular Letter 16 of 21 October 2003
<https://whc.unesco.org/circs/circ03-16e.pdf>

Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM 11A

28. Главните задачи на Секретаријатот се:

- a) организацијата на состаноците на Генералното Собрание и Комитетот;
- b) спроведување на одлуките на Комитетот за Светско Наследство и резолуции на Генералното собрание како и известување за нивното извршување;

Член 14(2) од *Конвенцијата за Светско Наследство и Декларацијата за Светско Наследство од Будимпешта (2002)*

- c) прием, регистрација и проверка на комплетноста, архивирање и трансмисија на релевантните Советодавни тела за номинација на Листата на Светско Наследство
- d) координација на студии и активности како дел од Глобалната стратегија за репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство;
- e) организација на периодично известување;
- f) координација и изведба на Реактивен мониторинг¹, вклучително мисии на Реактивен мониторинг како и советна координација на и учество во Советодавни мисии.
- g) координација на Меѓународна помош;
- h) мобилизирање на екстра-буџетни ресурси за конзервација и менаџирање на локалитетите на Светско Наследство;
- i) помош на земјите-членки во спроведување на програмите и проектите на Комитетот; и
- j) Промоција на Светско Наследство и на Конвенцијата преку дисеминација на информации на земјите-членки, Советодавните тела и општата јавност.

29. Овие активности ги следат одлуките и Стратешките цели на Комитетот и резолуциите на Генералното Собрание на земјите-членки и се извршуваат во соработка со Советодавните тела.

I.G. Советодавни тела на Комитетот за Светско Наследство

30. Советодавни тела на Комитетот за Светско Наследство се ICCROM (Меѓународниот Центар за Студија на Зачувување и Реставрација на Културната Сопственост), ICOMOS (Меѓународниот Совет за Споменици и Локалитети) и IUCN (Меѓународна Унија за Конзервација на Природата.

Член 8(3) од Конвенцијата за Светско Наследство

31. Улогите на Советодавните тела се следните

- a) да советуваат за имплементација на Конвенцијата за Светско Наследство, во доменото на својата експертиза;
- b) да асистираат на Секретаријатот, во подготовка на документацијата на Комитетот, Агендата на состаноците и имплементацијата на одлуките на Комитетот;
- c) да помагаат со развојот и имплементацијата на глобалната Стратегија за репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство, Стратегија за Градење на Капацитетите за Светско Наследство, периодично известување и зајакнување на ефективната примена на Фондот за Светско Наследство;

Член 13(7) од Конвенцијата за Светско Наследство

Одлука 39 COM 11

d) да ја мониторираат

состојбата на конзервација на локалитетите на Светско Наследство (преку мисиите на реактивен мониторинг на барање на Комитетот и Советодавните тела на покана на земјите-членки) и да го разгледа барањето за Меѓународна Помош;

- e) во случај на ICOMOS и IUCN, да ги евалуираат локалитетите кои се номинирани за впишување на Листата на Светско Наследство во консултација и дијалог со номинирачките држави-членки и да го презентираат евалуациониот извештај на Комитетот; и
- f) да присуствуваат на состаноци на Комитетот на Светско Наследство и Бирото во советодавен капацитет.

ICCROM

- 32. ICCROM (Меѓународен Центар за Студија на Презервација и Реставрација на Културно Наследство) е меѓународна меѓувладина организација, со седиште во Рим, Италија. Формирана е од страна на УНЕСКО во 1956 година. Статутарните функции се да врши истражувања, техничка помош, документација, и програми за обука и подигање на јавната свест за зајакнување на конзервацијата на недвижно и подвижно културно Наследство.
- 33. Специфичната улога во врска со Конвенцијата вклучува – да се биде приоритетен партнер во обуката за културно Наследство, мониторинг на состојбата со конзервација на културните локалитети на Светското Наследство, разгледување на барањата за Меѓународна помош поднесени од страна на државите и обезбедување инпут и поддршка за активностите за градење на капацитетите.

ICOMOS

- 34. ICOMOS (Меѓународен Совет на спомениците и локалитетите) е невладина организација со седиште во Шарантон ле Пон, Франција. Основана е во 1965, со улога да ја промовира примената на теоријата, методологијата и научните техники за конзервација на архитектонското и археолошко Наследство. Работата се базира на принципите на Меѓународната Повелба од 1964 за Конзервација и Реставрација на Споменици и Локалитети (Венецијанска Повелба).
- 35. Специфичната улога на ICOMOS во врска со Конвенцијата вклучува евалуација на локалитетите номинирани за впишување на Листата на Светско Наследство, мониторирајќи ја состојбата на конзервација на културните локалитети на Светско Наследство, разгледување на барањата за Меѓународна помош поднесени од страна на државите-членки и овозможување инпут и поддршка за активностите за градење на капацитетите.

ICCROM

Via di S. Michele, 13 I-00153 Rome,
Italy Tel: +39 06 585531 Fax: +39 06
5855 3349 Email:
iccrom@iccrom.org
<http://www.iccrom.org/>

ICOMOS

11 rue du Séminaire de Conflans
94220 Charenton-le-Pont France Tel:
+33 (0)1 41 94 17 59 Fax: +33 (0)1
48 93 19 16 E-mail:
secretariat@icomos.org
<http://www.icomos.org/>

IUCN

36. IUCN –Меѓународната Унија за Конзервација на Природата е формирана во 1948 година и ги спојува националните влади, невладини организации и научниците во едно Светско партнерство. Седиштето е во Гланд, Швајцарија. Мисијата е да влијае, охрабри и да им помага на заедниците насекаде во светот да го зачуваат интегритетот и разноликоста на природата и да биде сигурно дека секоја една примена на природни ресурси е подеднаква и еколошки е одржлива.
37. Специфичната улога на Унијата поврзана со Конвенцијата вклучува- евалуација на локалитети номинирани за впишување на Листата на Светско Наследство, мониторинг на состојбата на конзервација на природните локалитети на Светско Наследство, ревидирање на барањата за Меѓународна помош поднесени од страна на државите-членки и давање информации и поддршка за активностите за градење на капацитетите.

IUCN - The International Union for Conservation of Nature
rue Mauverney 28 CH-1196 Gland,
Switzerland Tel: + 41 22 999 0001
Fax: +41 22 999 0010 E-Mail:
mail@hq.iucn.org
<http://www.iucn.org>

I.H Други организации

38. Комитетот може да се повика на други меѓународни и невладини организации со соодветна конкуренција и експертиза за да пружат помош при спроведувањето на програмите и проектите, вклучувајќи ги Мисиите на Реактивен Мониторинг.

Одлука 39 COM 11

I.I Партнери во заштитата на Светското Наследство

39. Партнерскиот пристап, потпрен со инклузивно, транспарентно и одговорно носење одлуки, до номинација, менаџирање и мониторинг обезбедува значителен придонес за заштитата на локалитетите на Светското Наследство како и имплементацијата на Конвенцијата.
40. Партнерите во заштитата и конзервацијата на Светското Наследство може да се оние индивидуи и други чинители, особено локалните заедници, локални жители, владини, невладини и приватни организации и сопственици кои имаат интерес и инволвираност во конзервацијата и менаџирањето на локалитетите на Светското Наследство.

Одлука 43 COM 11A

Декларација на Обединетите
Нации за Правата на Домородните
Народи (2007)
Одлука 39 COM 11

II. Други конвенции, препораки и програми

41. Комитетот за Светско Наследство ги препознава бенефитите на координацијата на работата со другите програми на УНЕСКО и другите соодветни конвенции. За листа на релевантни инструменти за глобална конзервација, конвенции и програми видете параграф 44.
42. Комитетот за Светско Наследство со соработка на Секретаријатот ќе овозможи соодветна координација и размена на информации помеѓу *Конвенцијата за Светско Наследство* и другите конвенции, програми и меѓународни организации поврзани со конзервација на културно и природно Наследство.

43. Комитетот може да ги покани претставниците на меѓувладините тела според одредени конвенции да ги следаат состаноците како набљудувачи. Може да назначи претставник за да ги набљудува состаноците на другите меѓувладини тела по добивање на поканата.

44. **Избрани глобални конвенции и програми што се однесуваат на заштитата на културното и природното Наследство**

УНЕСКО конвенции и програми

Конвенција за заштита на културната сопственост во случај на воен конфликт (1954)

Протокол I (1954)

Протокол II (1999)

<https://www.unesco.org/nrw/en/culture/themes/armed-conflict-and-heritage/convention-and-protocols/>

Конвенцијата за средствата за забрана и превенција на недозволен увоз, извоз и трансфер на сопственост на културно Наследство (1970)

<https://www.unesco.org/nrw/en/culture/themes/illicit-trafficking-of-cultural-property/1970-convention>

Конвенција за заштита на Светското Културно и Природно Наследство (1972)

<https://whc.unesco.org/en/conventiontext>

Конвенција за заштита на подводно културно Наследство (2001)

<https://unesdoc.unesco.org/ark48223/pf0000126065>

Конвенција за зачувување на непреносливо културно Наследство (2003)

<https://unesdoc.unesco.org/ark:.48223/pf0000132540>

Конвенција за заштита и промоција на различноста на културните експресији (2005)

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000142919>

Програма човекот и биосферата (МАБ)

<https://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/man-and-biosphere-programme/>

Меѓународна програма за геонаука и геопаркови (ИГГП)

<https://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/international-geoscience-and-geoparks-programme/>

Меѓународна програма за хидрологија (ИХП)

<https://en.unesco.org/themes/water-security/hydrology>

Други конвенции

Меѓународна Комисија за Китови (1946)

<https://iwc.int>

Меѓународна конвенција за заштита на растенија IPPC (1951)

<https://www.ippc.int>

Конвенција за водни површини од меѓународна важност, особено како живеалишта на водни птици (Рамсар)(1971)
<https://ramsar.org>

Конвенција за меѓународна размена на видови кои се во опасност од дива фауна и флора (CITES) (1973)
<https://www.cites.org>

Конвенција за конзервација на видови кои мигрираат од дивите животни (CMS) (1979)
<https://www.cms.int>

Конвенција на Обединетите Нации за законот за мориња (UNCLOS)(1982)
https://www.un.org/Depts/los/convention-agreements/convention_overview_convention.htm

Конвенција за биолошки диверзитет (1992)
<http://www.cbd.int>

UNIDROIT Конвенција за украдени или нелегално извезени објекти на културата (Рим, 1995)
<https://www.unidroit.org/cultura-property#Convention1995>

Рамковна конвенција на Обединетите Нации за климатски промени (Њујорк 1992)
<https://unfccc.int>

Меѓународен Договор за генетски ресурси за растенија, за храна и земјоделство (2001)
<https://www.fao.org/plant-treaty/en/>

II ЛИСТА НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

II.A Дефиниција на Светско Наследство

Културно и природно Наследство

45. Културното и природното Наследство се дефинирани во Членовите 1 и 2 од *Конвенцијата за Светско Наследство*.

Член 1

За намените на оваа Конвенција, следното ќе се смета за „културно Наследство“;

-споменици: архитектонски дела, монументални скулптури и слики, елементи или структури од археолошка природа, написи, нештетски живеалишта и комбинации од карактеристики кои се со исклучителна универзална вредност од гледна точка на историјата, уметноста или науката;

- групи градби: групи на засебни или поврзани градби кои, заради нивната архитектура, хомогеност или место во пејзажот, имаат исклучителна универзална вредност од гледна точка на историјата, уметноста или науката;

- природни делови или прецизно означени природни површини од исклучителна универзална вредност од гледна точка на науката, конзервацијата или природната убавина.

Член 2

За намените на Конвенцијата, следното ќе се смета за „природно Наследство“:

- природни обележја што се состојат од физички и биолошки формации или групи од такви формации, кои се од исклучителна универзална вредност, од естетска или пак научна гледна точка;

- геолошки и физиографски формации и прецизно обележани делови кои сочинуваат хабитат на загрозувани видови животни или растенија со исклучителна универзална вредност од гледна точка на науката или конзервацијата;

- природни делови или прецизно означени природни површини од исклучителна универзална вредност од гледна точка на науката, конзервацијата или природната убавина.

Мешано културно и природно Наследство

46. Локалитетите ќе се сметаат за мешано културно и природно Наследство ако тие ги задоволуваат во еден дел или пак целосно дефинициите за културно а и за природно Наследство, наведени во Член 1 и 2 од Конвенцијата.

Културни пејсажи

47. Културолошки површини се културолошки локалитети и претставуваат комбинирани дела на природата и на човекот, назначени во Членот 1 од Конвенцијата. Тие се илустративни за еволуцијата на човековото општество и населување низ времето под влијание на физичките препреки и/или можности наметнати од страна на нивното природно опкружување и од социјалните, економските и културолошките влијанија, надворешни и внатрешни.

Анекс 3

Подвижно Наследство

48. Номинациите на недвижно Наследство кое може да стане подвижно нема да се земат во предвид.

Исклучителна универзална вредност

49. Исклучителна универзална вредност значи културолошко и/или природно значење кое е толку посебно за да ги надминува границите на државата и за да биде од општа важност за сегашните и идните генерации на целото човештво. Како такво,

перманентната заштита на ова Наследство е од најголема важност за меѓународната заедница во целост. Комитетот ги дефинира критериумите за впишување на локалитетите на Листата на Светско Наследство.

50. Државите-членки се покануваат да поднесат номинации на локалитетите кои имаат културолошка и/или природна вредност и за кои се смета дека се со Исклучителна универзална вредност за запишување на Листата на Светско Наследство.
51. Во моментот на запишување на локалитетот на Листата на Светско Наследство, Комитетот ја усвојува Изјавата за исклучителна универзална вредност (види параграф 154) што ќе биде главната референца за идната ефикасна заштита и менаџирање на локалитетот.
52. *Конвенцијата* не е наменета да ја осигура заштитата на сите локалитети кои се од голем интерес, важност и вредност но, само за селектирана листа на најистакнатите од меѓународно гледиште. Не треба да се земе здраво за готово дека локалитет од државна и или регионална важност автоматски ќе се впише на Листата на Светско Наследство.
53. Номинациите презентирани на Комитетот треба да покажат целосна посветеност на земјата-членка да го зачува Наследството во рамките на своите начини. Таквата заложба би значела соодветни политички, правни, научни, технички, административни и финансиски мерки усвоени и предложени за да ги заштитат локалитетите и нивната исклучителна универзална вредност.

II.B Репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство

54. Комитетот бара да се состави репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство во согласност со четирите стратешки цели кои ги има усвоено на 26 сесија (во Будимпешта 2002).

Глобална Стратегија за репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство

55. Глобалната стратегија за Репрезентативна, изедначена и веродостојна Листа на Светско Наследство е направена за да ги идентификува и да ги пополни главните празнини на Листата на Светско Наследство. Ова се постигнува со тоа што се охрабруваат што повеќе земји да станат земји-членки на Конвенцијата и да развијат Пробни Листи како што е утврдено во параграф 62 и номинациите на локалитетите за впишување на Листата на Светско Наследство (види <https://whc.unesco.org/en/globalstrategy>).

Декларацијата за Светско Наследство од Будимпешта (2002)

<https://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

Извештајот на Експертскиот Состанок за „Глобалната Стратегија“ и тематските студии за репрезентативната Листа на Светско Наследство (20-22 јуни 1994 година) беа усвоени од Комитетот за Светско Наследство на својата 18-та седница (Пукет, 1994 година)

56. Државите-членки и Советодавните тела се охрабруваат да учествуваат во имплементацијата на Глобалната Стратегија во соработка со Секретаријатот и другите партнери. Состаноците на регионалната и тематска Глобална Стратегија и компаративните и тематските студии се организираат за таа цел. Резултатите од овие средби и студии се достапни за да им бидат од помош на земјите-членки за подготовка на Пробните листи и номинации. Извештаите од експертските средби и студиите презентирани на Комитетот на Светското Наследство се достапни на следниов линк <https://whc.unesco.org/en/globalstrategy>

Глобалната Стратегија првично беше развиена во врска со културното Наследство. Последователно, на барање на Комитетот за Светско Наследство, Глобалната Стратегија беше проширена за да вклучува и врски со природното Наследство и комбинираното културно и природно Наследство.

57. Треба да се направат напори со цел да се одржи разумен баланс помеѓу културното и природното Наследство на Листата на Светско Наследство.

58. Нема формален лимит наметнат за вкупниот број на локалитети кои што се запишани на Листата на Светско Наследство.

Други мерки

59. Да се промовира воспоставувањето на репрезентативна, изедначена и веродостојна листа на Светско Наследство, од земјите-членки се бара да утврдат дали нивното Наследство е веќе добро презентирано на Листата и ако тоа е така да се забави нивното поднесување на номинации преку:

Резолуција донесена од 12-то Генерално Собрание на Државите Членки (1999 година).

a) доброволно тргање на нивните номинации според условите кои тие ќе ги дефинираат, и/или;

b) предложување само на локалитети кои спаѓаат во категории што не се доволно застапени и/или;

c) поврзување на секоја од номинациите со номинација од страна на земјата-членка чиешто Наследство не е доволно застапено или

d) одлучување на доброволна основа, да се суспендира воведување на нови номинации.

60. На државите-членки чиешто Наследство од исклучителна универзална вредност не е доволно застапено на Листата на Светско Наследство им се бара да:

Резолуција донесена од 12-то Генерално Собрание на Државите Членки (1999 година).

a) дадат приоритет на подготовката на нивните Пробни листи и номинации;

b) иницираат и консолидираат партнерства на регионално ниво врз основа на размена на техничка експертиза;

c) да ја охрабруваат билатералната и мултилатералната соработка за да ја зголемат нивната експертиза и техничките капацитети на институциите кои се задолжени за заштита, чување и менаџирање на нивното Наследство; и

d) да учествуваат колку што е можно повеќе на Комитетот за Светско Наследство.

61. Комитетот реши да го уважи следниот механизам од 2 Февруари 2018 година:

- a) да испита една целосна номинација по земја-членка,
- b) да го ограничи на 35 годишниот лимит на бројот на номинации што ќе ги разгледува, вклучувајќи ги номинациите кои се дадени или одземени од претходните сесии на Комитетот, продолжувањата (освен за мали модификации на границите на локалитетот) прекугранични и сериски номинации,
- c) Следниот редослед на приоритети ќе важи во случај ако целосниот годишен лимит од 35 номинации се надминува:
 - i) номинации на локалитети поднесени од страна на државите-членки кои што немаат запишано локалитети на листата,
 - ii) номинации поднесени од државите-членки кои имаат по 3 приоритети запишани на листата,
 - iii) повторно поднесени номинации кои не биле пренесени на Советодавни тела за евалуација по апликацијата од параграф 61.б),
 - iv) номинации кои претходно биле исклучени како резултат на годишниот лимит од 35 номинации и примената на овие приоритети,
 - v) номинации на локалитети за природно Наследство,
 - vi) номинации за мешовито Наследство,
 - vii) номинации на прекугранични/ транснационални локалитети,
 - viii) номинации од земји-членки во Африка, Пацификот и Карибите,
 - ix) номинации од земјите-членки кои ја ратификувале Конвенцијата за Светско Наследство во тек на последните 2 години,
 - x) номинации поднесени од државите-членки кои не поднеле номинации веќе пет години или повеќе,
 - xi) номинации од држави-членки, поранешни членки на Комитетот, кои доброволно прифатиле да не им се разгледа номинацијата од страна на Комитетот во тек на нивниот мандат. Овој приоритет ќе важи 4 години по крај на мандатот на Комитетот,
 - xii) кога се користи овој систем на приоритети, датумот на прием на целосни и комплетни номинации од страна на Центарот за Светско Наследство ќе се примени како секундарен фактор за да се одреди приоритет помеѓу тие номинации кои нема да бидат назначени со претходните точки.

Одлука 24 COM VI.2.3.3,
Одлука 28 COM 13.1 и
7 EXT.COM 4B.1
Одлука 29 COM 18.A
Одлука 31 COM 10
Одлука 35 COM 8B.61
Одлука 40 COM 11
Одлука 43 COM 11A

d) Државите-Членки кои се ко-автори на прекугранични или транснационални сериски номинации може да изберат меѓу нив и со разбирање, држава-членка која ќе биде носител на оваа номинација и таа номинација може да се регистрира исклучиво во рамките на земјата-членка носител.

Оваа одлука ќе се имплементира пробно четири години и стапува на сила на 2 февруари 2018 година, со цел да осигура период на непречена транзиција за сите земји-членки. Влијанието на оваа одлука ќе се евалуира на 46 сесија на Комитетот (2022).

II.C Пробни листи

Процедура и формат

- 62.** Пробна листа е попис на тие локалитети кои се наоѓаат на територија која секоја земја-членка ја смета за соодветна за номинација на Листата на Светско Наследство. Државите-членки според тоа на нивните Пробни листи ќе вклучат, детали за оние локалитети за кои тие сметаат дека се со потенцијална исклучителна универзална вредност и кои тие имаат намера да ги номинираат во текот на следните години.
- Член 1, 2 и 11(1) од *Конвенцијата за Светско Наследство*
Одлука 39 COM 11
- 63.** Номинации на Листата на Светско Наследство не се разгледуваат освен ако номинираниот локалитет не бил веќе дел од Пробната листа на државите-членки.
- Одлука 24 COM пара. VI.2.3.2
- 64.** Државите членки се охрабруваат да ги подготват нивните Пробни листи со целосно, ефективно и родово-изедначено учество на широка палета на засегнати страни и носители на права, вклучувајќи управители на места, локални и регионални влади, локални заедници, староседелци, невладини организации и други заинтересирани страни и партнери. Во случајот местата да влијаат на земјиштата, териториите и ресурсите на староседелците, државите-членки ќе ги консултираат и ќе соработуваат во добар дух со нив преку своите институции со цел да добијат нивна слободна и претходна согласност пред ставање на местата на нивната Пробна листа.
- Одлука 43 COM 11A
- 65.** Државите членки ќе ги поднесат Пробните листи до Секретаријатот најмалку една година пред поднесување на каква било номинација. Тие се охрабруваат да ги проверат повторно како и да ги поднесат пробните листи најмалку на секои десет години.
- 66.** Од државите-членки се бара да ги поднесат своите Пробни листи на англиски или француски јазик со употреба на стандардните формати во Анекс 2А и Анекс 2Б (за транснационални и прекугранични идни номинации) со името на локалитетите, нивната географска локација, краток опис на локалитетите и потврда за нивната исклучителна универзална вредност.
- Одлука 39 COM 11

67. Оригиналната потпишана верзија на пополнетата Пробна листа треба да се поднесе од страна на земјата-членка на следната адреса:
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Tel: +33(0)14568 1136
E-mail: wh-tentativelists@unesco.org

68. По приемот на Пробните листи Центарот за Светско Наследство ја проверува соодветноста на документацијата со Анексот 2. Доколку документацијата не соодветствува на Анекс 2 Центарот за Светско Наследство ја враќа назад на земјата-членка. Кога сите информации се обезбедени, Пробните листи се регистрираат од страна на Секретаријатот и се пренесуваат на соодветните Советодавни тела за информирање. Краток осврт на сите Пробни листи се презентира годишно на Комитетот. Секретаријатот во консултација со земјите-членки кои се засегнати, ги обновува податоците, особено со отстранување од Пробните листи на впишаните и номинираните локалитети кои што не биле запишани.

Одлука 7 EXT.COM 4A

Пробните листи на земјите членки се објавени од страна на Центарот за Светско Наследство на веб-страницата и/или на работните документи со цел да се осигура транспарентноста, пристапот до информации и да се олесни хармонизацијата на Пробните листи на регионални и тематски нивоа.

Одлука 41 COM 11

Одговорноста за содржината на секоја Пробна листа е кај земјата – членка која е засегната. Објавувањето на Пробните листи не имплицира искажување на мислење како и да е на Комитетот на Светско Наследство или Центарот за Светско Наследство или на Секретаријатот на УНЕСКО во врска со правниот статус на некоја земја, територија, град или област во нејзините граници.

69. Пробните листи на државите-членки се достапни на:
<https://whc.unesco.org/en/tentativelists>

Одлука 27 COM 8A

Пробните листи како средство за планирање и евалуација

70. Пробните листи се корисно и важно средство за планирање за земјите членки, Комитетот за Светско Наследство Секретаријатот, советодавните тела бидејќи тие се индикација за идните номинации.

71. Пробните листи треба да се состават селективно и врз основа на доказ кој што поддржува потенцијална исклучителна универзална вредност. Државите членки се охрабруваат да ги консултираат анализите и на Листата на Светско Наследство и на Пробните листи составени на барање на Комитетот од ICOMOS и IUCN за да се утврдат недостатоците на Листата на Светско Наследство. Овие анализи можат да им овозможат на земјите членки да споредуваат теми, региони, геокултурни групирања и биогеографски провинции за проспективни локалитети на Светско Наследство. Државите членки се охрабруваат да бараат што е можно порано совет од советодавните тела во тек на развивањето на Пробните листи.

Одлука 24 COM пара. VI.2.3.2(н)
Одлука 39 COM 11
Документ WHC-04/28.COM/13.B I и II
<https://whc.unesco.org/document/5297> (ICOMOS) и
<https://whc.unesco.org/document/5298> (IUCN)

72. Како дополнение, државите-членки се охрабруваат да консултираат специфични тематски студии кои ги вршат советодавните тела (параграф 147). Овие студии прибираат информации со ревидирање на Пробните листи поднесени од страна на земјите-членки и преку извештаите од состаноците за хармонизација на Пробните листи исто како и со други технички студии изведувани од страна на Советодавни тела и квалификувани организации и поединци. Листа на студии кои се веќе завршени е достапна на линкот: <https://whc.unesco.org/en/globalstrategy>
73. Државите членки се охрабруваат да ги хармонизираат нивните пробни листи на регионално и тематско ниво. Хармонизацијата на пробните листи е процес во кој земјите членки со помош на советодавните тела, колективно ги проценуваат нивните пробни листи за да се утврдат недостатоците и да се утврдат заедничките теми. Хармонизацијата има значителен потенцијал да генерира плоден дијалог помеѓу земјите-членки и различните културни заедници, со промовирање почит за заедничкото Наследство и културниот диверзитет може да резултира во подобрени пробни листи, нови номинации од земјите-членки и соработка меѓу групи на земји членки во подготовката на номинациите.

Тематските студии се различни од компаративната анализа што треба да ја подготват државите членки кога номинираат локалитети за запишување во Списокот на Светското Наследство (види став 132)

Одлука 43 COM 11A

Помош и градење на капацитетите за земјите членки во изготвување на Пробните листи

74. За да се примени Глобалната Стратегија, правењето напори за соработка во градење капацитети и обука за разни групи на корисници може да биде од неопходност за да се пружи помош на земјите членки во стекнување и/или консолидирање на експертизата во подготовката, обновувањето и хармонизацијата на нивните Пробни листи и подготовката на номинации.
75. Меѓународна помош може да се побара од страна на државите членки со цел за подготовка, обновување и хармонизирање на Пробните листи (види Поглавје VII).
76. Советодавните тела и Секретаријатот ќе ја искористат можноста за мисии за евалуација и за да одржат регионални работилници за обука за помош на земјите кои не се доволно застапени во рамки на методите за подготовка на нивните пробни листи и номинации

Одлука 43 COM 11A

Одлука 24 COM VI.2.3.5(ii)

II.D. Критериуми за проценка на Исклучителна универзална вредност

77. Комитетот смета дека локалитетот има исклучителна универзална вредност (параграфи 49-53) ако локалитетот исполнува еден или повеќе од долунаведените критериуми. Номинираните локалитети според тоа треба да:
- (i) се ремек дело на креативна генијалност на човекот;
 - (ii) овозможуваат размена на човечки вредности во одреден временски период или во рамките на културолошка област од светот за развојот на архитектурата или технологијата, монументална уметност, градско планирање или пејзажно проектирање;

Овие критериуми претходно беа презентирани како два посебни групи на критериуми - критериуми (i) - (vi) за културното Наследство и (i) - (iv) за природното Наследство.

Шестата вонредна седница на Комитетот за Светско Наследство донесе одлука за спојување на десетте критериуми (Одлука 6 EXT.COM 5.1)

- (iii) претставуваат уникатно или во најмала рака исклучително сведоштво за културната традиција или за цивилизација која постои или пак исчезнала;
- (iv) се истакнат примерок од тип на зграда, архитектонски или технолошки примерок или земјиште кое покажува (а) значителна (и) фаза(и) во човечката историја;
- (v) се истакнат примерок на традиционално човечко живеалиште, земјиште или поморски дел што е репрезентативен примерок на култура (или култури) или човечка интеракција со средината особено кога станало ранливо под влијание на непоправлива промена;
- (vi) се директно или индиректно поврзани со настани или постоечки традиции, со идеи или пак верувања, со уметнички или литературни дела од истакнато универзално значење. (Комисијата смета дека овој критериум треба повеќе да се користи заедно со други критериуми);
- (vii) содржат суперлативни природни феномени или делови со исклучителна природна убавина или естетска важност;
- (viii) се истакнати примери кои ги претставуваат главните фази од историјата на земјата, вклучувајќи доказ за живот, важни тековни геолошки процеси во развитокот на земјините форми или пак значителни геоморфни или физиографски карактеристики;
- (ix) се истакнати примери кои претставуваат значителни тековни еколошки и биолошки процеси во еволуцијата и развитокот на земја, свежа вода, крајбрежни и морски екосистеми и заедници на растенија и животни;
- (x) ги содржи најважните и значителни природни хабитати за конзервација на биолошки диверзитет *in situ*, вклучувајќи ги тие кои ги содржат загрозените видови со исклучителна универзална вредност од гледна точка на науката или конзервацијата.

78. За да се смета дека има исклучителна универзална вредност, локалитетот исто така мора да ги исполнува условите на интегритет и/или автентичност и мора да има адекватен систем за заштита и менаџирање за да се осигура зачувувањето.

II.E Автентичност и/или интегритет

Автентичност

79. Локалитетите номинирани според критериуми од (i) до (iv) мора да ги исполнуваат условите на автентичност. Анекс 4 кој го вклучува Nara документот за Автентичност дава практична основа за испитување на автентичноста на таквите локалитети и е приложен подолу во освртот.

- 80.** Можноста да се разбере вредноста дадена на Наследството зависи од степенот до кој изворите на информации за оваа вредност може да се разберат како валидни или вистинити. Знаењето и разбирањето за овие извори на информации, во врска со оригиналот и понатамошните карактеристики на културното Наследство и нивното значење акумулирано во текот на времето, се основите за процена на сите аспекти на автентичноста.
- 81.** Проценките за вредноста што се припишува на културно Наследство исто како и валидноста на изворите на информации поврзани со тоа може да се разликуваат од култура до култура и дури и во рамки на иста култура. Почитта како резултат на сите култури изискува културното Наследство да се разгледува и да се оценува првенствено во рамки на културните контексти во кои што тоа припаѓа.
- 82.** Во зависност од типот на културно Наследство, и контекстот, за локалитетите може да се разбере дека ги исполнуваат условите за автентичност ако нивните културолошки вредности (како што се признати во предложените критериуми за номинации) се на вистинит и валиден начин претставени преку многу атрибути вклучувајќи:
- форма и дизајн;
 - материјали и супстанца;
 - употреба и функција;
 - традиции, техники и системи за управување;
 - локација и поставеност;
 - јазик и други форми на нематеријално Наследство;
 - дух и чувство; и
 - други интерни и екстерни фактори
- 83.** Атрибути како дух и чувство не можат да се проверат лесно за практични примени на услови за автентичност, но како и да е тие се важни индикатори за карактер и за чувство за место, на пример во заедници кои одржуваат традиција и културен континуитет.
- 84.** Примената на сите овие извори дозволува елаборирање на специфични уметнички, историски, социјални и научни димензии на културно Наследство кои се испитуваат. За извори на информации се дефинираат сите физички, пишани, орални и фигуративни извори што овозможуваат да се знае природата, специфичностите, значењето и историјата на културното Наследство.
- 85.** Кога условите на автентичност се земаат предвид при подготовката на номинација за локалитет, државата-членка прво треба да ги идентификува сите применливи значителни атрибути на автентичност. Изјавата за автентичност треба да го оцени степенот до кој е присутна таа автентичност, или изразена со секој од овие значителни атрибути.
- 86.** Во врска со автентичноста, реконструкцијата на археолошките остатоци или историски градби е оправдано само во исклучителни околности. Реконструкцијата е прифатлива само врз основа на комплетна и детална документација и во никој друг случај.

Интегритет

87. Сите локалитети номинирани за запишување на Листата на Светско Наследство треба да ги задоволат условите за интегритет.

Одлука 20 COM IX.13

88. Интегритет е мерка за целовитост и неделивост на природното и/или културното богатство и неговите атрибути. Испитување на условите на интегритет, според тоа бара процена на степенот до кој локалитетот:

- a) ги има сите елементи неопходни за да ја прикаже својата исклучителна универзална вредност;
- b) е со соодветна големина за да осигура целосно претставување на карактеристиките и процесите кои ја нагласуваат важноста на локалитетот;
- c) е оштетен од несакани ефекти на развитокот и/или запоставување.

Ова треба да се презентира во изјавата за интегритет.

89. За локалитети номинирани според критериумите од (i) до (vi) физичката структура на локалитетот и/или важните карактеристики треба да се во солидна состојба и влијанието на процесите на истрошување да биде контролирано. Треба да се вклучи важниот сооднос на елементите неопходни да се претстави целокупноста на вредноста претставена преку локалитетот. Врските и динамичките функции кои се присутни на обележјата на културата, историските градови или други постоечки локалитети, важни за нивниот карактер кој се разликува од другите исто така треба да се зачуваат.
90. За сите локалитети номинирани според критериумите од (vii) до (x) биофизичките процеси и карактеристиките на земјиштето треба да се релативно недопрени. Но, познато е дека нема област што е целосно недопрена и сите природни области се во динамична состојба и до некој степен инволвираат контакт со луѓе. Биолошкиот и културен диверзитет може да се тесно поврзани и меѓузависни и човечките активности вклучувајќи ги оние на традиционалните заедници, локалните заедници и жителите често се среќаваат во природни средини. Овие активности може да се конзистентни со исклучителната универзална вредност на таа област каде тие се еколошки одржливи.
91. Дополнително за локалитети номинирани според критериумите од (vii) до (x) соодветниот критериум за интегритет е дефиниран за секој еден критериум.
92. Локалитетите предложени според критериум (vii) треба да се со исклучителна универзална вредност и да вклучат делови кои се значајни за одржување на убавината на локалитетот. На пример локалитет чија што вредност зависи од водопад ќе ги исполни условите за интегритет ако вклучува дополнителни делови за слевање и влевање кои интегрално се поврзани со одржување на естетските квалитети на локалитетот.
93. Локалитетите предложени под критериум (viii) треба да ги содржат сите или повеќе од клучните елементи меѓусебно поврзани и зависни едни од други во нивните природни врски. На пример областа ледено доба ќе ги исполни условите за интегритет доколку го вклучува снежното поле, глечерите и примероците од делови, депозиција и колонизација (на пр. набори, сливови, први фази од успевање на растенија во случај на вулкани, магматските серии и треба да се застапени сите или повеќе од видовите на карпите и видовите ерупции).
94. Локалитетите под критериум (ix) треба да имаат доволна големина и да ги имаат неопходните елементи за да ги прикажат клучните аспекти на процесите кои се есенцијални за долгорочна конзервација на еко-системи и биолошкиот диверзитет што го имаат. На пример област на тропска дождова шума ќе ги задоволи критериумите на интегритет ако вклучува одредена варијација во надморската висина, промени во топографијата и типови почва, парчиња и делчиња кои природно се регенерираат. На сличен начин, корален гребен треба да опфаќа на пример, морска трева, мангрова или други еко системи кои ги регулираат состојките и седиментот во гребенот.

Примерите за апликација на условите за интегритет на локалитет номиниран под критериумите (i)-(vi), се во развој.

Одлука 43 COM 11A

95. Локалитетите под критериум x треба да се најважните локалитети за конзервација на биолошкиот диверзитет. Само тие локалитети кои се биолошки најразлични и/или репрезентативни е веројатно дека ќе го исполнат критериумот. Локалитетите треба да имаат хабитат за одгледување на најразлична фауна и флора карактеристични за биогеографската провинција и екосистемите што се во изградба. На пример тропската савана би ги исполнила условите на интегритет ако вклучува целосна колекција на коеволвирани хервивори и растенија; островски еко-систем треба да има хабитати за одржување на ендемската биота; локалитет каде има видови од широк спектар треба да е доволно голем за да ги опфати најкритичните хабитати неопходни за да се осигура опстанокот на плодните популации од тие видови. Област која содржи миграторни видови, места за сезонско одгледување и миграторни рути, каде и да се лоцирани, треба да се заштити.

II.F Заштита и управување

96. Заштитата и управување со локалитетите на Светското Наследство треба да осигураат дека нивната исклучителна универзална вредност, вклучувајќи ги и условите на интегритет и/или автентичност во времето на запишување, се одржуваат или подобруваат со текот на времето. Редовен преглед на општата состојба на зачувување на локалитетот, а со тоа и нивната исклучителна универзална вредност, ќе се изврши во рамките на процесите за следење на локалитетите на Светското Наследство, како што е наведено во Оперативниот водич⁴.
97. Сите локалитети запишани на листата на Светското Наследство мора да имаат соодветна долгорочна законска, регулаторна, институционална и/или традиционална заштита и управување за да се обезбеди нивно зачувување. Оваа заштита треба да вклучува соодветно нацртани граници. Слично на тоа, Државите членки треба да покажат соодветна заштита на национално, регионално, општинско и/или традиционално ниво за номинираниот локалитет. Тие треба да додадат соодветни текстови на номинацијата со јасно објаснување за начинот на кој оваа заштита се применува за заштита на локалитетот.

Законодавни, регулаторни и договорни мерки за заштита

98. Законодавните и регулаторните мерки на национално и локално ниво треба да обезбедат заштита на локалитетот од социјални, економски и други притисоци или промени што можат негативно да влијаат на исклучителната универзална вредност, вклучително и на интегритетот и/или автентичноста на локалитетот. Државите членки исто така треба да обезбедат целосно и ефикасно спроведување на ваквите мерки.

Одлука39 COM11

Граници за ефикасна заштита

99. Определувањето на границите е суштинско барање за воспоставување на ефективна заштита на номинираните локалитети. Границите треба да бидат исцрпни така да ги вклучат сите карактеристики што ја сочинуваат исклучителната универзална вредност и да се обезбеди интегритет и/или автентичност на локалитетот.

Одлука39 COM11

- 100.** За локалитетите номинирани според критериумите (i) - (vi), треба да се утврдат границите така да ги вклучуваат сите оние области и карактеристики кои се директен материјален израз на исклучителната универзална вредност на локалитетот, како и оние области што со оглед на идните истражувачки можности, нудат потенцијал да придонесат и да го подобрат ваквото разбирање.
- 101.** За локалитетите номинирани според критериумите (vii) - (x), границите треба да ги одразуваат просторните барања на живеалиштата, видовите, процесите или феномените што даваат основа за нивно запишување на листата на Светско Наследство. Границите треба да вклучуваат доволно површина во непосредна близина на локалитетот со исклучителна универзална вредност со цел да се заштитат вредностите на Наследството на локалитетот од директни ефекти на човечки интервенции и влијанија од употребата на ресурсите надвор од номинираната област.
- 102.** Границите на номинираниот локалитет може да се совпаднаат со една или повеќе постојни или предложени заштитени подрачја, како што се национални паркови или природни резервати, биосферни резервати или заштитени културни или историски области или други области и територии. Иако ваквите утврдени области за заштита може да содржат неколку зони на управување, само некои од овие зони можат да ги задоволат барањата за запишување.

Одлука 39 COM 11

Тампон зони

- 103.** Секаде каде што е потребна правилна заштита на локалитетот, треба да се обезбеди соодветна тампон зона.
- 104.** Заради ефективна заштита на номинираниот локалитет, тампон зона е област околу номинираниот локалитет што има дополнителни законски и/или вообичаени ограничувања поставени за неговата употреба и развој, со цел да се даде дополнително ниво на заштита на локалитетот. Ова треба да вклучува непосредно поставување на номинираниот локалитет, важни аспекти и други области или карактеристики кои се функционално важни како поддршка на локалитетот и неговата заштита. Областа што ја сочинува тампон зоната треба во секој случај да се утврди преку соодветни механизми. Детали за големината, карактеристиките и овластената употреба на тампон зоната, како и мапа што ги означува прецизните граници на локалитетот и неговата тампон зона, треба да бидат назначени во номинацијата.
- 105.** Треба да се даде и јасно објаснување за тоа како тампон зоната го штити локалитетот.
- 106.** Кога не е предложена тампон зона, номинацијата треба да содржи изјава зошто не е потребна тампон зона.
- 107.** Иако тампон зоните не се дел од номинираниот локалитет, какви било измени или создавање на тампон зони после запишување на локалитет на листата на Светско Наследство треба да бидат одобрени од Комитетот за Светско Наследство користејќи ја постапката за мала измена на границата (види став 164 и Анекс 11). Создавањето на тампон зони после запишувањето вообичаено се смета за мала измена на границата.

Системи за управување

- 108.** Секој номиниран локалитет треба да има соодветен план за управување или друг документиран систем на управување, кој мора да прецизира како треба да се зачува исклучителната универзална вредност на локалитетот, по можност преку партиципативни пристапи.
- 109.** Целта на системот за управување е да обезбеди ефикасна заштита на номинираниот локалитет за сегашните и идните генерации.
- 110.** Ефективниот систем на управување зависи од видот, карактеристиките и потребите на номинираниот локалитет и неговиот културен и природен контекст. Системите за управување може да варираат во зависност од различните културни перспективи, достапните ресурси и други фактори. Тие можат да вклучуваат традиционални практики, постојни урбани или регионални инструменти за планирање и други механизми за контрола на планирање, како формални така и неформални. Проценките на влијанието за предложените интервенции се од суштинско значење за сите локалитети на Светското Наследство.
- 111.** При препознавање на разновидноста спомената погоре, заедничките елементи на ефективниот систем на управување може да вклучуваат:
- a. темелно заедничко разбирање на локалитетот, неговите универзални, национални и локални вредности и неговиот социо-еколошки контекст од сите засегнати страни, вклучително и локалните заедници и население;
 - b. почитување на различноста, правичност, родова еднаквост, човекови права, употреба на инклузивно и партиципативно планирање и процеси на консултации со засегнатите страни;
 - c. циклус на планирање, спроведување, следење, евалуација и повратна информација;
 - d. проценка на ранливоста на локалитетот кон социјални, економски, еколошки и други притисоци и промени, вклучително и катастрофи и климатски промени, како и следење на влијанијата на трендовите и предложените интервенции;
 - e. развој на механизми за вклучување и координација на различните активности помеѓу различни партнери и засегнати страни;
 - f. распределба на потребните ресурси;
 - g. градење на капацитети;
 - h. отчетен, транспарентен опис за тоа како функционира системот за управување.

Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM 11A

112. Ефективното управување вклучува циклус на кратки, средни и долгорочни активности за заштита, зачувување и презентирање на номинираниот локалитет. Интегриран пристап кон планирање и управување е од суштинско значење за водење на еволуцијата на локалитетите со текот на времето за да се обезбеди одржување на сите аспекти на неговата исклучителна универзална вредност. Овој пристап го надминува тоа локалитетот да вклучува каква било тампон зона(и), како и неговото опкружување. Опкружувањето може да се однесува на топографијата на локалитетот, природното и изграденото опкружување и други елементи како што се инфраструктурата, моделите за користење на земјиштето, просторна организација и визуелните односи. Исто така, може да вклучува поврзани социјални и културни практики, економски процеси и други нематеријални димензии на Наследството, како што се перцепциите и асоцијациите. Управувањето со опкружувањето е поврзано со неговата улога во поддршката на исклучителната универзална вредност. Неговото ефективно управување може исто така да придонесе за одржлив развој, преку искористување на реципрочните придобивки за Наследството и општеството.
113. Покрај тоа, во контекст на спроведувањето на Конвенцијата, Комитетот за Светско Наследство воспостави процес на реактивно следење (види Поглавје IV) и процес на периодично известување (види Поглавје V).
114. Во случај на мешовити локалитети, системот за управување или механизмите за обезбедување на координирано управување со посебните компоненти се од суштинско значење и треба да бидат документирани во номинацијата (види параграфи 137 - 139).
115. [Избришано]
116. Кога суштинските квалитети на номинираниот локалитет се загрозувани од човечко дејствување, а сепак ги исполнуваат критериумите и условите за автентичност или интегритет утврдени во ставовите 78-95, акциониот план во кој се наведени потребните корективни мерки треба да се достави со досието за номинација. Доколку корективните мерки доставени од номинираната Држава членка не бидат преземени во рокот предложен од Државата членка, Комитетот ќе го стави локалитетот на листата на бришење во согласност со постапката донесена од Комитетот (види Поглавје IV.C).
117. Државите членки се одговорни за спроведување на ефективни активности за управување со локалитет на Светско Наследство. Државите членки треба да го сторат тоа во тесна соработка со управувачите на локалитетите, органите за управување и други партнери, локалните заедници и население, носителите на права и засегнатите страни во управувањето со локалитетот, преку развивање, правични аранжмани за управување, системи за управување и механизми за надомест на штета.
118. Комитетот препорачува Државите членки да ги вклучат катастрофата, климатските промени и други ризични подготвености како елемент во нивните планови за управување со Светското Наследство и стратегиите за обука.

Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM 11A

Одлука39 COM11

Одлука39 COM11

Одлука 43 COM 11A

Одлука 43 COM 11A

118bis. Без разлика на Параграфите 179 и 180 од Оперативниот водич, Државите членки ќе осигураат дека Проценките на влијанието врз животната средина, Проценките на влијанието врз Наследството и/или Стратешките проценки на животната средина ќе бидат извршени како предуслов за развојни проекти и активности што се во план да се спроведат во или околу локалитетот на Светското Наследство. Овие проценки треба да послужат за идентификување на алтернативи за развој, како и потенцијални позитивни и негативни влијанија врз исклучителната универзална вредност на локалитетот и да препорачаат мерки за ублажување против деградација или други негативни влијанија врз културното или природното Наследство во рамките на локалитетот или во неговата поширока околина. Ова ќе обезбеди долгорочно зачувување на исклучителната универзална вредност и зајакнување на отпорноста на Наследството од катастрофи и климатски промени.

Одлука 43 COM 11A

Одржливо користење

119. Локалитетите на Светското Наследство можат да ја одржат биолошката и културната разновидност и да обезбедат екосистемски услуги и други придобивки, што може да придонесе за одржливост на животната средина и културата. Локалитетите можат да поддржат различни тековни и предложени користења кои се еколошки и културолошки одржливи и кои можат да го подобрат квалитетот на животот и благосостојбата на засегнатите заедници. Државите членки и нејзините партнери мора да осигураат дека нивната употреба е правична и целосно ја почитува исклучителната универзална вредност на локалитетот. За некои локалитети, човечката активност не би била соодветна. Законодавството, политиките и стратегиите што влијаат врз локалитетите на Светското Наследство треба да обезбедат заштита на исклучителната универзална вредност, да поддржат пошироко зачувување на природното и културното Наследство и да го промовираат и поттикнуваат ефективното, инклузивно и правично учество на заедниците, населението и другите засегнати страни со локалитетот како неопходни услови за негова одржлива заштита, зачувување, управување и презентирање.

Одлука 43 COM 11A

III ПРОЦЕС ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТОТ НА ЛИСТАТА НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

III.A Подготовки на номинации

- 120.** Документот за номинација е примарна основа врз која Комитетот го разгледува запишувањето на локалитет на листата на Светското Наследство. Сите релевантни информации треба да бидат вклучени во документот за номинација и треба да упатуваат на изворот на информации.
- 121.** Во Анексот 3 се дадени упатства за Државите членки во подготовката на номинации за специфични видови локалитети.

- 122.** Пред Државите членки да започнат да подготвуваат номинација на локалитет за запишување на листата на Светското Наследство, тие треба да се запознаат со циклусот на номинација, опишан во Параграф 168. Препорачливо е да се извршат првични подготвителни работи за да се утврди дека локалитетот има потенцијал да ја оправда исклучителната универзална вредност, вклучително и интегритетот или автентичноста, пред развојот на целосно досие за номинација, што може да биде скапо и да одзема многу време. Таквата подготвителна работа може да вклучува собирање на достапни информации за локалитетот, тематски студии, студии на опсег за потенцијалот за демонстрација на исклучителна универзална вредност, вклучувајќи интегритет или автентичност или првична компаративна студија за локалитетот во неговиот поширок глобален или регионален контекст, вклучително и анализа во контекст на Gap Studies/Студии за јаз, изработени од Советодавните тела. Оваа прва фаза на работа ќе помогне да се утврди можноста за можна номинација и да се избегне употребата на ресурси при подготовката на номинациите кои веројатно нема да успеат. Државите членки се охрабруваат да побараат апстрим совет⁶ од релевантното Советодавно тело(а) за оваа прва фаза, како и да контактираат со Центарот за Светско Наследство во најраната фаза за разгледување номинации за да побараат информации и насоки.
- Одлука 34 COM 12 (III) Report of the Expert meeting on Upstream Processes to Nominations: Creative Approaches in the Nomination Process” (Phuket: 2010)
- Одлука36 COM 13.I
Одлука39 COM 11
Одлука43 COM11A
- 123.** Ефективно и инклузивно учество во процесот на номинирање на локалните заедници, население, владините, невладините и приватните организации и другите засегнати страни е од суштинско значење за да им се овозможи да имаат заедничка одговорност со Државата членка во одржувањето на локалитетот. Државите членки се охрабруваат да подготват номинации со најшироко можно учество на засегнатите страни и да покажат, соодветно, дека е добиена претходна согласност од локалното население преку, меѓу другото, јавно објавување на номинациите на соодветни јазици и јавни консултации и расправи.
- Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM11A
- 124.** Подготвителна помош, како што е опишано во Поглавје VII.E, може да биде побарана од Државите членки за подготовка на номинациите.
- 125.** Државите членки се охрабруваат да контактираат со Секретаријатот, кој може да обезбеди помош во текот на целиот процес на номинирање.
- 126.** Секретаријатот исто така може да обезбеди:
- a. помош при идентификување на соодветни мапи и фотографии и националните органи од кои може да се добијат;
 - b. примери на успешни номинации, успешни раководења и законски одредби;

⁶Upstream process: Во врска со номинацијата на места за запишување на листата на Светско Наследство, Upstream process: опфаќа совети, консултации и анализи што се случуваат пред подготовката на номинацијата и е насочен кон намалување на бројот на номинации кои ќе претрпат значителни проблеми за време на процесот на оценување. Основниот принцип на Upstream process е да им се овозможи на Советодавните тела и на Центарот за Светско Наследство да обезбедат насоки и градење на капацитети директно на Државите членки во текот на целиот процес, што води до подготовка на можна номинација за Светско Наследство. За да биде ефективна поддршката, таа треба да се преземе од најраната фаза во процесот на номинирање, во моментот на подготовката или ревизијата на Пробните Листи на Државите членки.

Целта на советот даден во контекст на номинацијата е ограничен на обезбедување насоки за техничката заслуга на номинацијата и потребната техничка рамка, со цел да им се понудат на Државата(ите) членка(и) основните алатки што и ја овозможуваат (нив) проценката на изводливост и/или активностите потребни за да се подготви можна номинација.

Барањата за Upstream process се доставуваат со употреба на официјален формат (Анекс 15 од Оперативниот водич). Доколку бројот на барања го надмине капацитетот, тогаш ќе се примени системот за приоритети според параграф 61.в.

- c. упатства за номинирање на различни типови на локалитет, како што се Културни Предела, Градови, Канали и Патеки на Наследство (види Анекс 3);
- d. упатства за номинирање на мешовити и прекугранични локалитети (види параграфи 134-139).

- 127.** Државите членки можат да достават нацрт-номинации до Секретаријатот за коментар и преглед во кое било време од годината. Сепак, Државите членки се охрабруваат да ги достават до Секретаријатот до 30 септември претходната година (види параграф 168), нацрт-номинациите што сакаат да ги достават до крајниот рок од 1 февруари. Ова поднесување на нацрт номинација треба да вклучува мапи што ги покажуваат границите за предложениот локалитет. Нацрт номинациите може да се достават или во електронски формат или во печатена верзија (само во 1 примерок без анекси, освен мапи). Во двата случаи тие треба да бидат придружени со мотивационо писмо. Одлука 37 COM 12.П
- 128.** Номинациите можат да бидат поднесени во кое било време од годината, но само оние номинации што се „целосни“ (види параграф 132 и Анекс 5) и ги примил Секретаријатот на или пред **1 февруари**⁷, ќе се сметаат за запишување на листата на Светско Наследство од страна на Комитетот за Светско Наследство во текот на следната година. Само номинациите за локалитет вклучени во Извештајот на Државата членка ќе бидат разгледани од Комитетот (види параграфи 63 и 65). Одлука 37 COM 12.П
Одлука 39 COM 11

III.B Формат и содржина на номинации

- 129.** Номинациите на локалитети за запишување на листата на Светско Наследство треба да бидат подготвени во согласност со форматот утврден во Анекс 5.
- 130.** Форматот ги вклучува следниве делови:
1. Идентификација на Локалитетот
 2. Опис на Локалитетот
 3. Оправдување за запишување
 4. Состојба на зачувување и фактори кои влијаат на локалитетот
 5. Заштита и Управување
 6. Мониторинг
 7. Документација
 8. Контакт информации на одговорни власти
 9. Потпис во име на Државата(ите) членка(и)
- 131.** Номинациите на листата на Светско Наследство се оценуваат според содржината, а не според изгледот.
- 132.** За номинацијата да се смета за „целосна“, треба да се исполнат следниве услови (види формат во Анекс 5): Одлука 37 COM 12.П
Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM 11A

⁷ Ако 1 февруари падне за викенд, номинацијата мора да биде примена до петок во 17 часот GMT.

Извршно Резиме

Извршно резиме вклучува основни информации (види Анекс 5) извлечени од главниот текст на номинацијата, вклучително и верзија на мапата(ите) со намалена големина што ги означува границите на номинираниот локалитет и на тампон зоната (каде што е соодветно) и нацртот Изјава За исклучителна универзална вредност (истиот текст претставен во Дел 3.3 од номинацијата).

1. Идентификација на локалитетот

Границите на предложениот локалитет треба да бидат јасно дефинирани, недвосмислено разликувајќи го номинираниот локалитет и од тампон зоната (кога е присутна) (види параграфи 103-107). Мапите треба да бидат доволно детални (види Оперативен Водич на дел 1.е во Анекс 5) за да се утврди прецизно која област на земјиште и/или вода е номинирана. Официјално ажурирани објавени топографски карти на Државата членка со коментар за да се прикажат границите на локалитетот и секоја тампон зона (кога е присутна) ќе бидат дадени доколку се достапни во печатена верзија. Номинацијата се смета за „нецелосна“ доколку не вклучува јасно дефинирани граници.

2. Опис на локалитетот

Описот на локалитетот вклучува идентификација на локалитетот и преглед на неговата историја и развој. Сите компоненти што се мапирани треба да бидат идентификувани и опишани. Особено, каде што се предлагаат мешовити номинации, секој од составните делови треба да биде јасно опишан.

Историјатот и развојот на локалитетот опишува како локалитетот ја достигнал сегашната форма и значајните промени што ги претрпел. Оваа информација треба да ги обезбеди важните факти потребни за поддршка и давање значење на аргументот дека локалитетот ги исполнува критериумите за исклучителна универзална вредност и условите за интегритет и / или автентичност.

3. Оправдување за запишување

Овој дел мора да разјасни зошто локалитетот се смета за исклучителна универзална вредност.

Текстот во деловите од 3.1.а до 3.1.е треба да содржи подетални информации за поддршка на текстот на предложената Изјава За исклучителна универзална вредност (дел 3.3).

Дел 3.1.б ги означува критериумите за Светско Наследство (види параграф 77) според кои се предлага локалитетот, заедно со јасно изнесен аргумент за употребата на секој критериум. Вклучени се изјавите за интегритет и (кога се предложени критериуми за култура) за автентичност и треба да се претстави како локалитетот ги исполнува условите наведени во параграфите 78-95.

Во делот 3.2, дадена е компаративна анализа на локалитетот во однос на слични локалитети, без разлика дали се наоѓаат на листата на Светско Наследство, како на национално, така и на меѓународно ниво. Компаративната анализа ја објаснува важноста на номинираниот локалитет во неговиот национален и меѓународен контекст.

Компаративните анализи подготвени од Државите членки при номинирање локалитети за запишување на листата на Светско Наследство не треба да се мешаат со тематските студии подготвени од Советодавните тела на барање на Комитетот (параграф 148 подолу)
Одлука 7 EXT.COM 4A

Во делот 3.3, предложената Изјава за исклучителна универзална вредност (види параграфи 49-53 и 155) на локалитетот подготвен од Државата членка, треба да разјасни зошто локалитетот се смета дека има заслужно запишување на листата на Светско Наследство.

4. Состојба на зачувување и фактори кои влијаат на локалитетот

Овој дел вклучува точни информации за моменталната состојба на конзервација на локалитетот (вклучително и информации за неговата физичка состојба и мерките за заштита). Исто така, вклучува опис на факторите што влијаат на локалитетот (вклучувајќи закани). Информациите дадени во овој дел ги сочинуваат основните податоци кои се неопходни за следење на состојбата на зачувување на номинираниот локалитет во иднина.

5. Заштита и управување

Заштита: Дел 5 вклучува листа на законодавни, регулаторни, договорни, планирачки, институционални и/или традиционални мерки најрелевантни за заштитата на локалитетот и дава детална анализа за начинот на кој оваа заштита навистина функционира. Законодавно, регулаторно, договорно планирање и/или институционални текстови или апстракт од текстовите, исто така, се приложуваат на англиски или француски јазик.

Управување: Соодветен план за управување или друг систем на управување е од суштинско значење и ќе биде додаден во номинацијата. Исто така, се очекува да се осигура ефикасно спроведување на планот за управување или друг систем на управување. Принципите на одржлив развој треба да бидат интегрирани во системот за управување за сите видови природни, културни и мешовити локалитети, вклучително и нивните тампон зони и поширокото опкружување.

Копија од планот за управување или документацијата на системот за управување се приложува кон номинацијата. Доколку планот за управување постои на друг јазик освен на англиски или француски, анексот или деталниот опис на неговите одредби се доставуваат во прилог на англиски или француски јазик.

Детална анализа или објаснување на планот за управување или документиран систем за управување ќе бидат дадени во Дел 5.е од номинацијата.

Номинацијата што не ги вклучува горенаведените документи се смета за нецелосна освен ако не се обезбедат други документи за управувањето со локалитетот до финализирање на планот за управување.

6. Следење

Државите членки ги вклучуваат клучните и/или предложените индикатори за мерење и проценка на состојбата на зачувување на локалитетот, факторите што влијаат на тоа, мерките за зачувување на локалитетот, периодичноста на нивното испитување и идентитетот на одговорните органи.

7. Документација

Се обезбедува целокупната документација потребна за да се потврди номинацијата. Покрај наведеното погоре, ова вклучува а) слики со квалитет погоден за печатење (дигитални фотографии со минимум 300 dpi и доколку се неопходни, дополнителен филм, видео или друг аудиовизуелен материјал); и б) слика/аудиовизуелен инвентар и образец за овластување (види Анекс 5, точка 7.а). Текстот на номинацијата се пренесува во печатена форма, како и во електронски формат (се претпочита формат Word и/или PDF).

8. Информации за контакт на одговорните органи

Треба да се дадени детални информации за контакт на одговорните органи.

9. Потпис во име на Државата членка

Номинацијата ќе се заклучи со оригинален потпис на службеното лице овластено да ја потпише во име на Државата членка.

10. Број на потребни печатени копии (вклучително и анексирани мапи)

Номинации за културни и природни локалитети (со исклучок на културните предели): 2 идентични копии

Номинации на мешовити локалитети и културни предели: 3 идентични копии

11. Хартиени и електронски формати

Номинациите треба да бидат презентирани во хартиена верзија со големина А4 и во електронски формат (формат Word и / или PDF).

12. Испраќање

Државите членки треба да ја достават номинацијата на англиски или француски јазик соодветно потпишана, до:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel: +33 (0) 1 4568 1136

E-mail: wh-nominations@unesco.org

- 133.** Секретаријатот ќе ја задржи целата придружна документација (мапи, планови, фотографски материјал, итн.) доставени со номинацијата.

III.C Барања за номинација на различни видови локалитети

Прекугранични локалитети

- 134.** Номинираниот локалитет може да се појави:

Одлука 7 EXT.COM 4A

- a. на територијата на една Државна членка или
- b. на територијата на сите засегнати Државни членки кои имаат соседни граници (прекуграничен локалитет).

- 135.** Секаде каде што е можно, прекуграничните номинации треба да бидат подготвени и поднесени од Државите членки заеднички во согласност со членот 11.3 од Конвенцијата. Препорачливо е засегнатите Држави членки да формираат заеднички комитет за управување или слично тело за да го надгледува управувањето со целиот прекуграничен локалитет.
- 136.** Може да се предложат проширувања на постојниот локалитет на Светското Наследство сместен во една Државна членка да стане прекуграничен локалитет.

Мешовити локалитети

- 137.** Мешовитите локалитети вклучуваат две или повеќе компоненти поврзани со јасно дефинирани врски:
- Составните делови треба да ги рефлектираат културните, социјалните или функционалните врски со текот на времето што овозможуваат, каде што е важно, поврзување на пределот, екологијата, еволуцијата или живеалиштето.
 - Секој составен дел треба да придонесе за исклучителната универзална вредност на локалитетот како целина на суштински, научен, лесно дефиниран и препознатлив начин, и може да вклучува, меѓу другото, нематеријални карактеристики. Исклучителната универзална вредност како резултат треба лесно да се разбере и да се дискутира.
 - Доследно, и со цел да се избегне прекумерна фрагментација на составните делови, процесот на номинирање на локалитетот, вклучително и изборот на составните делови, треба целосно да ги земе предвид целокупната можност за управување и кохерентноста на локалитетот (види став 114).

и го обезбеди сетот како целина - не мора неговите одделни компоненти да се од исклучителна универзална вредност.

- 138.** Мешовит номиниран локалитет може да се појави:
- на територијата на единствена Државна членка (мешовит национален локалитет); или
 - на територијата на различни Држави членки, кои не треба да бидат соседни и е номиниран во согласност со сите засегнати Државни членки (мешовит транснационален локалитет).
- 139.** Мешовитите номинации, без оглед дали се од една Држава членка или повеќе држави, можат да бидат поднесени за евалуација во повеќе циклуси на номинација, под услов првиот номиниран локалитет да биде од исклучителна универзална вредност. Државите членки што планираат мешовити номинации во фази во повеќе циклуси на номинации се охрабруваат да го информираат Комитетот за нивната намера со цел да обезбедат подобро планирање.

Одлука 7 EXT.COM 4A

III.D Регистрација на номинации

140. По приемот на номинациите од државите членки, Секретаријатот ќе го потврди приемот, ќе провери дали е комплетно и ќе ги регистрира номинациите. Секретаријатот ќе ги проследи комплетните номинации до соодветните советодавни тела за проценка. Секретаријатот ќе го стави на располагање и електронскиот формат на текстот на номинациите на членовите на Комитетот на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство. Секретаријатот ќе побара какви било дополнителни информации од Државата членка и кога тоа го бараат Советодавните тела. Распоредот за регистрација и обработка на номинациите е детално опишан во параграф 168.

Одлука 39 COM11

141. Секретаријатот воспоставува и доставува на секоја седница на Комитетот листа со сите примени номинации, вклучително и датумот на прием, назнака за нивниот статус „комплетен“ или „нецелосен“, како и датумот на кој тие се сметаат за „комплетни“ во сообразност со параграф 132 и Анекс 5.

Одлуки 26 COM 14
Одлука 28 COM 14B.57
Одлука 39 COM11

142. Номинацијата поминува низ циклус помеѓу времето на поднесување и одлуката на Комитетот за Светско Наследство. Овој циклус вообичаено трае една и пол година помеѓу поднесувањето во февруари од првата година и одлуката на Комитетот во јуни од втората година.

III.E Евалуација на номинациите од страна на Советодавните тела

143. Советодавните тела ќе проценат дали локалитетите номинирани од државите членки имаат исклучителна универзална вредност, дали ги исполнуваат условите за интегритет и (кога е релевантно) за автентичност и дали ги исполнуваат барањата за заштита и управување. Постапките и форматот на оценките на ICOMOS и IUCN се опишани во Анекс 6.

Одлука39 COM11

144. Евалуациите на номинациите за културно Наследство ќе ги изврши ICOMOS.

145. Евалуациите на номинациите за природно Наследство ќе ги изврши IUCN.

146. Во случај на номинации на културни добра во категоријата „културни предели“, проценката ќе ја изврши ICOMOS во консултација со IUCN, како што е соодветно. За мешовити локалитети, евалуацијата ќе ја вршат заеднички ICOMOS и IUCN.

147. Како што е побарано од Комитетот за Светско Наследство или, доколку е потребно, ICOMOS и IUCN ќе спроведат тематски студии за евалуација на предложените локалитети на Светското Наследство во нивниот регионален, глобален или тематски контекст. Овие студии треба да бидат пропратени со преглед на заштитените списоци поднесени од Државите членки и со извештаи за состаноците за усогласување на заштитените списоци, како и со други технички студии извршени од страна на советодавните тела и квалификуваните организации и поединци. Листа на веќе завршени студии може да се најде во Дел III од Анекс 3 и на веб-адресите на Советодавните тела. Овие студии не треба да се мешаат со компаративната анализа што треба да ја подготват државите членки при номинирање локалитети за запишување на листата на Светското Наследство (види параграф 132).

Одлука28 COM 14B.57
Одлука30 COM13
Одлука39 COM11

- 148.** Евалуациите и презентациите на ICOMOS и IUCN треба да бидат водени од следните принципи. Евалуациите и презентациите треба:
- a. да се придржуваат кон Конвенцијата за Светско Наследство и соодветните оперативни упатства и сите дополнителни политики утврдени од Комитетот во неговите одлуки;
 - b. да бидат објективни, ригорозни и научни, вклучително и во разгледување на сите информации доставени до Советодавните тела во врска со номинацијата;
 - c. да се спроведат според постојан стандард на професионалност, правичност и транспарентност во текот на целиот процес на оценување во консултации и дијалог со номинираните Држави членки;
 - d. да бидат во согласност со стандардниот формат, и за евалуации и за презентации, да бидат договорени со Секретаријатот и да ги вклучуваат имињата на сите експерти кои учествувале во процесот на евалуација, освен кабинетските оценувачи кои обезбедуваат доверливи прегледи и во анекс, детален преглед на сите трошоци и трошоци поврзани со евалуацијата;
 - e. да вклучуваат регионални експерти запознаени со оваа тема;
 - f. јасно и одделно да посочуваат дали локалитетот има исклучителна универзална вредност, ги исполнува условите за интегритет и/или автентичност, план/систем за управување и законодавна заштита;
 - g. да го проценат секој локалитет систематски според сите релевантни критериуми, вклучително и неговата состојба на конзервација, релативно, односно во споредба со онаа на другите локалитети од ист тип и внатре и надвор од територијата на Државата членка;
 - h. да вклучуваат референци на одлуки на Комитетот и барања во врска со предложената номинација;
 - i. да не ги земаат предвид или да вклучуваат какви било информации доставени од страна на Државата членка по **28 февруари**, во годината во која се разгледува номинацијата. Државата членка треба да биде известена кога информацијата пристигнала по истекот на рокот и не се зема предвид при евалуацијата. Овој рок треба строго да се спроведе; и
 - j. да обезбедат оправдување за нивните ставови преку листата на препораки (литература) консултирани соодветно.

- 149.** Од Советодавните тела се бара да испратат до државите членки, со копија до Центарот за Светско Наследство, до Претседавачот на Комитетот за Светско Наследство, до **31 јануари** секоја година, краток привремен извештај во кој се наведени статусот и сите прашања што се однесуваат на оценките и детали за какво било барање за дополнителни информации на еден од двата работни јазика на *Конвенцијата*.

Одлука7 EXT.COM 4B.1
Одлука39 COM 11

150. Писмата од засегнатите Држави членки, доставени во соодветна форма во Анекс 12, во кои се дадени детали за фактичките грешки што може да се идентификувани при проценката на нивната номинација направена од Советодавните тела, мора да бидат примени од Центарот за Светско Наследство најдоцна во рок од 14 дена пред отворањето на седницата на Комитетот со копии до соодветните советодавни тела. Писмата се ставаат на располагање како анекс на документите за соодветната точка на дневниот ред, а најдоцна до првиот ден од седницата на Комитетот. Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела можат да ги додадат своите коментари на писмата, во соодветниот дел од образецот, пред тие да бидат достапни.
151. ICOMOS и IUCN ги даваат своите препораки под три категории:
- локалитети што се **препорачуваат за запишување** без резервација;
 - локалитети што не се **препорачуваат** за запишување;
 - номинации кои се препорачуваат за **упатување или одложување**.

III.F Повлекување на номинациите

152. Државата членка може да ја повлече номинацијата што ја доставила во кое било време пред седницата на Комитетот на која е предвидено да се испита. Државата-членка треба писмено да го извести Секретаријатот за намерата да ја повлече номинацијата. Доколку Државата членка сака, може повторно да поднесе номинација за локалитетот, што ќе се смета за нова номинација според процедурите и временскиот распоред наведени во параграф 168.

III.G Одлука на Комитетот на Светско Наследство

153. Комитетот за Светско Наследство одлучува дали некој локалитет треба или не треба да биде запишан на листата на Светско Наследство, да биде упатен или одложен.

Запишување

154. При одлучувањето да се запише локалитет на листата на Светско Наследство, Комитетот, воден од Советодавните тела, донесува Изјава за исклучителна универзална вредност за локалитетот.
155. Изјавата за исклучителна универзална вредност треба да содржи резиме на утврдувањето на Комитетот дека локалитетот има исклучителна универзална вредност, идентификувајќи ги критериумите според кои е запишан локалитетот, вклучително и проценките на условите на интегритет за културните и мешовитите локалитети и автентичност. Исто така, треба да содржи изјава за заштита и управување во законска сила и барања за заштита и управување во иднина. Изјавата за исклучителна универзална вредност е основа за идната заштита и управување со локалитетот.

Кога е потребно, делот за заштита и управување со Изјавата за исклучителна универзална вредност може да се ажурира од Комитетот за Светско Наследство, во консултација со Државата членка и понатаму до преглед од страна на Советодавните тела. Ваквите ажурирања може да се прават периодично и да водат до исходите од Периодичните извештаи или на која било седница на Комитетот, доколку е потребно.

Центарот за Светско Наследство автоматски ќе ги ажурира Изјавите за исклучителна универзална вредност во однос на следните одлуки донесени од Комитетот во врска со промена на името на локалитетот и промена на површината понатаму со мали измени на границата и ќе ги исправи сите фактички грешки како што е договорено со релевантните Советодавни тела.

Во рамките на Приоритетот за родова еднаквост на УНЕСКО, се охрабрува употребата на родово неутрален јазик при подготовката на Изјавите за исклучителна универзална вредност.

156. За време на запишувањето, Комитетот може да даде и други препораки во врска со заштитата и управувањето со локалитетот на Светското Наследство.
157. Изјавата за исклучителна универзална вредност (вклучувајќи ги и критериумите за кои одреден локалитет е запишан на листата на Светско Наследство) ќе биде изложен од Комитетот во нивните извештаи и публикации.

Одлука да не се запише

158. Доколку Комитетот одлучи дека **не треба да биде запишан локалитет** на листата на Светско Наследство, номинацијата не може повторно да му се претстави на Комитетот, освен во исклучителни околности. Овие исклучителни околности може да вклучуваат нови откритија, нови научни информации за локалитетот или различни критериуми кои не се претставени во оригиналната номинација. Во овие случаи, се поднесува нова номинација.

Упатување на Номинации

159. Номинациите што Комитетот одлучи да ги **упати назад** на Државата членка за дополнителни информации, можат да бидат повторно испратени на следната сесија на Комитетот за испитување. Дополнителните информации Секретаријатот мора да ги добие до **1 февруари** во годината во која е посакувано испитување од страна на Комитетот. Секретаријатот веднаш ќе го пренесе до соодветните Советодавни тела за евалуација. Упатената номинација која не е претставена на Комитетот во рок од три години од првичната одлука на Комитетот, ќе се смета како нова номинација кога повторно ќе биде поднесена за испитување, следејќи ги постапките и временскиот распоред наведени во параграф 168. Државите членки може да побараат совет од релевантното советодавно тело(а) и/или Центарот за Светско Наследство за да разговараат за тоа како може да се решат препораките на Комитетот.

Одлука 39 COM 11

- 160.** Комитетот може да донесе одлука за **одложување** на номинација за подетална проценка или студија, или за суштинска ревизија на Државата членка. Доколку Државата членка одлучи повторно да ја достави одложената номинација во која било наредна година, таа мора да биде примена од Секретаријатот до **1 февруари**. Овие номинации потоа ќе бидат повторно оценети од релевантните Советодавни тела во текот на цела година и пола евалуациски циклус, вклучувајќи мисија за проценка според процедурите и временскиот распоред наведени во параграф 168. Државите членки се охрабруваат да побараат совет од релевантното Советодавно тело и/или Центарот за Светско Наследство да разговараат за тоа како може да се решат препораките на Комитетот. Онаму каде што е потребно, Државите членки можеби ќе сакаат да размислат за поканување на Советодавна мисија.

Ш.Н Номинации обработени по итна постапка

- 161.** Нормалниот временски распоред и дефиницијата на комплетноста за поднесување и обработка на номинациите нема да се применуваат во случај на локалитет што би бил во Опасност, како резултат на претрпена штета или соочување со сериозни и специфични опасности од природни настани или човечки активности што би претставувале вонредна состојба за која е неопходна непосредна одлука од Комитетот за да се обезбеди нивно зачувување и што според извештајот на релевантните советодавни тела, може несомнено да ја оправда исклучителната универзална вредност. Таквите номинации ќе бидат обработени по итна постапка и нивното испитување ќе биде вклучено во дневниот ред на следната седница на Комитетот. Овие локалитети можат да бидат запишани на листата на Светско Наследство. Во тој случај, тие истовремено ќе бидат запишани на листата на Светско Наследство Во Опасност (види параграфи 177-191).

Одлука 37 COM 12.П

- 162.** Постапката за номинирање што треба да се обработи по итна постапка е како што следува:

Одлука 37 COM 12.П

- a. Државата членка презентира номинација со барање за обработка по итна постапка. Државата членка веќе го вклучила или веднаш го вклучува локалитетот на својата Пробна Листа.
- b. Номинацијата:
 - i. го опишува локалитетот и прецизно ги идентификува неговите граници;
 - ii. ја оправдува својата исклучителна универзална вредност според критериумите;
 - iii. го оправдува својот интегритет и/или автентичноста;
 - iv. го опишува неговиот систем за заштита и управување;
 - v. ја опишува природата на вонредната состојба и природата и степенот на штетата или специфичната опасност и покажува дека е неопходна итна акција од страна на Комитетот за да се обезбеди заштита на локалитетот.

- c. Секретаријатот веднаш ја пренесува номинацијата до соодветните Советодавни тела, барајќи проценка на квалитетите на локалитетот што може да ја оправда неговата исклучителна универзална вредност, за природата на опасноста и за итноста на одлуката на Комитетот. Посета на терен може да биде неопходна доколку релевантните Советодавни тела сметаат дека е соодветно и ако времето тоа го дозволи.
- d. При разгледување на номинацијата, Комитетот исто така ќе разгледа:
 - vi) доделување на Меѓународна помош за комплетирање на номинацијата; и
 - vii) последователни мисии колку што е потребно од страна на Секретаријатот и соодветните советодавни тела што е можно поскоро по запишувањето за исполнување на препораките на Комитетот.

Ш.І Измени на границите, на критериумите користени за оправдување на запишувањето или на името на локалитетот на Светското Наследство

Мали модификации на границите

163. Мала модификација е онаа што нема значително влијание врз обемот на локалитетот, ниту влијае на неговата исклучителна универзална вредност.
164. Доколку некоја Држава членка сака да побара мала измена на границите на локалитетот што е веќе на листата на Светско Наследство, истата мора да биде подготвена во согласност со форматот на Анекс 11 и мора да биде примена до **1 февруари** од Комитетот кој преку Секретаријатот ќе побара проценка на релевантните Советодавни тела за тоа дали може да се смета за мала измена или не. Секретаријатот потоа ја доставува евалуацијата на Советодавните тела до Комитетот за Светско Наследство. Комитетот може да одобри ваква измена или може да смета дека измената на границата е доволно значајна за да претставува значајна гранична модификација на локалитетот. Во тој случај ќе се примени постапката за нови номинации.

Одлука39 COM11

Значителни модификации на границите

165. Доколку некоја Држава членка сака значително да ја измени границата на локалитетот кој веќе е на листата на Светско Наследство, Државата членка ќе го достави овој предлог како да е нова номинација (вклучувајќи го и барањето претходно да биде вклучено во Пробната Листа - види параграф 63 и 65). Оваа повторна номинација ќе биде презентирана до **1 февруари** и ќе биде оценета во текот на година и пол циклус на евалуација според процедурите и временскиот распоред наведени во параграф 168. Оваа одредба се однесува на продолжувања, како и на намалувања.

Одлука39 COM11

Измени на критериумите користени за оправдување на запишувањето на листата на Светско Наследство

166. Кога Државата членка сака локалитетот да биде запишан под дополнителни, помалку или различни критериуми, освен оние што се користат за оригиналното запишување, таа ќе го достави ова барање како да е нова номинација (вклучително и барањето да биде претходно вклучено во Пробната листа - види параграф 63 и 65). Оваа повторна номинација мора да биде примена до **1 февруари** и ќе биде оценета во текот година и пол циклус на евалуација според процедурите и временскиот распоред наведени во параграф 168. Препорачаните локалитети ќе се оценуваат само според новите критериуми и ќе останат на листата на Светско Наследство дури и ако се неуспешни во признавањето на дополнителни критериуми.

Одлука39 COM11

Измена на името на локалитетот на Светското Наследство

167. Државата членка¹³ може да побара Комитетот да одобри измена на името на локалитетот што е веќе запишан на листата на Светско Наследство. Секретаријатот ќе добие барање за измена на името најмалку 3 месеци пред состанокот на Комитетот.

III.J Временски распоред- преглед

168.

Одлука 39 COM 11

Распоред	Процедури
<u>30 септември (пред Голина 1)</u>	Доброволен рок за прием на <u>нацрт</u> номинациите од Државите членки од страна на Секретаријатот.
<u>15 ноември (пред Голина 1)</u>	Секретаријатот да одговори на номинирачката Држава членка во врска со комплетноста на нацрт номинацијата и доколку е нецелосна, да ги наведе информациите што недостасуваат потребни за да се заврши номинацијата.
<u>1 февруари Голина 1</u>	<p>Рок до кога Секретаријатот мора да ги прими <u>целосните</u> номинации за да се достави до соодветните Советодавни тела за проценка.</p> <p>Номинациите ќе бидат примени до 17h00 GMT или ако датумот падне за викенд до 17h00 GMT петокот што претходи.</p> <p>Номинациите добиени по овој датум ќе бидат оценувани во иден циклус.</p>
<u>1 февруари– 1 март Голина 1</u>	<p>Регистрација, проценка на комплетноста и пренесување до соодветните Советодавни тела.</p> <p>Секретаријатот ја регистрира секоја номинација, го потврдува приемот на номинирачката Држава членка и ја запишува нејзината содржина. Секретаријатот ќе ја извести номинираната Држава членка дали номинацијата е завршена или не.</p> <p>Номинациите кои <u>не се целосни</u> (види параграф 132) нема да бидат пренесени до релевантните Советодавни тела за проценка. Доколку номинацијата е нецелосна, на засегнатата Држава членка ќе и се дадат информации потребни за завршување на номинацијата до крајниот рок од 1 февруари следната година, со цел номинацијата да се испита во иден циклус.</p> <p>Номинациите кои се <u>комплетни</u> се пренесуваат на соодветните советодавни тела за евалуација. Секретаријатот ќе го стави на располагање и електронскиот формат на текстот на номинациите на членовите на Комитетот на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство.</p>

¹³ Во случај на транснационални/прекугранични локалитети, за секоја измена ќе треба договор од сите засегнати Држави членки.
Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention

<u>1 март Година 1</u>	Краен рок до кога Секретаријатот ја известува Државата членка за приемот на номинација,и тоа дали се смета дека е комплетна и дали е примена до 1 февруари.
<u>Март Година 1 – мај Година 2</u>	Евалуација од страна на Советодавните тела
<u>31 јануари Година 2</u>	Од советодавните тела се бара да достават до Државите членки, со копија до Центарот за Светско Наследство за дистрибуција до Претседавачот на Комитетот за Светско Наследство, до 31 јануари 2ра година, краток Периодичен извештај во кој се наведени статусот и сите прашања релевантни на евалуациите и деталзирање на сите барања за дополнителни информации, на еден од двата работни јазика на <i>Конвенцијата</i> .
<u>28 февруари Година 2</u>	Краен рок до кога дополнителните информации побарани од релевантните Советодавни тела ќе бидат доставени од Државата членка до нив преку Секретаријатот. Дополнителни информации се доставуваат во истиот број на копии и електронски формати како што е наведено во параграф 132 до Секретаријатот. За да се избегнат збунувачки нови и стари текстови, доколку доставените дополнителни информации содржат промени во главниот текст на номинацијата, Државата членка ќе ги достави овие измени во изменета верзија на оригиналниот текст. Промените треба да бидат јасно идентификувани. Електронска верзија (CD-ROM или USB флеш драјв) на овој нов текст ја придружува хартиената верзијата.
<u>Шест недели пред годишната сесија на Комитетот за Светско Наследство Година 2</u>	Релевантните Советодавни тела ги доставуваат своите евалуации и препораки до Секретаријатот за пренесување до Комитетот за Светско Наследство, како и до Државите членки.
<u>Најмалку 14 работни дена пред отворањето на годишната сесија на Комитетот за Светско Наследство Година 2</u>	Исправка на фактички грешки од страна на Државите членки. Засегнатите Држави членки можат да испратат, најмалку 14 работни дена пред отворањето на сесијата на Комитетот, писмо до Претседавачот со копии до Советодавните тела, во кои детално се наведени фактичките грешки што може да ги утврдат при евалуацијата на нивната номинација направена од страна на Советодавните тела.
<u>Годишна сесија на Комитетот за Светско Наследство (јуни/јули) Година 2</u>	Комитетот ги испитува номинациите и ги донесува своите одлуки.

<p><u>Веднаш по годишната сесија на Комитетот за Светско Наследство</u></p>	<p>Известување до Државите членки</p> <p>Секретаријатот ги известува сите Држави членки чии номинации биле оценети од Комитетот, за соодветните одлуки на Комитетот.</p> <p>По одлуката на Комитетот за Светско Наследство да се <u>запише</u> локалитет на листата на Светско Наследство, Секретаријатот им пишува на Државата членка и на управувачи на локалитетите, обезбедувајќи мапа за впишаната област и Изјава за исклучителна универзална вредност (да се вклучат референци на исполнетите критериуми)</p>
<p><u>Веднаш по годишната сесија на Комитетот за Светско Наследство</u></p>	<p>Секретаријатот ја објавува ажурираната листа на Светско Наследство секоја година по годишната сесија на Комитетот.</p> <p>Името на Државите членки кои ги номинирале локалитетите запишани на листата на Светско Наследство се претставени во објавениот образец на листата под следниот назив: „Договорна држава што поднела номинација на локалитетот во согласност со <i>Конвенцијата</i>“.</p>
<p><u>Во месецот по затворањето на годишната сесија на Комитетот за Светско Наследство</u></p>	<p>Секретаријатот го испраќа објавениот извештај за сите одлуки на Комитетот за Светско Наследство до сите Држави членки.</p>

III.K Финансирање на евалуација на номинации

168bis. Државите членки што доставуваат нови номинации се очекува да дадат доброволен придонес кон финансирање за проценка на номинациите од страна на Советодавните тела, земајќи ги предвид просечните трошоци за проценки наведени од Секретаријатот во документот поврзан со Фондот за Светско Наследство претставен на секоја сесија на Комитетот. Модалитетите се како што следува:

Одлука 43 COM 11A
Одлука 43 COM 14

- a) Придонесите се даваат на посебна подсметка на Фондот за Светско Наследство;
- b) Нема да се очекува придонес од Најмалку Развиените Земји или економиите со ниски приходи (како што е дефинирано од Комитетот за Развојна Политика на Советот на Обединетите нации), земјите со понизок приход како што е дефинирано од Светска банка, земјите во развој на малите острови и земјите членки во конфликтни или постконфликтни ситуации;
- c) Придонесите се очекува да бидат дадени откако номинацијата ќе влезе во циклусот на евалуација по позитивниот исход од проверката на комплетноста;
- d) Овој механизам нема да влијае на објективната евалуација на локациите од страна на Советодавните тела ниту на редоследот на приоритет, дефиниран во *Оперативниот водич* што треба да се користат при управување со номинациите.

IV ПРОЦЕС ЗА СЛЕДЕЊЕ НА СОСТОЈБАТА СО ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

IV.A Реактивно следење

Дефиниција за Реактивно следење

169. Реактивно следење е известување од страна на Секретаријатот, други сектори на УНЕСКО и Советодавните тела на Комитетот за состојбата со зачувување на специфичните локалитети на Светското Наследство што се загрозувани. За таа цел, Државите членки доставуваат специфични извештаи и студии за влијанија секогаш кога ќе се појават исклучителни околности или ќе се преземе работа што може да има влијание врз исклучителната универзална вредност на локалитетот или неговата состојба на зачувување.

Реактивниот мониторинг (следење) е предвиден и во врска со локалитети запишани или што треба да бидат запишани на листата на Светско Наследство во Опасност, утврдени во параграфите 177-191. Реактивниот мониторинг е предвиден и во постапките за евентуално бришење на локалитетите од листата на Светско Наследство, утврдени во параграфите 192-198.

Овие извештаи се доставуваат до Комитетот за Светско Наследство преку Секретаријатот, користејќи го стандардниот формат во Анекс 13, на англиски или француски јазик:

- a) до 1 декември во годината што претходи на испитувањето на локалитетот од страна на Комитетот, за локалитет запишан на листата на Светско Наследство,
- b) до 1 февруари од годината на испитување на локалитетот од страна на Комитетот, за локалитетот запишан во Листата на Светско Наследство во Опасност и за специфични случаи од најголема итност.

Цел на Реактивното следење

170. При усвојувањето на процесот на реактивно следење, Комитетот беше особено загрижен дека треба да се преземат сите можни мерки за да се спречи бришење на кој било локалитет од Листата и беше подготвен да им понуди техничка соработка на Државите членки во врска со ова.

171. Комитетот препорачува Државите членки да соработуваат со Советодавните тела кои се запрашани од Комитетот да извршат мониторинг и известување во негово име, за напредокот на превземените активности за зачувување на локалитетот запишан на листата на Светско Наследство.

Информации добиени од Државите членки и/или други извори

172. Комитетот за Светско Наследство ги поканува Државите членки на *Конвенцијата* да го информираат Комитетот, преку Секретаријатот, за нивната намера во заштитена област да преземат или да одобрат според *Конвенцијата* големи реставрации или нови градби што можат да влијаат на исклучителната универзална вредност на локалитетот. Известувањето треба да се даде што е можно поскоро (на пример, пред изготвувањето на основните документи за специфични проекти) и пред донесувањето на какви било одлуки што е тешко да се повлечат, така што Комитетот може да помогне во барање соодветни решенија за да се осигура дека исклучителната универзална вредност на локалитетот е целосно зачувана.

Одлука 39 СОМ 11

Член 4 од Конвенцијата:

"... Секоја Држава членка на оваа Конвенција признава дека должноста за обезбедување на идентификација, заштита, зачувување, презентирање и пренесување на идните генерации на културното и природното Наследство наведени во членовите 1 и 2 и сместено на нејзината територија, припаѓа првенствено на таа држава ..."

173. Комитетот за Светско Наследство бара извештаите за мисиите за преглед на состојбата со зачувување на локалитетите на Светското Наследство да вклучуваат:

Одлука 27 COM 7B.106

- a) индикација за закани или значително подобрување на конзервацијата на локалитетот од последниот извештај до Комитетот за Светско Наследство;
- b) секое надоврзување на претходните одлуки на Комитетот за Светско Наследство за состојбата со зачувување на локалитетот;
- c) информации за каква било закана или оштетување или загуба на исклучителна универзална вредност, интегритет и/или автентичност за кои локалитетот бил запишан на листата на Светско Наследство.

174. Кога Секретаријатот ќе добие информација дека запишаниот локалитет сериозно се нарушил или дека не биле преземени потребните корективни мерки во предложениот рок, од друг извор освен засегнатата Држава членка, тој, колку што е можно, ќе го провери изворот и содржината на информациите во консултација со засегнатата Држава членка и ќе ги побара нејзините коментари.

Одлука на Комитетот за Светско Наследство

175. Секретаријатот ќе побара од релевантните Советодавни тела да проследат коментари за добиените информации.

176. Добиените информации, заедно со коментарите на Државата членка и на Советодавните тела, ќе бидат доставени до Комитетот во форма на извештај за состојбата на зачувување за секој локалитет, кој може да преземе еден или повеќе од следниве чекори:

Одлука 39 COM 11
Одлука 43 COM 11A

- a) може да одлучи дека локалитетот не е сериозно нарушен и дека не треба да се преземаат понатамошни активности;
- b) кога Комитетот смета дека локалитетот сериозно се влошил, но не до степен до кој неговото обновување е невозможно, тој може да одлучи локалитетот да се задржи на листата, под услов Државата членка да ги преземе потребните мерки за враќање на локалитетот во разумен временски период. Комитетот исто така може да донесе одлука за обезбедување на техничка соработка во рамките на Фондот за Светско Наследство за работа поврзана со обновување на локалитетот, предлагајќи на Државата членка да побара таква помош, доколку тоа не е веќе направено; во некои околности, Државите членки можеби ќе сакаат да поканат советодавна мисија од релевантното Советодавно тело(а) или друга организација(и) или експерт(и) за да побараат совети за неопходните мерки за да се врати состојбата и да се решат заканите;
- c) кога се исполнети условите и критериумите утврдени во параграфите 177-182, Комитетот може да одлучи да го запише локалитетот на листата на Светско Наследство во Опасност според постапките утврдени во параграфите 183-189;

- d) кога има докази дека локалитетот се нарушил до тој степен што неповратно ги изгубил оние карактеристики што го одредиле неговото запишување на Листата, Комитетот може да донесе одлука за бришење на локалитетот од Листата. Пред да се преземат какви било активности, Секретаријатот ќе ја информира засегнатата Држава членка. Сите коментари што може да ги даде Државата членка ќе бидат изнесени пред Комитетот;
- e) кога достапните информации не се доволни за да му овозможат на Комитетот да преземе една од мерките опишани во а), б), в) или г) погоре, Комитетот може да одлучи Секретаријатот да биде овластен да ги преземе потребните активности за да ги утврди, во консултација со засегнатата Држава членка, моменталната состојба на локалитетот, опасностите по локалитетот и можноста за соодветно враќање на локалитетот. Таквите мерки може да вклучуваат испраќање на мисија за Реактивен Мониторинг или консултација со експерти или преку Советодавна мисија. Секретаријатот поднесува извештај до Комитетот за резултатите од своето дејствување. Во случај да се побара итна акција, Комитетот може да одобри финансирање од Фондот за Светско Наследство преку барање за итна помош.

IV.B Листа на Светско Наследство во Опасност

Упатства за запишување на локалитет на листата на Светско Наследство во Опасност

- 177.** Во согласност со член 11 параграф 4 од *Конвенцијата*, Комитетот може да запише локалитет во листата на Светско Наследство во опасност кога ќе се исполнат следниве услови:
- a) локалитетот што се разгледува е на листата на Светско Наследство;
 - b) на локалитетот му се заканува сериозна и специфична опасност;
 - c) неопходни се големи операции за зачувување на локалитетот;
 - d) за локалитетот е побарана помош според *Конвенцијата*; Комитетот смета дека неговата помош во одредени случаи може најефективно да биде ограничена на загрижувачки пораки, вклучувајќи ја и пораката испратена за запишување на локалитет на листата на Светско Наследство во Опасност и дека таквата помош може да ја побара кој било член на комитетот или Секретаријатот.

Критериуми за запишување на локалитет на листата на Светско Наследство во Опасност

- 178.** Локалитетот на Светското Наследство – како што е дефинирано во членовите 1 и 2 од *Конвенцијата* – може да биде запишан на листата на Светско Наследство во Опасност од страна на Комитетот кога ќе утврди дека состојбата на локалитетот одговара на барем еден од критериумите во кој било од двата случаи опишани подолу.
- 179.** Во случај на културолошки локалитети:
- a) КОНСТАТИРАНА ОПАСНОСТ - Локалитетот се соочува со специфична и докажана непосредна опасност, како што се:
 - i) сериозно влошување на материјалите;

- ii) сериозно влошување на структурата и/или орнаменталните карактеристики;
- iii) сериозно влошување на архитектонската кохерентност или урбаното планирање;
- iv) сериозно влошување на урбаниот или руралниот простор или природната средина;
- v) суштинско губење на историската автентичност;
- vi) значително губење на културното значење.

б) ПОТЕНЦИЈАЛНА ОПАСНОСТ - Локалитетот се соочува со закани што можат да имаат штетни ефекти врз неговите карактеристики. Такви закани се, на пример:

- vii) измена на правниот статус на локалитетот, намалувајќи го степенот на заштита на истиот;
- viii) недостаток на политика за зачувување;
- ix) заканувачки ефекти од проектите за регионално планирање;
- x) заканувачки ефекти од урбаното планирање;
- xi) избувнување или закана од вооружен конфликт;
- xii) заканувачки влијанија од климатски, геолошки или други фактори на животната средина.

180. Во случај на **природни локалитети**:

Одлука 39 СОМ 11

а) КОНСТАТИРАНА ОПАСНОСТ Локалитетот се соочува со специфична и докажана непосредна опасност, како што се:

- i) Сериозен пад на популацијата на загрозените ендемични видови или другите видови со исклучителна универзална вредност за кои локалитетот е утврдено законски заштитен или од природни фактори како што се болести или од фактори направени од луѓе како што е ловокрадството.
- ii) Значително влошување на природната убавина или научната вредност на локалитетот, како што е човечкото населување, изградба на акумулации кои преплавуваат важни делови на локалитетот, индустриски и земјоделски развој, вклучувајќи употреба на пестициди и ѓубрива, големи јавни работи, рударство, загадување, сеча, собирање огревно дрво и сл.
- iii) Човечко навлегување во граници или во нагорни подрачја што го загрозуваат интегритетот на локалитетот.

б) ПОТЕНЦИЈАЛНА ОПАСНОСТ Локалитетот се соочува со големи закани што можат да имаат штетни ефекти врз неговите карактеристики. Ваквите закани се, на пример:

- iv) измена на правниот заштитен статус на областа;
- v) планирани проекти за развој во рамките на локалитетот или така поставени што влијанијата му се закануваат на локалитетот;
- vi) избувнување или закана за вооружен конфликт;

- vii) нема план за управување или систем за управување или е несоодветен или не е целосно имплементиран.
- viii) заканувачки влијанија од климатски, геолошки или други фактори на животната средина.

181. Покрај тоа, законите и/или нивните штетни влијанија врз интегритетот на локалитетот мора да бидат оние што се подложни на корекција со човечки активности. Во случај на културолошки локалитети, и природните фактори и факторите направени од човекот можат да бидат заканувачки, додека во случај на природни локалитети, повеќето закани ќе бидат направени од човечки карактер и само многу ретко природен фактор (како епидемиска болест) ќе се заканува на интегритетот на локалитетот. Во некои случаи, законите и/или нивните штетни влијанија врз интегритетот на локалитетот може да се коригираат со административни или законски активности, како што се откажување на големи проекти за јавни работи или подобрување на правниот статус.

Одлука 39 COM 11

182. Комитетот може да сака да ги има предвид следниве дополнителни фактори кога размислува за вклучување на културен или природен локалитет во Листата на Светско Наследство во Опасност:

- a) Одлуките што влијаат на локалитетите на Светското Наследство ги донесуваат Владите по балансирање на сите фактори. Советот на Комитетот за Светско Наследство честопати може да биде одлучувачки ако може да се даде пред да се загрози локалитетот.
- b) Особено во случај на утврдена опасност, физичките или влошувањата од културолошки аспект на локалитетот, треба да се проценат според интензитетот на ефектите и да се анализираат од случај до случај.
- c) Пред сè, во случај на потенцијална опасност на некој локалитет, треба да се разгледа дека:
 - i) заканата треба да се процени според нормалната еволуција на социјалната и економската рамка во која се наоѓа локалитетот;
 - ii) често е невозможно да се проценат одредени закани, како што е заканата од вооружен конфликт, во врска со нивното влијание врз културните или природните локалитети;
 - iii) некои закани не се непосредни по природа, но можат да се очекуваат, како што е демографскиот раст.
- d) Конечно, во своето оценување, Комитетот треба да ја земе предвид секоја причина за непознато или неочекувано потекло што го загрозува културниот или природниот локалитет.

Постапка за запишување на локалитет на листата на Светско Наследство во Опасност

183. Кога се разгледува записот на локалитетот на Листата на Светско Наследство во Опасност, Комитетот ќе развие и ќе донесе, колку што е можно, во консултација со засегнатата Државна членка, „Посакувана состојба на конзервација за отстранување на локалитет од Листата на Светско Наследство во опасност“ и програма за корективни мерки.

- 184.** Со цел да се развие програмата за корективни мерки наведени во претходниот став, Комитетот ќе побара од Секретаријатот да ја утврди, колку што е можно во соработка со засегнатата Држава членка, моменталната состојба на локалитетот, опасностите по локалитетот и можноста за преземање на корективни мерки. Комитетот понатаму може да одлучи да испрати Реактивна Мониторинг Мисија од соодветните Советодавни тела или други организации да го посетат локалитетот, да ја проценат природата и степенот на заканите и да предложат мерки што треба да се преземат. Во некои околности, Држава членка можеби ќе сака да покани Советодавна мисија за давање совети и насоки.
- 185.** Добиените информации, заедно со коментарите, како што е соодветно, од Државата членка и од релевантните Советодавни тела или други организации, Секретаријатот ќе му ги соопшти на Комитетот.
- 186.** Комитетот ги испитува достапните информации и донесува одлука за запишување на локалитетот на листата на Светско Наследство во Опасност. Секое такво решение се донесува со мнозинство од две третини од членовите на Комитетот кои присуствуваат и гласаат. Комитетот потоа ќе ја дефинира програмата за корективни активности што треба да се преземат. Оваа програма ќе и биде предложена на засегнатата Држава членка за итно спроведување.
- 187.** Засегнатата Држава членка ќе биде информирана за одлуката на Комитетот, а Комитетот веднаш ќе го објави јавното известување за одлуката, во согласност со членот 11.4 од *Конвенцијата*.
- 188.** Секретаријатот ја објавува ажурираната листа на Светско Наследство во Опасност во печатена форма, која е исто така достапна на: <https://whc.unesco.org/en/danger>
- 189.** Комитетот одвојува специфичен, значителен дел од Фондот за Светско Наследство за Финансирање на можна помош за локалитетите на Светското Наследство запишани на листата на Светско Наследство во Опасност.

Редовно прегледување на состојбата на зачувување на локалитетот на Листата на Светско Наследство во Опасност

- 190.** Комитетот годишно ја разгледува состојбата на зачувување на локалитетот на листата на Светско Наследство во Опасност. Овој преглед вклучува такви постапки за мониторинг и експертски мисии како што може да се утврди дека се потребни од Комитетот.
- 191.** Врз основа на овие редовни прегледи, Комитетот ќе одлучи, во консултација со засегнатата Држава членка, дали:
- a) се потребни дополнителни мерки за зачувување на локалитетот;
 - b) да го избрише локалитетот од Листата на Светско Наследство во Опасност ако локалитетот повеќе не е под закана;
 - c) да се разгледа бришењето на локалитетот и од Листата на Светско Наследство во опасност и од Листата на Светско Наследство ако локалитетот се влошил до тој степен што ги изгубил оние карактеристики што го одредиле неговото запишување на листата на Светско Наследство, во согласност со постапката утврдена во параграфите 192-198.

IV.C Постапка за евентуално бришење на локалитетите од Листата на Светско Наследство

192. Комитетот ја донесе следната постапка за бришење на локалитети од листата на Светско Наследство во случаи:
- а) кога локалитетот се влошил до тој степен што ги изгубил оние карактеристики што го определиле неговото вклучување во листата на Светско Наследство; и
 - б) кога внатрешните квалитети на локалитетот на Светското Наследство веќе биле загрозувани во моментот на неговото номинирање со човечко дејствување и каде што не биле преземени потребните корективни мерки наведени од тогашната Држава членка (види параграф 116).
193. Кога локалитетот запишан на листата на Светско Наследство сериозно се влошил или кога не биле преземени потребните корективни мерки во предложеното време, Државата членка на чија територија се наоѓа локалитетот треба да го извести Секретаријатот.
194. Кога Секретаријатот ќе добие такви информации од друг извор наместо од засегнатата Држава членка, тој, колку што е можно, ќе ги провери изворите и содржината на информациите во консултација со засегнатата Држава членка и ќе побара нивни коментари.
195. Секретаријатот ќе побара од релевантните Советодавни тела да проследат коментари за добиените информации.
196. Комитетот ќе ги испита сите достапни информации и ќе донесе одлука. Секое такво решение, во согласност со член 13 (8) од *Конвенцијата*, ќе се донесе со мнозинство од две третини од нејзините присутни членови кои гласаат. Комитетот нема да одлучи да избрише никаков локалитет освен ако не е консултирана Државата членка за ова прашање.
197. Државата членка ќе биде информирана за одлуката на Комитетот, а Комитетот веднаш ќе го објави јавното известување за оваа одлука.
198. Ако одлуката на Комитетот повлече каква било измена на листата на Светско Наследство, оваа измена ќе се рефлектира во следната ажурирана листа што ќе се објави.

Одлука 39 COM 11

V ПЕРИОДИЧНО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА *КОНВЕНЦИЈАТА* ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

V.A Цели

199. Од Државите членки се бара да достават извештаи до Генералната Конференција на УНЕСКО преку Комитетот за Светско Наследство за законодавните и административните одредби што ги донеле и другите активности што ги презеле за примена на *Конвенцијата*, вклучително и состојбата на зачувување на локалитетите на Светското Наследство лоцирани на нивните територии.

Член 29 од *Конвенцијата за Светско Наследство* и Резолуции од 11-та сесија на Генералното собрание на Државите членки (1997 година) и 29-тата сесија на Генералната Конференција на УНЕСКО.

- 200.** Периодичното Известување е процес на самоизвестување и треба да го водат колку што е можно повеќе Државите членки во секој регион. Секретаријатот го координира и олеснува Процесот на Периодично Известување на глобално ниво. Државите членки можат да побараат стручни совети од Советодавните тела и Секретаријатот, кои исто така (со согласност на засегнатите Држави членки) можат да донесат дополнителни стручни совети. Одлука 41 COM 11
- 201.** Периодичното Известување служи за четири главни цели:
- a) да обезбеди проценка на примената на *Конвенцијата за Светско Наследство* од страна на Државата членка;
 - b) да се даде проценка дали исклучителната универзална вредност на локалитетот запишан на листата на Светско Наследство се одржува со текот на времето;
 - c) да се обезбедат ажурирани информации за локалитетите на Светското Наследство за да се евидентираат променетите околности и состојбата на конзервацијата на локалитетот;
 - d) да обезбеди механизам за регионална соработка и размена на информации и искуства меѓу Државите членки во врска со спроведувањето на *Конвенцијата* и зачувувањето на Светското Наследство.
- 202.** Периодичното Известување е важно за посффикасно долгорочно зачувување на запишаните локалитети, како и за зајакнување на кредибилитетот на спроведувањето на *Конвенцијата*. Истото е важна алатка за проценка на спроведувањето од страна на Државите членки и локалитетите на Светското Наследство на политиките донесени од Комитетот за Светско Наследство и Генералното Собрание. Одлука41 COM11

V.B Процедура и Формат

- 203.** На секои шест години, Државите членки доставуваат Периодични извештаи на испитување до Комитетот за Светско Наследство. За време на шестгодишниот циклус на Периодичното Известување, Државите членки известуваат регион по регион по следниот редослед: Одлука22 COM VI.7
Одлука41 COM11
- Арапски држави
 - Африка
 - Азија и Пацифик
 - Латинска Америка и Кариби
 - Европа и Северна Америка
- 204.** Шестата година од секој циклус е период за рефлексija и евалуација. Оваа пауза овозможува механизмот за Периодично Известување да се процени и ревидира соодветно пред да започне нов циклус. Комитетот за Светско Наследство може исто така да одлучи да ја искористи повратната информација, да започне да го иницира развојот и да го објави извештајот за Глобално Светско Наследство. Одлука41 COM11
- 205.** Во соодветни интервали и кога и да се смета за потребно, Комитетот за Светско Наследство ги усвојува и ревидира индикаторите за мониторинг и Аналитичката Рамка за Периодично Известување.
- 205bis.** Процесот на Периодично Известување се користи како можност за регионална размена и соработка и за зајакнување на активната координација и синхронизација помеѓу Државите членки, особено во случај на прекугранични и транснационални локалитети. Одлука 41 COM 11

206. Прашалникот за периодично известување е онлајн алатка што треба да ја пополнат соодветните Национални Фокусни Точки и управувачи на локалитетите на Светското Наследство, како што е соодветно.

а) Дел I се однесува на законодавните и административните одредби што ги донела Државата членка и другите активности што ги презела за примена на *Конвенцијата*, заедно со деталите за искуството стекнато во оваа област. Ова особено се однесува на општите обврски дефинирани во специфични членови на *Конвенцијата*.

б) Дел II се однесува на состојбата со зачувување на специфичните локалитети на Светското Наследство лоцирани на територијата на засегнатата Држава членка. Овој дел треба да се пополни за секој локалитет на Светското Наследство.

Форматот на овој прашалник беше разгледан понатаму во вториот циклус на Периодично Известување и беше усвоен од Комитетот за Светско Наследство на 41-та седница (Краков, 2017).

Одлука 41 COM 10A

206bis. Форматот на Периодичното Известување може да се прегледа по секој циклус на Периодично Известување. Преглед на форматот е содржан во Анекс 7 на *Оперативниот водич*.

Одлука41 COM11

207. Со цел да се олесни управувањето и анализата на информациите, од Државите членки се бара да достават извештаи на англиски или француски јазик, користејќи ја онлајн алатката дадена на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство. Интернет алатката за целосниот прашалник може да се добие тука: <https://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>

Одлука41 COM11

V.C Евалуација и Следење

Одлука 41 COM11

208. Секретаријатот и Советодавните тела им помагаат на Државите членки да ги консолидираат националните извештаи во Извештај за регионалната состојба на Светското Наследство, кои се достапни во електронски формат на <https://whc.unesco.org/en/publications> и во хартиена верзија (Светско Наследство хартиени верзии).

209. Комитетот за Светско Наследство внимателно ги разгледува прашањата покренати во Периодичните Извештаи и ги советува Државите членки од засегнатите региони за прашања што произлегуваат од нив.

Одлука 36 COM 13.I
Одлука 41 COM 11

210. Државите членки, кои работат во партнерство со Секретаријатот и Советодавните тела, развиваат долгорочни регионални програми за следење, структурирани според стратешките цели на Комитетот и ги доставуваат на испитување. Овие програми се усвојуваат како последователни Периодични Извештаи и редовно се разгледуваат од Комитетот врз основа на потребите на Државите членки идентификувани во Периодичните Извештаи. Тие треба точно да ги одразуваат потребите на Светското Наследство во регионот и да го олеснат доделувањето на Меѓународна помош.

VI ОХРАБРУВАЧКА ПОДДРШКА ЗА КОНВЕНЦИЈАТА НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

VI.A Цели

Член27 од *Конвенцијата на Светското Наследство*

211. Целите се:

Одлука 43 COM 11A

а) да се зајакне градењето на капацитети и истражувањето;

- b) да се подигне свеста, разбирањето и ценењето на пошироката јавност за потребата од зачувување на културното и природното Наследство;
- c) да се подобри функцијата на Светското Наследство во животот на заедницата; и
- d) да се зголеми правичното, инклузивно и ефективно учество на локалното и националното население, вклучително и на локалното население во заштитата и презентацијата на Наследството.

Член 5(a) од *Конвенцијата на Светското Наследство*

VI.B Градење на капацитети и истражување

- 212.** Комитетот се обидува да го развие градењето на капацитети во рамките на Државите членки, во согласност со неговите стратешки цели и стратегијата за градење на капацитетите на Светското Наследство донесена од страна на Комитетот.

Budapest Declaration on World Heritage (2002)

Одлука 43 COM 11A

Стратегија за градење на капацитетите на Светското Наследство

- 213.** Препознавајќи го високото ниво на вештини и мултидисциплинарниот пристап неопходен за заштита, зачувување и презентирање на Светското Наследство, Комитетот ја донесе Стратегијата за градење на капацитетите на Светското Наследство. Дефиницијата за градење капацитети идентификува три широки области во кои јавноста за градење капацитети треба да се насочи: практичари, институции и заедници и мрежи. Стратегијата за градење на капацитетите на Светското Наследство обезбедува рамка на дејствување и ги ориентира актерите на меѓународно, регионално или национално ниво да создадат регионални и национални стратегии за градење на капацитети, покрај индивидуалните активности за градење капацитети. Акциите можат да бидат преземени од многу актери кои во моментот обезбедуваат или можат да обезбедат активности за градење на капацитети во корист на Светското Наследство. Примарната цел на Стратегијата за градење на капацитети е да се обезбеди развој на потребните вештини од широк спектар на актери за подобро спроведување на *Конвенцијата*. Со цел да се избегне преклопување и ефикасно спроведување на Стратегијата, Комитетот ќе обезбеди врски со други иницијативи, како што се Global Strategy for a Representative, Balanced and Credible World Heritage List and Periodic Reporting. Комитетот годишно ќе ги разгледува релевантните прашања за градење на капацитетите, ќе ги процени потребите за градење на капацитетите, ќе ги разгледа годишните извештаи за иницијативите за градење капацитети и ќе даде препораки за иницијативите за градење на капацитети во иднина.

Стратегија за Градење на Капацитетите на Светското Наследство донесена од Комитетот за Светско Наследство на 35-та седница (УНЕСКО, 2011 година) (види Документ WHC- 11 / 35.COM / 9B).

Одлука 43 COM 11A

Национални стратегии за градење на капацитети и регионална соработка

Одлука 43 COM 11A

- 214.** Државите членки се охрабруваат да обезбедат родово балансирана застапеност на нивните професионалци и експерти на сите нивоа и тие да се соодветно обучени. За таа цел, Државите членки се охрабруваат да развиваат национални стратегии за градење на капацитети и да вклучуваат регионална соработка за обука како дел од нивните стратегии. Развојот на ваквите регионални и национални стратегии може да биде помогнат од Советодавните тела и различните центри на УНЕСКО од Категорија 2 поврзани со Светското Наследство, имајќи ја предвид Стратегијата за Градење на Капацитетите на Светското Наследство.

214bis. Државите членки се охрабруваат да развиваат програми за едукација и градење на капацитети кои ги користат реципрочните придобивки на *Конвенцијата* за Наследството и општеството. Програмите може да бидат засновани на иновации и локално претприемништво, а насочени се особено на средни/мали/микро нивоа, да промовираат одржливи и инклузивни економски придобивки за локалните заедници и население и да ги идентификуваат и промовираат можностите за јавни и приватни инвестиции во одржливи развојни проекти, вклучително и оние што промовираат употреба на локални материјали и ресурси и поттикнуваат локални културни и креативни индустрии и заштита на нематеријалното Наследство поврзано со локалитетите на Светското Наследство.

Одлука 43 COM 11A

Истражување

215. Комитетот ја развива и координира меѓународната соработка во областа на истражувањето потребно за ефективно спроведување на *Конвенцијата*. Државите членки исто така се охрабруваат да ги ставаат на располагање ресурсите за да извршат истражување, бидејќи знаењето и разбирањето се основи за идентификација, управување и мониторинг на локалитетите на Светското Наследство. Државите членки се охрабруваат да поддржуваат научни студии и методологии за истражување, вклучително и традиционално знаење што го поседуваат локалните заедници и население, со сета неопходна согласност. Ваквите студии и истражувања имаат за цел да го демонстрираат придонесот што го даваат конзервацијата и управувањето со локалитетите на Светското Наследство, нивните тампон зони и пошироко опкружување кон одржливиот развој, како што се спречувањето и разрешувањето на конфликтите, вклучително и каде што е релевантно, решавање спорови што може да постојат во заедниците со потпирање на традиционални начини.

Одлука 43 COM 11A

Меѓународна помош

216. Помош за Обука и Истражување може да побараат Државите членки од Фондот за Светско Наследство (види Поглавје VII).

VI.C Подигање на свеста и едукација

Подигање на свеста

217. Државите членки се охрабруваат да ја подигнат свеста за потребата од зачувување на Светското Наследство во нивните земји. Особено, тие треба да осигурат дека статусот на Светското Наследство е соодветно обележан и промовиран на самото место.

218. Секретаријатот обезбедува помош на Државите членки во развојот на активности насочени кон подигнување на јавната свест за *Конвенцијата* и информирање на јавноста за опасностите што му се закануваат на Светското Наследство. Секретаријатот ги советува Државите членки во врска со подготовката и спроведувањето на промотивни и едукативни проекти на локалитетите, финансирани преку Меѓународна Помош. Советодавните тела и соодветните државни органи исто така може да бидат побарани да дадат совети за вакви проекти.

Едукација

219. Комитетот за Светско Наследство го охрабрува и поддржува развојот на едукативни материјали, активности и програми.

- Меѓународна Помош
220. Државите членки се охрабруваат да развиваат квалитетни образовни активности поврзани со Светското Наследство преку разновидни средини за учење прилагодени на секоја публика со, каде што е можно, учество на училишта, универзитети, музеи и други локални и национални образовни власти.
221. Секретаријатот, во соработка со секторот за образование на УНЕСКО и други партнери, произведува и објавува Водич за Светски наследства, „Светско Наследство во Рацете на младите“, за употреба во средните училишта ширум светот.
222. Државите членки можат да побараат Меѓународна Помош од Фондот за Светско Наследство со цел развој и спроведување на активности или програми за подигање на свеста и едукација (види Поглавје VII).

Член 27(1) од *Конвенцијата на Светското Наследство*

Одлука 43 COM 11A

“Светско Наследство во Млади Раце” е достапна на <https://whc.unesco.org/en/whereducation/>

VII ФОНД ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО И МЕЃУНАРОДНА ПОМОШ

VII.A Фонд за Светско Наследство

223. Фондот за Светско Наследство е доброволен фонд, основан од страна на *Конвенцијата*, во согласност со одредбите на финансиските регулативи на УНЕСКО. Ресурсите на Фондот се состојат од задолжителни и доброволни придонеси дадени од Државите членки на *Конвенцијата* и други ресурси авторизирани од регулативите на Фондот.
224. Финансиските регулативи за Фондот се утврдени во документот WHC / 7 достапен на <https://whc.unesco.org/en/financialregulations>

Член 15 од *Конвенцијата на Светското Наследство*

VII.B Мобилизација на други технички и финансиски ресурси и партнерства за поддршка на *Конвенцијата* за Светско Наследство

225. Колку што е можно, Фондот за Светско Наследство треба да се искористи за мобилизирање на дополнителни средства за Меѓународна Помош од други извори.
226. Комитетот одлучи нивните удели понудени на Фондот за Светско Наследство за кампањи за Меѓународна помош и други проекти на УНЕСКО за кој било локалитет запишан на Листата на Светско Наследство, да бидат прифатени и користени како Меѓународна Помош во согласност со Дел V од *Конвенцијата* и во согласност со модалитетите утврдени за спроведување на кампања или проект.
227. Државите членки се поканети да дадат дополнителна поддршка на *Конвенцијата* покрај задолжителните удели уплатени на Фондот за Светско Наследство. Оваа доброволна поддршка може да се обезбеди преку дополнителни удели во Фондот за Светско Наследство или преку директни финансиски и технички учества за локалитетите.
228. Државите членки се охрабруваат да учествуваат во меѓународни кампањи за прибирање средства што ги започна УНЕСКО и имаат за цел заштита на Светското Наследство.
229. Државите членки и другите кои очекуваат да дадат удел кон овие кампањи или други проекти на УНЕСКО за локалитети на Светското Наследство се охрабруваат да ги дадат своите удели преку Фондот за Светско Наследство.

Член 15(3) од *Конвенцијата на Светското Наследство*

230. Државите членки се охрабруваат да промовираат формирање национални, јавни и приватни фондации или здруженија насочени кон собирање средства за поддршка на напорите за зачувување на Светското Наследство. Член17 од *Конвенцијата на Светското Наследство*
231. Секретаријатот обезбедува поддршка при мобилизирање на финансиски и технички ресурси за зачувување на Светското Наследство и активно се вклучува во мобилизација на ресурси, вклучително и преку развој на партнерства со јавни и приватни институции во согласност со одлуките и стратегиите донесени од Комитетот за Светско Наследство и прописите на УНЕСКО. “Comprehensive Partnership Strategy” including “Separate strategies for engagement with individual categories of partners” 192 EX/5.INF Одлука43 COM 11A
232. Секретаријатот треба да се повика на „Стратегијата за Сеопфатно Партнерство“ на УНЕСКО за управување со надворешно собирање средства во корист на Фондот за Светско Наследство. Овој документ е достапен на <http://en.unesco.org/partnerships> Одлука39 COM11

VII.C Меѓународна Помош

233. *Конвенцијата* обезбедува Меѓународна помош на Држави членки за заштита на Светското културно и природно Наследство сместено и запишано на нивна територија, или потенцијално погодно за запишување на листата на Светско Наследство. Меѓународната помош треба да се гледа како дополнителна на националните напори за зачувување и управување со локалитетите на Светското Наследство и локалитетите на Листата за заштита, кога соодветните ресурси не можат да бидат обезбедени на национално ниво. Член13 (1)(2) и Член 19-26 од *Конвенцијата на Светското Наследство*
234. Меѓународната помош е првенствено финансирана од Фондот за Светско Наследство, основан од *Конвенцијата за Светското Наследство*. Комитетот го утврдува буџетот за Меѓународна помош на двегодишна основа. СекцијаIV од *Конвенцијата на Светското Наследство*
235. Комитетот за Светско Наследство ги координира и распределува видовите на Меѓународна Помош како одговор на барањата на Државата членка. Овие типови на Меѓународна Помош, опишани во збирната табела утврдена подолу, по приоритет се:
 а) Итна помош;
 б) Помош за Зачувување и Управување (вклучување помош за обука и истражување, техничка соработка и промоција и едукација);
 в) Подготвителна помош. Одлука 30 COM 14A Одлука 36 COM 13.I

VII.D Принципи и приоритети за Меѓународна Помош

236. Приоритет се дава на Меѓународната Помош за локалитетот запишан на листата на Светско Наследство во Опасност. Комитетот создаде посебна буџетска линија за да обезбеди значителен дел од помошта од Фондот за Светско Наследство да се додели на локалитетот запишан во Листата на Светско Наследство во Опасност. Член 13(1) од *Конвенцијата на Светското Наследство*
237. Државите членки во заостанати плаќања на нивните задолжителни или доброволни придонеси во Фондот за Светско Наследство не се квалификувани за Меѓународна помош, се подразбира дека оваа одредба не се однесува на барања за Итна помош. Одлука 13 COM XII.34
 Одлука 26 COM 17.2
 Одлука 26 COM 20
 Одлука 26 COM 25.3
 Одлука 36 COM 13.I

- 238.** За поддршка на своите Стратешки Цели, Комитетот, исто така, доделува Меѓународна помош во согласност со приоритетите утврдени во неговите одлуки и во Регионалните Програми што ги носи како продолжение на Периодичните Извештаи (види параграф 210).
- 239.** Покрај приоритетите наведени во параграфите 236-238 погоре, следниве размислувања ги регулираат одлуките на Комитетот за доделување Меѓународна Помош:
- a) веројатност дека помошта ќе има каталитички и мултипликациски ефект („seed money“) и ќе промовира финансиски и технички придонеси од други извори;
 - b) кога расположивите средства се ограничени и треба да се направи избор, предност се дава на:
 - Најмалку Развиена Земја или на Економија со Ниски Примања, дефинирана од Економскиот и социјален совет на ООН, или
 - Земја со Понизок Среден Приход, како што е дефинирана од Светска банка, или
 - Држава на Мал Остров во Развој (SIDS), или
 - Држава членка во постконфликтна ситуација;
 - c) итноста на заштитните мерки што треба да се преземат кај локалитетите на Светското Наследство;
 - d) дали законодавната, административната и, каде што е можно, финансиската обврска на Државата членка примач е достапна на активноста;
 - e) влијанието на активноста врз унапредувањето на Стратешките Цели или врз спроведувањето на политиките донесени од Комитетот, како што се Документот за Политика за Интеграција на Перспективата на Одржлив Развој во Процесите на Конвенцијата за Светско Наследство или Документот за Политика за Влијание на климатските промени врз локалитетите на Светското Наследство;
 - f) степенот до кој активноста може да одговори на потребите кои се идентификувани преку реактивниот процес на следење и/или анализата на регионалните Периодични Извештаи;
 - g) вредноста на активноста во однос на научното истражување и развојот на ефективни конзерваторски техники ;
 - h) цената на активноста и очекуваните резултати;
 - i) образовната вредност и за обука на експерти и за пошироката јавност; и
 - j) инклузивната природа на активноста, особено што се однесува на родовата еднаквост и вклученоста на локалните заедници и население.
- 240.** Ќе се одржи рамнотежа при распределбата на ресурсите помеѓу културното и природното Наследство и помеѓу Конзервацијата и Управувањето и Подготвителната Помош. Овој баланс се разгледува и се одлучува редовно од страна на Комитетот и во текот на втората година на секое биенале од страна на Претседавачот или Комитетот за Светско Наследство.

Одлука43 COM11A

Одлука31 COM18B

Параграф 26 од
Оперативниот Водич

Одлука 20 COM XII

65% од вкупниот буџет за
Меѓународна помош се
издвојуваат за културни
локалитети и 35% за
природни локалитети

Одлука31 COM 18B
Одлука36 COM 13.I
Одлука37 COM 12.II

Сумарна Табела 241.

Одлука 36 COM 13.I
Одлука 30 COM 13.13
Одлука 43 COM 11A

Вид на Меѓународна помош	Цел	Буџетски горни граници по барање	Краен рок за поднесување на барање	Орган за одобрување
Итна помош	<p>Оваа помош може да биде побарана за решавање на констатираните или потенцијалните закани со кои се соочуваат локалитетите вклучени во Листата на Светско Наследство во опасност и листата на Светското Наследство, кои претрпеле сериозна штета или се во непосредна опасност од сериозно оштетување поради ненадејни, неочекувани појави. Таквите феномени може да вклучуваат слегнување на земјиштето, големи пожари, експлозии, поплави или катастрофи предизвикани од луѓе, вклучувајќи војна. Оваа помош не се однесува на случаи на оштетување или влошување предизвикано од постепени процеси на распаѓање, загадување или ерозија. Се однесува на итни ситуации строго поврзани со зачувување на локалитет на Светско Наследство (види Одлука 28 COM 10B 2.в). Може да се стави на располагање, доколку е потребно, на повеќе од еден локалитет на Светското Наследство во една Држава членка (види Одлука 6 ЕКСТ. КОМ 15.2). Буџетските горни граници се однесуваат на единствен локалитет на Светското Наследство.</p> <p>Помошта може да се побара за:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) преземање итни мерки за заштита на локалитетот; (ii) изготвување план за итни случаи за локалитетот. 	<p>до US\$5.000</p> <p>Помеѓу US\$ 5.001 и 75.000</p>	<p>Во секое време</p> <p>Во секое време</p>	<p>Директор на Центарот за Светско Наследство</p> <p>Претседател на Комитетот</p>
Подготвителна помош	<p>Оваа помош може да се побара за да (по редослед на приоритет):</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) се подготват или ажурираат национални Листи на заштитени локалитети погодни за запишување на листата на Светското Наследство; од Државата членка ќе се бара приоритетно да ги номинира на овие списоци локалитетите кои се признати во одобрените тематски приоритети, како што се тематските студии подготвени од советодавните тела, што одговараат на празнините на листата; (ii) се организираат состаноци за усогласување на националните Заштитени Листи во рамките на истата гео-културна област; (iii) се подготват номинации за локалитети за запишување на листата на Светско Наследство, вклучително и подготвителна работа, како што е собирање на основни информации, студии за опсег на потенцијал за демонстрација на исклучителната универзална вредност, вклучувајќи интегритет или автентичност, компаративни студии на локалитетот во врска со други слични локалитети (види 3.2 од Анекс 5), вклучително и анализа во контекст на Студиите за празнини изработени од Советодавните тела. Приоритет ќе им се даде на барањата за локации препознаени во одобрени тематски совети што одговараат на празнините на Листата и/или за места каде прелиминарните истражувања покажале дека понатамошните истражувања би биле оправдани, особено во случај на Држави членки чие Наследство не е застапено или е подзастапено на Листата на Светско Наследство; (iv) се подготват барања за помош за заштита и управување од Комитетот за Светското Наследство 	<p>до US\$5.000</p> <p>Помеѓу US\$ 5.001 и 30.000</p>	<p>Во секое време</p> <p>31 октомври</p>	<p>Директор на Центарот за Светско Наследство</p> <p>Претседател на Комитетот</p>
Помош за зачувување и управување (вклучува обука и истражување помош,	<p>Оваа помош може да се побара за:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) обука на персонал и експерти на сите нивоа во областа на идентификација, следење, зачувување, управување и презентирање на Светското Наследство, со акцент на групна обука; 	<p>Само за барања што спаѓаат во точките (i) до (vi):</p>	<p>Само за барања што спаѓаат во точките (i) до (vi):</p>	<p>Само за барања што спаѓаат во точките (i) до (vi):</p>

Вид на Меѓународна помош	Цел	Буџетски горни граници по барање	Краен рок за поднесување на барање	Орган за одобрување
помош за техничка соработка и помош за унапредување и образование)	(ii) научно истражување кое ги користи локалитетите на Светското Наследство или студии за научните и техничките проблеми на конзервација, управување и презентирање на локалитетите на Светското Наследство;	до US\$5.000	Во секое време	Директор на Центарот за Светско Наследство
	(iii) воспоставување / ревизија на националните политики или законските рамки за зачувување на Наследството во корист на локалитетите на Светското Наследство; Белешка: Барањата за поддршка на индивидуални курсеви за обука од УНЕСКО треба да се достават на стандардниот образец „Апликација за стипендија“ достапен од Секретаријатот.	Помеѓу US\$ 5.001 и 30.000	31 октомври	Претседател на Комитетот
	(iv) обезбедување експерти, техничари и квалификувана работна сила за зачувување, управување и презентирање на локалитетите запишани на листата на Светско Наследство во Опасност и на листата на Светското Наследство;	Преку US\$ 30.000	31 октомври	Комитет
	(v) снабдување со опрема што Државата членка ја бара за зачувување, управување и презентирање на локалитетите запишани на листата на Светско Наследство во Опасност и на листата на Светското Наследство;			
	(vi) заеми со ниска камата или без камати за преземање активности за зачувување, управување и презентирање на локалитетот запишан во Листата на Светско Наследство во опасност и листата на Светското Наследство, што можат да се вратат на долг рок;	Само за барања што спаѓаат во точките(vii) и (viii):	Само за барања што спаѓаат во точките(vii) и (viii):	Само за барања што спаѓаат во точките(vii) и (viii):
	(vii) На регионално и меѓународно програмско ниво, активности и одржување состаноци што можат:			
	- да помогнат да се создаде интерес за <i>Конвенцијата</i> во рамките на земјите од даден регион;	до US\$5,000	Во секое време	Директор на Центарот за Светско Наследство
	- да создадат поголема свесност за различните прашања поврзани со спроведувањето на <i>Конвенцијата</i> за да се промовира поактивно вклучување во нејзината примена;			
- да бидат средства за размена на искуства;	Помеѓу US\$ 5,001 и 10,000	31 октомври	Претседател на Комитетот	
(viii) На национално ниво за:				
- состаноци специјално организирани за да се направи <i>Конвенцијата</i> попрепознатлива, особено кај младите или за создавање на национални здруженија на Светско Наследство, во согласност со член 17 од <i>Конвенцијата</i> ;				
- подготовка и дискусија за едукативен и информативен материјал (како што се брошури, публикации, изложби, филмови, мултимедијални алатки) за општо промовирање на <i>Конвенцијата</i> и на Листата на Светското Наследство, а не за промоција на одреден локалитет, а особено за млади луѓе.				

VII.F Процедура и формат

242. Сите Држави членки кои поднесуваат барања за Меѓународна помош се охрабруваат да се консултираат со Секретаријатот и Советодавните тела за време на конципирањето, планирањето и разработката на секое барање. За да се олесни работата на Државите членки, може да се дадат примери на успешни барања за Меѓународна помош на барање на истите.
243. Формуларот за апликација за Меѓународна помош е претставен во Анекс 8,а видовите, износите, роковите за доставување, органите одговорни за одобрување се наведени во сумарната табела во Поглавје VII.E.
244. Барањето треба да биде поднесено на англиски или француски јазик, соодветно потпишано и пренесено од Националната комисија до УНЕСКО, Постојаните Делегации на Државите Членки до УНЕСКО и/или соодветно владино одделение или Министерство на следната адреса:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel: +33 (0) 1 4568 12 76

E-mail: wh-intassistance@unesco.org

245. Барањата за Меѓународна помош можат да бидат поднесени преку електронска пошта од страна на Државата членка или со пополнување на онлајн форматот на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство на: <https://whc.unesco.org>; тие мора да бидат придружени со официјално потпишана копија.
246. Важно е да се дадат сите информации побарани во оваа форма за апликацијата. Доколку е соодветно или потребно, барањата можат да бидат дополнети со дополнителни информации, извештаи, итн.

Одлука 43 COM 11A

VII.G Проценка на барањата за Меѓународна помош

247. Доколку се целосни, сите барања ги проценува Секретаријатот, без разлика на бараната сума. Покрај тоа, барањата со буџет над \$30 000 долари се проценуваат на следниов начин:
- Од страна на ICOMOS за барања за културно Наследство (сите видови на помош) и ICCROM (сите видови на помош освен Подготвителна помош);
 - Од страна на IUCN за барања за природно Наследство;
 - Од страна на ICOMOS и IUCN за барања за мешано Наследство (сите видови на помош) и ICCROM (сите видови на помош, освен Подготвителна помош).

Одлука 43 COM 11A

Секретаријатот обработува барања за Итна помош во рок од 10 работни дена.

Секогаш кога е потребно, Секретаријатот може да ги консултира Советодавните тела за проценка на барањата со буџет под \$30 000 долари.

За сите барања што конкретно бараат вклучување на едно или повеќе Советодавни тела во соодветниот проект, ќе бидат консултирани ICOMOS, IUCN и ICCROM.

248. [Избришано] Одлука 43 COM11A
249. [Избришано] Одлука 43 COM11A
250. [Избришано] Одлука 43 COM 11A
251. Критериумите користени за проценка на барањата за Меѓународна помош се наведени во Анекс 9. Одлука 31 COM 18B
Одлука 43 COM 11A
252. Панел составен од претставници на Регионалните бироа на Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела, и ако е можно, Претседателот на Комитетот за Светско Наследство или лице назначено од Претседателот во својство на набудувач, се состанува еднаш или двапати годишно за да ги испита Барања за Меѓународна помош над \$5000 долари, освен оние за Итна помош и да дадат препораки до Претседателот и/или Комитетот. Одлука 31 COM 18B
Одлука 36 COM 13.I
253. Претседавачот не е овластен да одобрува барања поднесени од неговата / нејзината земја. Овие барања ќе бидат оценети од Комитетот.
254. Сите барања за Подготвителна помош или Помош за зачувување и управување со над \$5000 долари треба да бидат примени од Секретаријатот на или пред 31 октомври. Нецелосните форми што не се испратени уредно пополнети до 30 ноември, ќе бидат испратени назад до Државите членки за доставување во следниот циклус. Комплетните барања ги разгледува првиот панел што се одржува во јануари. Барањата за кои панелот издава позитивна или негативна препорака ќе бидат доставени до Претседателот/Комитетот за одлука. Втор панел може да се одржи најмалку осум недели пред седницата на Комитетот, за барања кои биле ревидирани уште од првиот панел. Барањата испратени за значителна ревизија ќе бидат разгледани од панелот во зависност од нивниот датум на прием. Барањата за кои е потребна само мала ревизија и немаат потреба од дополнително испитување од страна на панелот, мораат да се вратат во текот на годината кога биле оценети за прв пат; во спротивно тие ќе бидат испратени повторно на следниот панел. Графиконот со детали за процесот на доставување е прикачен во Анекс 8.

VII.H Договорни аранжмани

255. Се воспоставуваат договори помеѓу УНЕСКО и засегнатата Држава Членка или нејзин претставник(ци) за спроведување на одобрените Барања за Меѓународна Помош во согласност со регулативите на УНЕСКО, следејќи го работниот план и распределбата на буџетот опишани во првично одобреното барање.

VII.I Евалуација и следење на Меѓународната помош

256. Следењето и евалуацијата на имплементацијата на барањата за Меѓународна помош ќе се случи во рок од 3 месеци по завршувањето на активностите. Резултатите од овие проценки ќе ги собере и одржува Секретаријатот во соработка со Советодавните тела и ќе бидат редовно испитувани од Комитетот.
257. Комитетот ги разгледува имплементацијата, евалуацијата и следењето на Меѓународната помош со цел да се оцени ефективноста на Меѓународната помош и да се редефинираат нејзините приоритети.

VIII АМБЛЕМ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

VIII.A Преамбула

258. На својата втора сесија (Вашингтон, 1978 година), Комитетот го усвои Амблемот на Светското Наследство, дизајниран од г. Мишел Олиф. Овој амблем ја симболизира меѓузависноста на културните и природните локалитети: централниот квадрат е форма создадена од луѓе, а кругот ја претставува природата. Истите се интимно поврзани. Амблемот е кружен, како и светот, но во исто време е симбол на заштита. Истиот ја симболизира *Конвенцијата*, означува придржување кон Државите членки на *Конвенцијата* и служи за идентификување на локалитетите запишани во листата на Светско Наследство. Амблемот е поврзан со јавното препознавање за *Конвенцијата* и е импрематур на кредибилитетот и угледот на *Конвенцијата*. Пред сè, тоа е репрезентација на универзалните вредности за кои се залага *Конвенцијата*.

Одлука 43 COM 11A

259. Комитетот одлучил дека Амблемот предложен од уметникот може да се користи, во која било боја или големина, во зависност од употребата, техничките можности и размислувања од уметничка природа. Амблемот секогаш треба да носи текст „WORLD HERITAGE. PATRIMOINE MONDIAL.“ Просторот окупиран од „PATRIMOINE MONDIAL“ може да се искористи за негов превод на националниот јазик на земјата каде што треба да се користи Амблемот.

260. Со цел да се обезбеди придобивка на Амблемот за што поголема видливост, спречувајќи неправилна употреба, Комитетот на својата дваесет и втора сесија (Кјото, 1998 година) усвоил „Упатства и принципи за употреба на амблемот на Светското Наследство“, како што е утврдено во следните ставови. Покрај тоа, „Табелата за употреба“ (Анекс 14) дава комплементарно упатство.

Одлука 39 COM 11

- 261.** Иако во *Конвенцијата* не се споменува амблемот, неговата употреба е промовирана од Комитетот, за идентификување на локалитетите заштитени со *Конвенцијата* и запишани на листата на Светското Наследство од нејзиното усвојување во 1978 година.
- 262.** Комитетот за Светско Наследство е одговорен за утврдување на употребата на амблемот за Светско Наследство и за правење политики негово за користење. Од усвојувањето на Генералната конференција на УНЕСКО во октомври 2007 година, на *Директивите во врска со употребата на името, акронимот, логото и имињата на интернет домените на УНЕСКО*¹⁴, силно се охрабрува да се користи амблемот на Светското Наследство како дел од поврзан лого блок придружуван од логото на УНЕСКО, секогаш кога е изводливо. Сепак, употребата само на амблемот за Светско Наследство останува возможна, во согласност со моменталните упатства и со табелата за употреба - Table of Uses (Анекс 14). Одлука 39 COM11
- 263.** Како што беше побарано од Комитетот на 26-та седница (Будимпешта, 2002 година), Амблемот за Светско Наследство, со и без околниот текст, беше официјализиран и прифатен на 21 мај 2003 година од земјите членки на Париската Унија според членот бтег од Париската *Конвенција* за заштита на индустриска сопственост, донесена во 1883 година и ревидирана во Стокхолм во 1967 година. Затоа УНЕСКО се потпирана домашните системи на земјите членки на Париската конвенција за да се спречи употребата на амблемот на Светското Наследство кога таквата употреба лажно сугерира врска со УНЕСКО, *Конвенција за Светско Наследство* или каква било друга злоупотреба. Одлука 26 COM15
Одлука 39 COM11
- 264.** Амблемот исто така има потенцијал за собирање средства што можат да се искористат за подобрување на маркетинг вредноста на производите со кои е поврзан. Потребна е рамнотежа помеѓу употребата на Амблемот за да се унапредат целите на *Конвенцијата* и да се оптимизира знаењето за *Конвенцијата* ширум светот и потребата да се спречи нејзината злоупотреба за неточни, несоодветни и неовластени комерцијални или други цели.
- 265.** Упатствата и принципите за употреба на амблемот и модалитетите за контрола на квалитетот не треба да станат пречка за соработка за промотивни активности. Властите одговорни за прегледување и одлучување за употреба на Амблемот можат да ги засноваат своите одлуки врз параметрите развиени подолу и оние содржани во Табелата за употреба - Table of Uses (Анекс 14). Одлука 39 COM11

VIII.V Применливост

- 266.** Упатствата и принципите предложени овде ги опфаќаат сите предложени употреби на Амблемот од: Одлука 39 COM11
- a) Центарот за Светско Наследство;
 - b) Одделот на UNESCO за јавни Информации и други UNESCO Канцеларии;
 - c) Агенции или национални комисии, одговорни за спроведување на *Конвенцијата* во секоја Држава членка;
 - d) Локалитетите на Светското Наследство;

¹⁴ Најновата верзија *Директивите во врска со употребата на името, акронимот, логото и имињата на интернет домените на УНЕСКО* се наоѓа во анексот, Резолуцијата 86 на 34-та сесија на Генералната конференција (34 С / Резолуција 86) или на <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001560/156046e.pdf>

- е) Други договорни страни, особено оние кои работат претежно за комерцијални цели.

VIII.C Одговорности на Државите членки

267. Државите членки на *Конвенцијата* треба да ги преземат сите можни мерки за да се спречи употребата на амблемот во нивните земји од било која група или за било која цел што не е експлицитно признаена од Комитетот. Државите членки се охрабруваат целосно да го користат националното законодавство, вклучително и законите за трговска марка.

VIII.D Зголемување на правилната употреба на амблемот на Светското Наследство

268. Локалитетите запишани на листата на Светско Наследство треба да бидат обележани со амблемот заедно со логото на УНЕСКО, кои сепак треба да бидат поставени на таков начин што визуелно не го нарушуваат локалитетот.

Производство/Креирање на плакети со натпис за локалитетот кој е на листата на Светско Наследство

269. Откако локалитетот е запишан на листата на Светско Наследство, Државата членка треба да постави плакета, кога е можно, за да го одбележи ова запишување. Овие плакети се дизајнирани да ја информираат јавноста на засегнатата земја и странските посетители дека посетениот локалитет има посебна вредност што е признаета од меѓународната заедница. Со други зборови, локалитетот е исклучителен, од интерес не само на една нација, туку и на целиот свет. Сепак, овие плакети имаат дополнителна функција што е да ја информираат пошироката јавност за *Конвенцијата за Светско Наследство*, или барем за концептот за Светско Наследство и листата за Светско Наследство.
270. Комитетот ги донесе следниве Упатства за производство на овие плакети:
- плакетата треба да биде поставена така што посетителите лесно можат да ја видат, без да го обезличи локалитетот;
 - Амблемот на Светското Наследство треба да се појави на плочата;
 - во текстот треба да се спомене исклучителната универзална вредност на локалитетот; во овој поглед, би можело да биде корисно да се даде краток опис на извонредните карактеристики на локалитетот. Државите членки можат, доколку сакаат, да ги користат описите што се појавуваат во различните публикации на Светското Наследство или во изложбата на Светското Наследство и оние кои можат да се добијат од Секретаријатот;
 - во текстот треба да се повикуваат на *Конвенцијата за Светско Наследство*, а особено на Листата на Светско Наследство и меѓународното признавање дадено со запишувањето на оваа листа (сепак, не е потребно да се споменува на која сесија на Комитетот е запишан локалитетот); можеби е соодветно да се изработи текстот на повеќе јазици за локалитети што имаат многу странски посетители.

271. Комитетот го предлага следниов текст како пример:

“(Име на локалитетот) е запишан на Листата на Светско Наследство на *Конвенцијата* во врска со заштитата на Светското Културно и Природно Наследство. Запишувањето на оваа листа ја потврдува исклучителната универзална вредност на културен или природен локалитет што заслужува заштита за доброто на целото човештво”

272. Овој текст може да биде проследен со краток опис на локалитетот за кој се работи.

273. Понатаму, националните власти треба да ги охрабрат локалитетите прогласени за Светското Наследство за широка употреба на Амблемот на нивните меморандуми, брошури и униформи на персоналот.

274. Трети страни кои добиле право да произведуваат комуникациски производи поврзани со *Конвенцијата за Светско Наследство* и локалитетите на Светското Наследство, мора да му дадат соодветна видливост на Амблемот. Тие треба да избегнуваат создавање различен амблем или лого за тој конкретен производ.

VIII.E Принципи за употреба на амблемот на Светското Наследство

275. Од одговорните органи се бара да ги користат следниве принципи при донесување одлуки за употреба на амблемот:

Одлука 39 COM 11

- a) Амблемот треба да се искористи за сите проекти што се суштински поврзани со работата на *Конвенцијата*, вклучително максимално можно технички и законски, за оние кои се веќе одобрени и усвоени, со цел да се промовира *Конвенцијата*.
- b) Одлуката за одобрување на употребата на Амблемот треба да биде силно поврзана со квалитетот и содржината на производот со кој треба да се поврзе, а не со обемот на производите што треба да се пласираат на пазарот или со очекуваниот финансиски поврат. Главниот критериум за одобрување треба да биде образовната, научната, културната или уметничката вредност на предложениот производ поврзан со принципите и вредностите на Светското Наследство. Рутински не треба да се одобрува да се става Амблемот на производи што немаат или имаат исклучително мала образовна вредност, како што се чаши, маици, иглички и други туристички сувенири. Исклучоците од оваа политика ќе бидат разгледани за специјални настани, како што се состаноци на Комитетот и церемонии на кои се откриваат плакетите.
- c) Секоја одлука во врска со одобрување на употреба на Амблемот мора да биде целосно недвосмислена и во согласност со експлицитните и имплицитни цели и вредности на *Конвенцијата за Светско Наследство*.
- d) Во случаи освен кога е дозволена употреба во согласност со овие принципи, не е легитимно комерцијалните субјекти да го користат Амблемот директно на свој материјал за да ја покажат својата поддршка за Светското Наследство. Меѓутоа, Комитетот препознава дека секоја индивидуа, организација или компанија е слободна да објавува или произведува се што смета дека е соодветно во врска со локалитетите на Светското Наследство, но официјалното овластување да го стори тоа под Амблемот на Светското Наследство останува исклучиво привилегија на Комитетот, како што е пропишано во овие упатства и принципи и во Табелата за употреба.

- e) Употребата на Амблемот од други договорни страни, нормално треба да биде одобрена само кога предложената употреба се однесува директно на локалитетите на Светското Наследство. Таквите употреби можат да бидат дадени по одобрување од националните власти на засегнатите земји.
- f) Во случаи кога не се вклучени специфични локалитети на Светското Наследство или не се главниот фокус на предложената употреба, како што се општи семинари и/или работилници за научни теми или техники за зачувување, употребата може да се додели само по изречено одобрување во согласност со овие Упатства и принципи и со Табелата за употреба. Барањата за такви употреби треба конкретно да го документираат начинот на кој предложената употреба се очекува да ја подобри работата на *Конвенцијата*.
- g) Дозвола за користење на Амблемот не треба да се дава на туристички агенции, авиокомпанији или на кој било друг вид бизнис за доминантно комерцијални цели, освен под исклучителни околности и кога може да биде видлива генерална корист за Светското Наследство или за одредени промоции на локалитетите на Светското Наследство. Барањата за таква употреба треба да добијат одобрување во согласност со овие упатства и принципи и со Табелата за употреба. Ваквите барања треба да бидат одобрени од националните власти и да бидат дефинирани во рамките на конкретни договори за партнерство со УНЕСКО/Центарот за Светско Наследство.

„Сеопфатна стратегија за партнерство“ вклучувајќи „Одделни Стратегии за вклучување на индивидуалните категории или партнери“ 192 EX/5.INF и РАСТ Стратегија (Документ WHC-13/37.COM/5D)

Одлука 37 COM 5D

Секретаријатот не прифаќа какво било рекламирање, патување или други промотивни активности од туристички агенции или други слични компании, во замена или финансиски надоместок за употреба на Амблемот.

- h) Кога се очекуваат комерцијални придобивки, Секретаријатот треба да осигура дека Фондот за Светско Наследство ќе добие дел од приходите и ќе склучи договор што ќе го документира разбирањето, управувањето со проектот и приходите за Фондот. Во сите случаи на комерцијална употреба, секој трошок за ангажирано време на персонал и поврзаните трошоци за персоналот доделени од Секретаријатот или други, соодветно, на секоја иницијатива, над номиналната вредност, мора да бидат целосно покриени од страна на органот што бара овластување за употреба на Амблемот.

Националните власти се исто така повикани да обезбедат дека нивните локалитети или Фондот за Светско Наследство ќе добијат фер дел од приходите и ќе го документираат разбирањето за проектот и распределбата на било какви средства.

- i) Ако се бараат спонзори за производство на производи чија дистрибуција Секретаријатот ја смета за неопходна, изборот на партнер или партнери треба да биде доследен, минимум со критериумите утврдени во „Сеопфатна стратегија за партнерство“ вклучително и „Одделни Стратегии за вклучување на индивидуалните категории или партнери“ 192 EX/5.INF и РАСТ Стратегија (Документ WHC-13/37.COM/5D) и со такви понатамошни насоки за собирање средства какви што може да пропише Комитетот. Потребата од вакви производи треба да се разјасни и оправда во писмени презентации за кои е потребно одобрување на начин на кој Комитетот може да пропише.

- j) Продажбата на добра или услуги што го носат името, кратенката, логото и/или името на доменот на УНЕСКО во комбинација со Амблемот на Светското Наследство главно заради профит, се смета за „комерцијална употреба“ за целите на *Оперативниот водич*. Таквата употреба мора да биде изрично одобрена од Генералниот директор, под специфичен договор за аранжман (дефиниција прилагодена од Директивите за Лого на УНЕСКО од 2007 година. Член III.2.1.3).

VIII.F Постапка за овластување за употреба на Амблемот на Светското Наследство

Едноставен договор на националните власти

276. Националните власти можат да ја одобрат употреба на Амблемот на национален субјект, под услов проектот без оглед дали е национален или меѓународен, да вклучува само локалитети на Светското Наследство лоцирани на истата национална територија. Одлуката на националните власти треба да се води според Упатствата и принципите и според Табелата на употреба.
277. Државите членки се поканети да му дадат на Секретаријатот имиња и адреси на властите одговорни за употребата на Амблемот.

Одлука 39 COM 11

Circular letter dated 14 April 1999.
<https://whc.unesco.org/circs/circ99-4e.pdf>

Договор кој бара контрола на квалитетот на содржината

278. Секое барање за овластена употреба на Амблемот треба да ја примени следната постапка:
- a) Барање што ја означува целта на употребата на Амблемот, неговото траење и територијалната важност. Истото треба да се упати до директорот на Центарот за Светско Наследство.
- b) Директорот на Центарот за Светско Наследство има овластување да одобри употреба на Амблемот во согласност со упатствата и принципите. За случаи кои не се опфатени или недоволно опфатени со Упатствата и принципите и со Табелата за употреба, Директорот ги упатува до Претседавачот кој, во најтешките случаи, може да го предаде предметот на Комитетот за конечна одлука. Годишен извештај за овластената употреба на Амблемот ќе биде доставен до Комитетот за Светско Наследство.
- c) Овластувањето за употреба на Амблемот на големите производи што ќе се дистрибуираат широко во неодреден временски период е условено со добивање на заложба на производителот да се консултира со засегнатите земји и да обезбеди нивно одобрување на текстови и слики што ги илустрираат локалитетите лоцирани на нивната територија, без никаков трошок до Секретаријатот, заедно со доказот дека тоа е сторено. Текстот што треба да се одобри треба да биде даден на еден од официјалните јазици на Комитетот или на јазикот на засегнатата земја. Подолу се појавува нацрт-модел што треба да го користат Државите членки за да одобрат употреба на Амблемот на трети страни.

Одлука 39 COM 11

Образец за одобрување содржина:

[Име на одговорно национално тело], официјално идентификувано како тело одговорно за одобрување на содржината на текстовите и фотографиите што се однесуваат на локалитетите на Светското Наследство лоцирани на територијата на [името на земјата], со ова му потврдува на [името на производителот] дека текстот и сликите што ги доставил за [името на локалитетот(ите)] локалитетот(ите) на Светското Наследство се [одобрени] [одобрен предмет на следниве измени што се бараат] [не е одобрен]

(избришете го записот што не се применува и обезбедете по потреба корегирани копија од текстот или потпишана листа на исправки).

Белешки:

Се препорачува иницијалите на одговорниот национален службеник да бидат ставени на секоја страница од текстот.

На Националните власти им се дава еден месец од потврдениот прием во кој ќе ја одобрат содржината, по што барателите може да сметаат дека содржината е премолченоодобрена, освен ако одговорните национални власти не побараат писмено подолг период.

Текстовите треба да бидат доставени до Националните власти на еден од двата официјални јазици на Комитетот или на официјален јазик (или на еден од официјалните јазици) на земјата во која се наоѓаат локалитетите, од обете страни.

- d) Откако барањето ќе биде испитано и прифатено, Секретаријатот може да воспостави договор со партнерот.
- e) Доколку директорот на Центарот за Светско Наследство процени дека предложената употреба на Амблемот не е прифатлива, за одлуката Секретаријатот писмено ја известува засегнатата страната.

VIII.G Право на Државите членки да вршат контрола на квалитетот

279. Овластувањето за употреба на Амблемот е неразделно поврзано со барањето националните власти да вршат контрола на квалитетот на производите со кои е поврзан.

- a) Државите членки на *Конвенцијата* се единствените страни овластени да ја одобруваат содржината (слики и текст) на кој било дистрибуиран производ што се појавува под Амблемот на Светското Наследство во однос на локалитетите лоцирани на нивните територии.
- b) Државите членки кои законски го штитат Амблемот мора да ги прегледаат овие употреби.
- c) Другите држави членки можат да изберат да ги разгледаат предложените употреби или да ги упатат таквите предлози до Секретаријатот. Државите членки се одговорни за идентификување на соодветен национален орган и за информирање на Секретаријатот дали сакаат да ги прегледаат предложените употреби или да ги идентификуваат несоодветните употреби. Секретаријатот води листа на одговорни национални органи.

IX ИЗВОРИ НА ИНФОРМАЦИЈА

IX.A Информации архивирани од Секретаријатот

- 280.** Секретаријатот ја одржува базата на податоци за сите документи на Комитетот за Светско Наследство и Генералното собрание на Државите членки на *Конвенцијата за Светско Наследство*. Оваа база на податоци е достапна на: <https://whc.unesco.org/en/documents>
- 281.** Секретаријатот гарантира дека копии на Пробните листи, номинации за Светско Наследство, вклучително и копии од мапи и релевантни информации добиени од Државите членки, се архивираат во печатена копија и во електронски формат, каде што е можно. Секретаријатот, исто така, организира архивирање на релевантни информации во врска со впишаните локалитети, вклучително и евалуации и други документи развиени од страна на Советодавните тела, секоја дописка и извештаи добиени од Државите членки (вклучително и Реактивно следење и Периодични извештаи), преписка и материјал од Секретаријатот и Комитетот за Светско Наследство.
- 282.** Архивираниот материјал ќе се чува во форма соодветна на долгорочно чување. Предвидено е соодветно да се направи складирањето на хартиените и електронските копии. Ќе биде предвидено да се направат копии што ќе им бидат дадени на Државите членки, како што се бара.
- 283.** Досиејата за номинација на локалитетите запишани на Листата на Светско Наследство од страна на Комитетот, ќе бидат ставени на располагање за консултации. Државите членки се повикуваат да прикачат копија од номинацијата на своите веб-страници и да го известат Секретаријатот за оваа акција. Државите членки што подготвуваат номинации можеби ќе сакаат да користат такви информации како упатства за идентификување и елаборирање на номинација на локалитети на нивните територии.
- 284.** Евалуациите на Советодавното тело и одлуките на Комитетот во врска со секој впишан локалитет се достапни на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство на страницата посветена на секој локалитет од Листата на Светско Наследство. За локалитетите што не се запишани на листата, проценката на Советодавното тело е достапна на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство на страницата која е посветена на седницата на Комитетот кога била испитана номинацијата.

Одлука 43 COM 11A

IX.B Специфични информации за членовите на Комитетот за Светско Наследство и другите Држави членки

- 285.** Секретаријатот одржува две електронски листи за испраќање: еден за членовите на Комитетот (wh-committee@unesco.org) и еден за сите Држави членки (wh-states@unesco.org). Од Државите членки се бара да ги достават сите соодветни е-поштенски адреси во овие списоци. Овие списоци за електронска пошта, кои ги надополнуваат, но не ги заменуваат традиционалните средства за известување на Државите членки, му овозможуваат на Секретаријатот навремено да комуницира со соопштенија за достапноста на документите, промените во распоредот на состаноците и други прашања релевантни за членовите на Комитетот и другите Држави членки.
- 286.** Специфични информации насочени кон членовите на Комитетот, другите Држави членки и Советодавните тела се достапни на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство (<https://whc.unesco.org>) со ограничен пристап.

Одлука 43 COM 11A

287. Секретаријатот, исто така, одржува база на податоци за одлуките на Комитетот и резолуциите на Генералното собрание на Државите членки. Овие се достапни на: <https://whc.unesco.org/en/decutions>

Одлука 28 COM 9

Информации и публикации достапни за јавноста

288. Секретаријатот обезбедува пристап до информации означени како јавно достапни и без авторски права за локалитетите на Светското Наследство и други релевантни работи, каде што е можно.
289. Информации за прашања поврзани со Светското Наследство се достапни на веб-страницата на Секретаријатот (<https://whc.unesco.org>), на веб-страниците на советодавните тела и во библиотеките. Листа на онлајн бази на податоци и линкови до релевантни веб-страници може да се најдат во Библиографијата.
290. Секретаријатот продуцира широк спектар на публикации за Светско Наследство, вклучувајќи ги и Листата на Светско Наследство, Листата на Светско Наследство во опасност, Краток Опис на локалитети од Светско Наследство, серија на Документи од Светско Наследство, билтени, брошури и пакети со информации. Покрај тоа, развиени се и други информативни материјали насочени за експерти и поширока јавност. Листата со публикации на Светското Наследство може да се најде во Библиографијата или на: <https://whc.unesco.org/en/publications>

Овие информативни материјали се дистрибуираат до јавноста директно или преку националните и меѓународните мрежи основани од Државите членки или од партнери на Светското Наследство.

АНЕКСИ

МОДЕЛ ИНСТРУМЕНТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА/ПРИФАЌАЊЕ

ИМАЈКИ ВО ПРЕДВИД ДЕКА Конвенцијата за заштита на Светското културно и природно Наследство беше усвоена на 16 ноември 1972 година од Генералната конференција на УНЕСКО на нејзината седумнаесетта сесија;

ЗАТОА СЕГА Владата на _____ имајќи ја предвид гореспоменатата *Конвенција*, со ова ја ратификува истата и се обврзува верно да ја спроведе

[ги прифаќа

содржаните одредби во неа.

КАКО СВЕДОК НА КОЈ, јас го потпишав и запечатив овој инструмент.

Направено на _____ овој _____ ден од _____ 20_____.

(Печат)

Потпис на шефот на државата,

Премиер или

Министер за надворешни работи

- Модел инструментот за ратификација / прифаќање е достапен од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО и на: <https://whc.unesco.org/en/convention/>
- Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формулар треба да биде испратена, по можност со официјален превод на англиски или француски јазик, на: Director-General, UNESCO, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

МОДЕЛ ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРИСТАПУВАЊЕ

ИМАЈКИ ВО ПРЕДВИД ДЕКА Конвенцијата за заштита на Светското културно и природно Наследство беше усвоена на 16 ноември 1972 година од Генералната конференција на УНЕСКО на нејзината седумнаесетта сесија;

ЗАТОА СЕГА Владата на _____ имајќи ја предвид гореспоменатата *Конвенција*, со тоа се придружува на истото и се обврзува верно да ги спроведува условите содржани во неа.

КАКО СВЕДОК НА КОЈ јаc го потпишав и запечатив овој инструмент.

Направено на _____ овој _____ ден од _____ 20 _____.

(Печат)

Потпис на шефот на државата,

Премиер или

Министер за надворешни работи

- Модел инструментот за пристапување е достапен од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО и на: <https://whc.unesco.org/en/convention/>
- Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формулар треба да се испрати, по можност со официјален превод на англиски или француски јазик, на: Director-General, UNESCO, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

ПРЕЛИМИНАРНА ЛИСТА ФОРМАТ ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ

ДРЖАВА ЧЛЕНКА:

ДАТУМ НА ДОСТАВУВАЊЕ:

Поднесувањето е подготвено од:

Име:

Е-пошта:

Адреса:

Факс:

Институција:

Телефон:

Име на Локалитетот:

Држава, провинција или регион:

Географска ширина и должина или УТМкоординати:

ОПИС:

Оправдување на исклучителната универзална вредност:

(Прелиминарна идентификација на вредностите на локалитетот поради кои се запишува на Листата на Светско Наследство)

Исполнети критериуми[види Параграф 77 од *Оперативниот водич*]:

(Ве молиме означете го полето што одговара на предложените критериуми и оправдајте ја употребата на секој подолу)

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ix)	(x)
-----	------	-------	------	-----	------	-------	--------	------	-----

Изјави за автентичност и/или интегритет [види Параграфи 78-95 од *Оперативниот водич*]:

Споредба со други слични локалитети:

(Споредбата треба да ги истакне сличностите со другите локалитети на листата на Светско Наследство или не, и причините што го издвојуваат локалитетот)

- Форматот за поднесување на Прелиминарна листа е достапен од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО на: <https://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Понатамошни упатства за подготовка на Прелиминарните листи може да се најдат во параграфите 62-67 од *Оперативниот водич*.
- Пример за комплетен формат за поднесување на Прелиминарната листа може да се најде на: <https://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Сите Прелиминарните листи поднесени од Државите членки се достапни на: <https://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Оригиналната потпишана верзија на комплетниот формат за поднесување на Прелиминарната листа треба да биде испратена на англиски или француски јазик на: UNESCO World Heritage Centre, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France
- Државите членки се охрабруваат да ги достават овие информации во електронски формат (USB флеш драјв или ЦД-Ром) или преку е-пошта на wh-tentativelists@unesco.org

**ФОРМАТ ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА ПРЕЛИМИНАРНИ
ЛИСТИ ЗА ИДНИ ТРАНСНАЦИОНАЛНИ И
ПРЕКУГРАНИЧНИ НОМИНАЦИИ**

ДРЖАВА ЧЛЕНКА:

ДАТУМ НА ДОСТАВУВАЊЕ:

Поднесувањето¹⁵ е подготвено од:

Име:

Е-пошта:

Наслов:

Адреса:

Факс:

Институција:

Телефон:

Име на трансационалната/прекуграничната идна номинација¹⁶:

Други Држави членки што присуствуваат:

Име(иња) на националниот(ите) составен дел(ови):

Држава, провинција или регион:

Географска ширина и должина или UTM координати:

Краток опис на трансационалната/прекуграничната идна номинација¹⁷:

Опис на составниот(ите) дел(ови):

**3. ОПРАВДУВАЊЕ НА ИСКЛУЧИТЕЛНАТА УНИВЕРЗАЛНА ВРЕДНОСТ¹⁸ НА ИДНАТА
НОМИНАЦИЈА КАКО ЦЕЛИНА:**

(Прелиминарна идентификација на вредностите на идната номинација што заслужува запишување на Листата на Светско Наследство како целина)

Исполнети критериуми¹⁹[види Параграф 77 од Упатстваа за работа]:

(Ве молиме, означете го полето што одговара на предложените критериуми и оправдајте ја употребата на секој подолу)

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ix)	(x)
-----	------	-------	------	-----	------	-------	--------	------	-----

¹⁵ Ова поднесување ќе биде валидно само кога сите Држави членки наведени во Дел 1.6 ги испратиле своите поднесувања.

¹⁶ Текстот даден во овој дел треба да биде идентичен во сите поднесувања на Државите членки вклучени во презентирањето на истата идна трансационална/прекугранична номинација.

¹⁷ Во случај на трансационални/прекугранични локалитети, за секоја измена ќе биде потребен договор од сите засегнати Држави членки.

¹⁸ Во случај на трансационални/прекугранични локалитети, за секоја измена ќе биде потребен договор од сите засегнати Држави членки.

¹⁹ Во случај на трансационални/прекугранични локалитети, за секоја измена ќе биде потребен договор од сите засегнати Држави членки.

3.b Изјави за автентичност и / или интегритет[види параграфи 79-95 од *Оперативниот водич*]:

3.c.1 Оправдување на изборот на составните делови во врска со идната номинација како целина:

3.c.2 Споредба со други слични локалитети²⁰:

(Оваа споредба треба да ги истакне сличностите со другите локалитети запишани или не на листата на Светското Наследство и причините за исклучителниот карактер на идната номинација).

²⁰ Во случај на транснационални/прекугранични локалитети, на секоја измена ќе биде потребен договор од сите засегнати Држави членки.

УПАТСТВА ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ВИДОВИ ЛОКАЛИТЕТИ НА ЛИСТАТА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО²¹

Листата на тематски студии на ICOMOS е достапна на <https://www.icomos.org/en>

Листата на тематски студии на IUCN е достапна на <http://www.iucn.org/>

ВОВЕД

1. Овој анекс обезбедува информации за специфични типови на локалитети што ќе ги водат Државите членки во подготовката на номинации на локалитет за запишување на Листата на Светското Наследство. Следните информации претставуваат упатства што треба да се користат заедно со Поглавје II од *Оперативниот водич*, кое ги содржи критериумите за запишување на локалитетите на листата на Светското Наследство.
2. Комитетот ги одобри наодите од експертски состаноци на тема културни предели, градови, канали и патеки (Дел I, подолу).
3. Извештаите за другите стручни состаноци побарани од Комитетот за Светско Наследство, во рамките на Глобалната стратегија за репрезентативна, избалансирана и веродостојна листа на Светско Наследство, се наведени во Дел II.
4. Дел III наведува различни компаративни и тематски студии подготвени од страна на Советодавните тела.

I. КУЛТУРНИ ПРЕДЕЛИ, ГРАДОВИ, КАНАЛИ И ПАТЕКИ

5. Комитетот за Светско Наследство идентификуваше и дефинираше неколку специфични типови културни и природни локалитети и донесе посебни упатства за олеснување на проценката на таквите локалитети кога ќе бидат номинирани за запишување на листата на Светско Наследство. До денес, овие ги опфаќаат следниве категории, иако е веројатно дека и други можат да бидат додадени навремено:
 - a) Културни Предели;
 - b) Историски градови и градски центри;
 - c) Канали на Наследство;
 - d) Патеки на Наследство.

²¹ Комитетот може да развие дополнителни упатства за други видови на локалитети во наредните години.

КУЛТУРНИ ПРЕДЕЛИ²²

Дефиниција

6. Културните предели се културолошки локалитети и ги претставуваат „комбинираните дела на природата и човекот“ наведени во Член 1 од *Конвенцијата*. Тие се илустративни за еволуцијата на човечкото општество и населувањето со текот на времето, под влијание на физичките ограничувања и/или можностите презентирани од нивното природно опкружување и на последователни надворешни и внатрешни социјални, економски, културни сили.
7. Тие треба да бидат избрани врз основа на нивната исклучителна универзална вредност и на нивната репрезентативност во смисла на јасно дефиниран гео-културен регион и исто така според нивниот капацитет да ги илустрираат основните и посебни културни елементи на овие региони.
8. Терминот „културен предел“ опфаќа разновидност на прикази на интеракција помеѓу човештвото и неговата природна средина.
9. Културните предели честопати одразуваат специфични техники на одржливо користење на земјиштето, имајќи ги предвид карактеристиките и границите на природната средина во која се воспоставени и специфичната духовна врска со природата. Заштитата на културните предели може да придонесе за современи техники на одржливо користење на земјиштето и може да ги задржи или подобри природните вредности во пределот. Континуираното постоење на традиционални форми на употреба на земјиштето ја поддржува биолошката разновидност во многу региони во светот. Заштитата на традиционалните културни предели е корисна за одржување на биолошката разновидност.

Дефиниција и категории

10. Културните предели се делат на три главни категории, имено:
 - (i) Најлесно се препознава јасно дефинираниот **предел дизајниран и создаден намерно од човекот**. Ова опфаќа предели на градини и паркови изградени од естетски причини кои честопати (но не секогаш) се поврзани со верски или други монументални градби и ансамбли.
 - (ii) Втората категорија е **органиски еволуиран предел**. Ова произлегува од првичниот социјален, економски, административен и/или религиозен императив, а својата сегашна форма е развиена преку асоцијација со и како одговор на нејзината природна средина. Таквите предели го одразуваат тој процес на еволуција во нивната форма и компонентни карактеристики. Тие спаѓаат во две под-категории:
 - реликтен (или фосилен) предел е оној во кој еволутивниот процес завршил во некое време во минатото или нагло или за одреден период. Неговите значајни одлики на издвојување, сепак, сè уште се видливи во материјална форма.
 - континуиран предел е оној кој ја задржува активната општествена улога во современото општество, тесно поврзан со традиционалниот начин на живот и во кој еволутивниот процес е сè уште во тек. Во исто време, тој покажува значителни материјални докази за неговата еволуција со текот на времето.
 - (iii) Последната категорија е **асоцијативниот културен предел**. Запишувањето на ваквите предели на листата на Светско Наследство е оправдано со моќните религиозни, уметнички или културни наликувања, повеќе со природниот елемент, отколку со материјалните културни докази, кои можат да бидат безначајни или дури и отсутни.

²²Овој текст е подготвен од Експертска група за Културни Пределни (Ја Пети Пјер, Франција, 24-26 октомври 1992 година) (види документ *WHC-92/CONF.202/10/Add*). Последователно, текстот беше одобрен за вклучување во *Оперативниот водич* од страна на Комитетот за Светско Наследство на 16-та седница (Санта Фе 1992) (види документ *WHC-92/CONF.002/12*).

Запишување на културни предели на листата на Светско Наследство

11. Обемот на културниот предел за запишување на листата на Светско Наследство е поврзан со неговата функционалност и разбирливост. Во секој случај, избраниот примерок мора да биде доволно значаен за да може соодветно да го претставува целокупниот културен предел што тој го илустрира. Не треба да се исклучи можноста за назначување на долги линеарни области кои претставуваат културно значајни транспортни и комуникациски мрежи.
12. Општите критериуми за заштита и управување се подеднакво применливи и за културните предели. Важно е да се посвети должно внимание на целиот спектар на вредности претставени во пределот, како културни така и природни. Номинациите треба да бидат подготвени во соработка со и со целосно одобрување од локалните заедници.
13. Постоењето на категорија „културен предел“, вклучено во Листата за Светско Наследство врз основа на критериумите утврдени во параграф 77 од *Оперативниот водич*, не ја исклучува можноста за локалитети од исклучително значење во однос на двата културни и природни критериуми да продолжат да се впишуваат (види дефиниција за мешовити локалитети утврдени во параграф 46). Во такви случаи, нивната исклучителна универзална вредност мора да биде оправдана според двете групи на критериуми.

ИСТОРИСКИ ГРАДОВИ И ГРАДСКИ ЦЕНТРИ²³

Дефиниција и категории

14. Групите на урбани градби подобни за запишување на листата на Светско Наследство спаѓаат во три главни категории, имено:
 - (i) градови **кои веќе не се населени**, но кои даваат непроменети археолошки докази за минатото; овие генерално го задоволуваат критериумот за автентичност и нивната состојба на зачувување може релативно лесно да се контролира;
 - (ii) **историски градови кои сè уште се населени** и кои, по својата природа, се развиле и ќе продолжат да се развиваат под влијание на социо-економските и културните промени. Тоа е ситуацијата што ја отежнува проценката за нивната автентичност и каква било политика за зачувување ја прави попроблематична;
 - (iii) **нови градови на дваесеттиот век** кои парадоксно имаат нешто заедничко со двете гореспоменати категории: иако нивната оригинална урбана организација е јасно препознатлива и нивната веродостојност е непобитна, нивната иднина е нејасна бидејќи нивниот развој е во голема мерка неконтролиран.

Запишување на историски градови и градски центри на листата на Светско Наследство

15. Значењето на историските градови и градските центри може да се испита под факторите наведени подолу:
 - (i) **Градови кои веќе не се населени**

Евалуацијата на градовите кои веќе не се населени не предизвикува посебни тешкотии, освен оние што се поврзани со археолошките локалитети, генерално: критериумите што бараат уникатност или типичен карактер доведоа до избор на групи градби кои се значајни по нивната чистота на стилот, концентрацијата на спомениците во нив, а понекогаш и за нивните важни историски асоцијации. Важно е урбаните археолошки локалитети да бидат наведени како интегрални единици. Група споменици или мала група

²³Овој текст беше вклучен во верзијата на *Оперативните упатства* од јануари 1987 година по дискусијата од страна на Комитетот на 8-та седница (Буенос Аирес, 1984 година) од заклучоците на состанокот на експерти за консултации за историските градови што се состанаа во Париз од 5 до 7 Септември 1984 година организирана од ICOMOS.

градби не е соодветна за да сугерира повеќекратни и сложени функции на еден град што исчезнал; остатоците од таков град треба да бидат зачувани во целост заедно со нивната природна околина секогаш кога е можно.

(ii) Населени историски градови

Во случај на населени историски градови тешкотиите се многубројни, најмногу заради крвкоста на нивното урбано ткиво (кое во многу случаи беше сериозно нарушено од доаѓањето на индустриската ера) и брзината со која нивната околина беше урбанизирана. За да се квалификуваат за запишување, градовите треба да бидат препознаени поради нивниот архитектонски интерес и не треба да бидат земени во предвид само на интелектуално ниво за улогата што може ја играле во минатото или нивната вредност како историски симболи под критериумот (vi) за запишување на културниот локалитет на листата на Светско Наследство (види параграф 77 (vi) од *Оперативниот водич*). За да бидат подобни за запишување во Листата, просторната организација, структурата, материјалите, формите и кога е можно, функциите на група градби во суштина треба да ја одразуваат цивилизацијата или серијата на цивилизации што ја поттикнале номинацијата на локалитетот. Може да се одвојат четири категории:

- a) Градови што се типични за одреден период или култура, кои се скоро целосно зачувани и кои во голема мера останале без влијание на идните случувања. Тука локалитетот што треба да се наведе е целиот град заедно со неговата околина, кој исто така мора да биде заштитен;
- b) Градови кои еволуирале по карактеристични линии и зачувале, понекогаш среде исклучителна природна околина, просторни аранжмани и структури што се типични за последователните фази во нивната историја. Тука јасно дефинираниот историски дел има предност пред современото опкружување;
- c) „Историски центри“ кои ја покриваат истата област како античките градови и сега се затворени во современите градови. Тука е потребно да се утврдат прецизните граници на локалитетот во неговите најшироки историски димензии и да се направат соодветни одредби за неговата непосредна околина;
- d) Сектори, области или изолирани единици кои дури и во преостанатата состојба во која преживеале, даваат кохерентни докази за карактерот на историскиот град кој исчезнал. Во такви случаи, преживеаните области и градби треба да дадат доволно сведоштво за претходната целина.

Историските центри и историските области треба да бидат наведени само таму каде што содржат голем број антички градби од монументално значење кои обезбедуваат директна индикација за карактеристики на град од исклучителен интерес. Номинациите на неколку изолирани и неповрзани градби кои, наводно, претставуваат, сам по себе град чие урбано ткиво престанало да се препознава, не треба да се охрабруваат.

Сепак, може да се направат номинации во врска со локалитетите што зафаќаат ограничен простор, но имале големо влијание врз историјата на градското планирање. Во такви случаи, номинацијата треба да разјасни дека монументалната група треба да се наведе и дека градот се споменува само случајно како место каде што се наоѓа локалитетот. Слично на тоа, ако градба со јасна исклучителна универзална вредност се наоѓа во сериозно деградирана или недоволно репрезентативна урбана околина, таа се разбира, треба да биде наведена без посебен осврт на градот.

(iii) Нови градови на дваесеттиот век

Тешко е да се процени квалитетот на новите градови во дваесеттиот век. Само историјата ќе каже кои од нив најдобро ќе послужат како примери на современо планирање на градот. Испитувањето на досиејата за овие градови треба да се одложи, освен во исклучителни околности. Под сегашни услови, треба да се даде предност на запишување во Листа на Светско Наследство, на мали или средни урбани области кои се во позиција да управуваат со каков било

потенцијален раст, наместо големите метрополи на кои не можат лесно да се обезбедат доволно целосни информации и документација што би послужило како задоволителна основа за нивното запишување во целост.

Со оглед на ефектите што запишувањето на еден град на Листата на Светско Наследство може да го има врз неговата иднина, ваквите запишувања треба да бидат исклучок. Запишувањето во листата подразбира дека веќе се преземени законодавни и административни мерки за да се обезбеди заштита на групата градби и нејзината околина. Информираноста и свесноста на засегнатата популација, без чие активно учество, било која шема за зачувување би била непрактична, исто така е неопходна.

КАНАЛИ НА НАСЛЕДСТВО

16. Концептот на „каналите“ детално се дискутира во Report of the Expert Meeting on Heritage Canals (Канада, септември 1994 година)²⁴.

Дефиниција

17. Канал е воден пат создаден од човек. Може да биде од исклучителна универзална вредност од гледна точка на историјата или технологијата или суштински или како исклучителен пример застапник на оваа категорија културни добра. Каналот може да биде монументално дело, дефинирачка карактеристика на линеарен културен предел или интегрална компонента на комплексен културен предел.

Запишување на каналите на Наследството на листата на Светско Наследство

18. Автентичноста холистички зависи од вредностите и односите помеѓу овие вредности. Една карактеристика на каналот како елемент на Наследство е неговата еволуција со текот на времето. Ова е поврзано со тоа како се користел во различни периоди и придружните технолошки промени што ги претрпел каналот. Степенот на овие промени може да претставува елемент на Наследство.
19. Автентичноста и историското толкување на канал опфаќаат поврзаност помеѓу недвижниот локалитет (предмет на *Конвенцијата*), можниот подвижен локалитет (чамци, предмети за привремена навигација), придружните структури (мостови, итн.) и пределот.
20. Значењето на каналите може да се испита под технолошки, економски, социјални и пределни фактори, како што е наведено подолу:

(i) Технологија

Каналите можат да служат за различни цели: наводнување, навигација, одбрана, водоснабдување, ублажување на поплавите, дренажа на земјиштето и водоснабдување. Следните се области на технологијата што може да бидат од значење:

- a) Облога и хидроизолација на водниот канал;
- b) Инженерските структури на линијата во однос на компаративните структурни карактеристики во другите области на архитектура и технологија;
- c) Развој на софистицираност на градежните методи; и
- d) Трансфер на технологии.

(ii) Економија

Каналите придонесуваат за економијата на различни начини, на пр. во однос на економскиот развој и превозот на стоки и луѓе. Каналите беа првите вештачки патишта за ефикасен превоз на товар. Каналите играа и продолжуваат да играат клучна улога во економскиот развој преку нивната употреба за наводнување. Следниве фактори се важни:

²⁴ Експертски состанок за „Каналите на Наследството“ (Канада, 15-19 септември 1994 година) (види документ WHC-94 / CONF.003 / INF.10) дискутиран од Комитетот за Светско Наследство на својата 19-та сесија (Берлин, Германија, 1995 година) (види документ WHC-95 / CONF.203 / 16).

- a) Развој на нацијата;
- b) Развој на земјоделство;
- c) Индустриски развој;
- d) Создавање на богатство;
- e) Развој на инженерски вештини применети во други области и индустрии; и
- f) Туризам.

(iii) Социјални фактори

Изградбата на канали и нивното работење имала и продолжува да има социјални последици:

- a) Редистрибуцијата на богатството со социјални и културни резултати; и
- b) Движењето на луѓето и интеракцијата на културните групи.

(iv) Предел

Ваквите големи инженерски работи имаа и имаат влијание врз природниот предел. Поврзаната индустриска активност и промената на моделите на населби предизвикуваат видливи промени во формите и моделите на пределот.

РУТИ НА НАСЛЕДСТВО

21. Концептот за „рутите“ или културни патувања беше дискутиран на експертскиот состанок на тема „Рутите како дел од нашето културно Наследство“ (Мадрид, Шпанија, ноември 1994 година)²⁵.

Дефиниција

22. Се покажа дека концептот на рутите на Наследството е богат и плоден, така што нуди привилегирана рамка во која може да функционираат меѓусебното разбирање, плуралниот пристап кон историјата и културата на мирот.
23. Патот на Наследство е составен од опипливи елементи од кои културното значење доаѓа од размената и повеќедимензионалниот дијалог меѓу земјите или регионите кои ја илустрираат интеракцијата на движењето, по должината на трасата, во просторот и времето.

Запишување на патеките на Наследство на листата на Светско Наследство

24. Следните точки треба да се земат предвид кога се утврдува дали патеката на Наследството е соодветна за запишување на листата на Светско Наследство:
- (i) Треба да се пресмета барањето за задржување на исклучителна универзална вредност.
 - (ii) Концептот на рутите на Наследството:
 - се заснова на динамиката на движење и идејата за **размена**, со **континуитет** во просторот и времето;
 - се однесува на **целина**, каде патеката има вредност преку и над збирот на елементите што ја сочинуваат и преку кои го стекнува своето културно значење;
 - ја нагласува размената и дијалогот **помеѓу земјите или меѓу регионите**;

²⁵ Експертски состанок на тема „Рутите како дел од нашето културно Наследство“ (Мадрид, 24-25 ноември 1994 година) (види документ WHC- 94 / CONF.003 / INF.13) дискутиран од Комитетот за Светско Наследство на својата 19-та сесија (Берлин, 1995 година) (види документ WHC- 95 / CONF.203 / 16).

- е **повеќе димензионална**, со различни аспекти што се развиваат и додаваат на нејзината главна цел што може да биде религиозна, комерцијална, административна или друга.
- (iii) Патека на Наследство може да се смета како специфичен и динамичен вид културен предел, исто како што неодамнешните дебати доведоа до нивно прифаќање во рамките на *Оперативниот водич*.
- (iv) Идентификацијата на патеката на Наследство се заснова на збир на јаки страни и опипливи елементи, сведоштво за значењето на самата патека.
- (v) Условите за автентичност треба да се применат врз основа на нејзиното значење и другите елементи што ја сочинуваат патеката на Наследството. Ќе се земе предвид должината на патеката, а можеби и колку често се користи во денешно време, како и легитимните желби на народите кои ја користат.

Овие точки ќе бидат разгледани во природната рамка на патеката и нејзините нематеријални и симболички димензии.

II. ИЗВЕШТАИ НА РЕГИОНАЛНИ И ТЕМАТСКИ ЕКСПЕРТСКИ СРЕДБИ

25. Комитетот за Светско Наследство, во рамките на Глобалната стратегија за репрезентативна, избалансирана и веродостојна листа на Светско Наследство, побара голем број регионални и тематски експертски состаноци за различни типови на локалитети. Резултатите од овие состаноци можат да ги водат Државите членки во подготовката на номинациите. Извештаите за стручните состаноци презентирани на Комитетот за Светско Наследство се достапни на <https://whc.unesco.org/en/globalstrategy>

III. ТЕМАТСКИ И КОМПАРАТИВНИ СТУДИИ ОД СОВЕТОДАВНИТЕ ТЕЛА

26. За да ги исполнат своите обврски во врска со евалуациите на номинациите на културните и природните локалитети, Советодавните тела направија компаративни и тематски студии, често со партнерски организации во различни области со цел да обезбедат контекст за нивните евалуации.

Овие извештаи, од кои повеќето се достапни на нивните соодветни веб-адреси, вклучуваат:

Earth's Geological History - A Contextual Framework for Assessment of World Heritage Fossil Site Nominations (September 1996)

International Canal Monuments List (1996)
<http://www.icomos.org/studies/canals-toc.htm>

World Heritage Bridges (1996)
<http://www.icomos.org/studies/bridges.htm>

A Global Overview of Forest Protected Areas on the World Heritage List (September 1997)
<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/forests/>

A Global Overview of Wetland and Marine Protected Areas on the World Heritage List (September 1997)
<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/wetlands/>

Human Use of World Heritage Natural Sites (September 1997)
<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/human/>

Fossil Hominid Sites (1997)
<http://www.icomos.org/studies/hominid.htm>

The Urban Architectural Heritage of Latin America (1998)
<http://www.icomos.org/studies/latin-towns.htm>

Les Théâtres et les Amphithéâtres antiques (1999)
<http://www.icomos.org/studies/theatres.htm>

Railways as World Heritage Sites (1999)
<http://www.icomos.org/studies/railways.htm>

A Global Overview of Protected Areas on the World Heritage List of Particular Importance for Biodiversity (November 2000)
<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/>

Les villages ouvriers comme éléments du patrimoine de l'industrie (2001)
<http://www.icomos.org/studies/villages-ouvriers.htm>

A Global Strategy for Geological World Heritage (February 2002)

Rock-Art Sites of Southern Africa (2002)
<http://www.icomos.org/studies/sarockart.htm>

АВТЕНТИЧНОСТ ВО РЕЛАЦИЈА СО КОНВЕНЦИЈАТА НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

ВОВЕД

Овој Анекс го репродуцира Nara документот за автентичност, подготвен од 45 учесници на Конференцијата за автентичност во врска со *Конвенцијата за Светско Наследство*, одржана во Нара, Јапонија, од 1-6 ноември 1994 година. Конференцијата во Нара беше организирана во соработка со УНЕСКО, ICCROM и ICOMOS.

Комитетот за Светско Наследство го испита извештајот на состанокот на Нара за автентичноста на 18-та седница (Пукет, Тајланд, 1994 година) (види документ WHC-94/CONF.003/16).

Последователните стручни состаноци го збогатија концептот на автентичност во однос на *Конвенцијата за Светско Наследство* (види Библиографија на *Оперативниот водич*).

I. NARA ДОКУМЕНТОТ ЗА АВТЕНТИЧНОСТ

Преамбула

1. *Ние, експертите собрани во Нара (Јапонија), сакаме да го признаеме дарежливиот дух и интелектуалната храброст на јапонските власти за обезбедување времен форум во кој би можеле да го оспориме конвенционалното размислување во полето на зачувување и да дебатираме за начините на проширување на нашите хоризонти воведувајќи поголема почит кон културната и разновидноста на Наследството и кон практиката на зачувување.*
2. *Ние, исто така, сакаме да ја признаеме вредноста на рамката за дискусија обезбедена од желбата на Комитетот за Светско Наследство да се примени тестот за автентичност на начини што одговараат на целосно почитување на социјалните и културните вредности на сите општества, при испитувањето на исклучителната универзална вредност на предложени културни локалитети на листата на Светско Наследство.*
3. *Nara Документот за автентичност е замислен во духот на Повелбата на Венеција, 1964 година, се надоврзува на истиот и го проширува како одговор на проширениот опсег на загриженост за културното Наследство и интереси во нашиот современ свет.*
4. *Во свет кој сè повеќе е предмет на силите на глобализација и хомогенизација и во свет во кој потрагата по културен идентитет понекогаш се спроведува преку агресивен национализам и сузбивање на културите на малцинствата, суштинскиот придонес даден од размислувањето за автентичноста во конзерваторската пракса е да се разјасни и осветли колективната меморија на човештвото.*

Културна разновидност и разновидност на Наследство

5. *Разновидноста на културите и Наследството во нашиот свет е незаменлив извор на духовно и интелектуално богатство за целото човештво. Заштитата и унапредувањето на разновидноста на културата и Наследството во нашиот свет треба активно да се промовираат како суштински аспект на човековиот развој.*
6. *Разновидноста на културното Наследство постои во времето и просторот и бара почитување на другите култури и сите аспекти на нивните системи на верување. Во случаи кога се чини дека културните вредности се во конфликт, почитувањето на културната разновидност бара признавање на легитимноста на културните вредности од сите членки.*
7. *Сите култури и општества се вкоренети во посебните форми и средства на опипливо и нематеријално изразување што го сочинуваат нивното Наследство и тие треба да се почитуваат.*
8. *Важно е да се подвлече основниот принцип на УНЕСКО, со цел културното Наследство на секој од нив да биде културно Наследство на сите. Одговорноста за културното Наследство*

и управувањето со него припаѓа, на прво место, на културната заедница што ја создала, а потоа и на онаа што се грижи за неа. Сепак, покрај овие одговорности, придржувањето кон меѓународните повелби и конвенции развиени за зачувување на културното Наследство, исто така, налага разгледување на принципите и одговорностите што произлегуваат од нив. Балансирањето на нивните сопствени барања со оние на другите културни заедници е, за секоја заедница, многу пожелно, под услов постигнувањето на оваа рамнотежа да не ги поткопа нивните основни културни вредности.

Вредности и автентичност

9. Конзервацијата на културното Наследство во сите негови форми и историски периоди е вкоренета во вредностите што му се припишуваат на Наследството. Нашата способност да ги разбереме овие вредности, делумно зависи од степенот до кој изворите на информации за овие вредности може да се разберат како веродостојни или вистинити. Познавањето и разбирањето на овие извори на информации, во врска со оригиналните и последователните карактеристики на културното Наследство и нивното значење, е неопходна основа за проценка на сите аспекти на автентичноста.
10. Автентичноста, разгледана на овој начин и потврдена во Повелбата на Венеција, се појавува како основен фактор за квалификација што се однесува на вредностите. Разбирањето на автентичноста игра фундаментална улога во сите научни студии за културното Наследство, во планирањето на конзервација и реставрација, како и во рамките на процедурите за запишување што се користат за Конвенцијата за Светско Наследство и други пописи за културно Наследство.
11. Сите проценки за вредностите што им се припишуваат на културните локалитети, како и кредибилитетот на поврзаните извори на информации, може да се разликуваат од култура до култура, па дури и во рамките на истата култура. Така, не е можно да се засноваат оценките на вредностите и автентичноста во рамките на фиксни критериуми. Напротив, почитувањето на сите култури налага наследствата да бидат разгледани и судени во рамките на културните контексти на кои им припаѓаат.
12. Затоа, од најголема важност и итност, во рамките на секоја култура, треба да биде признавањето на специфичната природа на нејзините вредности на Наследството и кредибилитетот и вистинитоста на поврзаните извори на информации.
13. Во зависност од природата на културното Наследство, неговиот културен контекст и неговата еволуција низ времето, оценките за автентичност можат да бидат поврзани со вредноста на голем број извори на информации. Аспектите на изворите може да вклучуваат форма и дизајн, материјали и супстанција, употреба и функција, традиции и техники, локација и поставување, дух и чувство и други внатрешни и надворешни фактори. Користењето на овие извори дозволува изработка на специфичните уметнички, историски, социјални и научни димензии на културното Наследство што се испитува.

Додаток 1: Предлози за следење

1. *Почитувањето на различноста во културата и Наследството бара свесни напори да се избегне наметнување, механистички формули или стандардизирани процедури при обид да се дефинира или утврди автентичноста на одредени споменици и места.*
2. *Напорите за утврдување на автентичноста на начин почитуван на културите и разновидноста на Наследството бараат пристапи што ги охрабруваат културите да развиваат аналитички процеси и алатки специфични за нивната природа и нивните потреби. Ваквите пристапи може да имаат неколку заеднички аспекти:*
 - *напори да се обезбеди проценка на автентичноста вклучувајќи мултидисциплинарна соработка и соодветно искористување на целата достапна експертиза и знаење;*
 - *напорите да се обезбедат пропишаните вредности се вистински репрезентативни за културата и разновидноста на нејзините интереси, особено за спомениците и местата;*
 - *напори за јасно документирање на посебната природа на автентичноста на спомениците и локалитетите како практичен водич за иден третман и мониторинг;*
 - *напори за ажурирање на оценките за автентичност земајќи ги предвид променливите вредности и околности.*
3. *Особено важни се напорите да се обезбеди почитување на пропишаните вредности и дека нивната определба вклучува напори да се изгради, колку што е можно, мултидисциплинарен и заеднички консензус за овие вредности.*
4. *Пристапите, исто така, треба да се надоврзуваат и да се олесни меѓународната соработка меѓу сите оние кои имаат интерес за зачувување на културното Наследство, со цел да се подобри глобалното почитување и разбирање за различните изрази и вредности на секоја култура.*
5. *Продолжувањето и проширувањето на овој дијалог кон различните региони и култури во светот е предуслов за зголемување на практичната вредност на разгледувањето на автентичноста при зачувување на заедничкото Наследство на човештвото.*
6. *Зголемувањето на свеста кај јавноста за оваа фундаментална димензија на Наследството е апсолутна потреба за да се постигнат конкретни мерки за заштитата на остатоците од минатото. Ова значи развој на поголемо разбирање за вредностите претставени од самите културни локалитети, како и почитувањето на улогата што овие споменици и места ја играат во современото општество.*

Додаток 2: Дефиниции

Конзервација: сите напори дизајнирани да го разберат културното Наследство, да ја знаат неговата историја и значење, да обезбедат негова материјална заштита и како што се бара, презентација, обновување и унапредување. (Се разбира дека културното Наследство вклучува споменици, групи градби и места со културолошка вредност, дефинирани во член 1 од Конвенцијата за Светско Наследство).

Извори на информации: сите материјали, пишани, усни и фигуративни извори што овозможуваат запознавање на природата, спецификациите, значењето и историјата на културното Наследство.

II. ХРОНОЛОШКА БИБЛИОГРАФИЈА – ЗА АВТЕНТИЧНОСТ

Публикации што претходеа на состанокот во Нара и кои помогнаа да се подготви теренот за дискусијата за автентичност што се одржа во Нара:

Larsen, Knut Einar, *A note on the authenticity of historic timber buildings with particular reference to Japan*, Occasional Papers for the World Heritage Convention, ICOMOS, December 1992.

Larsen, Knut Einar, *Authenticity and Reconstruction: Architectural Preservation in Japan*, Norwegian Institute of Technology, Vols. 1-2, 1993.

Подготвителен состанок за состанокот во Нара, одржан во Берген, Норвешка, од 31 јануари - 1 февруари 1994 година:

Larsen, Knut Einar and Marstein, Nils (ed.), *Conference on authenticity in relation to the World Heritage Convention Preparatory workshop*, Bergen, Norway, 31 January – 2 February 1994, Tapir Forlag, Trondheim 1994.

Состанокот во Нара, 1-6 ноември 1994 година, Нара, Јапонија:

Larsen, Knut Einar with an editorial group (Jokilehto, Lemaire, Masuda, Marstein, Stovel), *Nara conference on authenticity in relation to the World Heritage Convention. Conférence de Nara sur l'authenticité dans le cadre de la Convention du Patrimoine Mondial*. Nara, Japan, 1-6 November 1994, Proceedings published by UNESCO - World Heritage Centre, Agency for Cultural Affairs of Japan, ICCROM and ICOMOS, 1994.

На состанокот во Нара учествуваа 45 експерти од 26 земји и меѓународни организации од целиот свет. Нивните трудови се содржани во погоре цитираниот том, како и документот на Нара, подготвен во работна група од 12 учесници на состанокот, а го уредуваа Рејмонд Лемир и Херб Стовел. Овој том на Зборник на трудови ги повикува членовите на ICOMOS и другите да ги прошират дискусиите за прашањата на Нара документот и во другите региони во светот.

Значајни регионални состаноци по Нара (заклучно со јануари 2005 година):

Authenticity and Monitoring, October 17-22, 1995, Cesky Krumlov, Czech Republic, ICOMOS European Conference, 1995.

Европската конференција ICOMOS од 17-22 октомври 1995 година, што се одржа во Чески Крумлов, Чешка, обедини 18 европски членки на ICOMOS да ги презентираат националните ставови за примената на концептите за автентичност од 14 земји. Синтезата на презентации ја потврди важноста на автентичноста во рамките на аналитичките процеси што ги применуваме на конзерваторските проблеми како средство за осигурување на искрени пристапи кон конзерваторските проблеми и даде акцент на зајакнување на поимот динамична конзервација со цел соодветно да се примени анализата на автентичноста до културни предели и урбани средини.

Interamerican symposium on authenticity in the conservation and management of the cultural heritage, US/ICOMOS, The Getty Conservation Institute, San Antonio, Texas 1996.

Овој состанок за автентичност, кој се одржа во Сан Антонио, Тексас, САД во март 1996 година, обедини учесници од националните комитети на ICOMOS од Северна, Централна и Јужна Америка за да дебатираат за примената на концептите на Нара. На состанокот беше усвоена *Декларацијата од Сан Антонио*, во која се дискутираше за односот помеѓу автентичноста и идентитетот, историјата, материјалите, социјалната вредност, динамичните и статичките локалитети, управувањето и економијата. Исто така беа содржани препораки за проширување на „доказите“ за автентичноста, вклучително и одраз на нејзината вистинска вредност, интегритетот, контекстот, идентитетот, употребата и функцијата, како и препораки релевантни за различни типологии на локалитети.

Saouma-Forero, Galia, (edited by), *Authenticity and integrity in an African context: expert meeting*, Great Zimbabwe, Zimbabwe, 26-29 May 2000, UNESCO - World Heritage Centre, Paris 2001.

Големата средба во Зимбабве организирана од Центарот за Светско Наследство (26-29 мај 2000 година) го насочи вниманието и на автентичноста и на интегритетот во африкански контекст.

Осумнаесет говорници разгледаа прашања што се појавуваат во управувањето со културните и природните локалитети. Состанокот резултираше во цитираната публикација погоре, која вклучува збир на препораки што доаѓаат од учесниците на состанокот. Меѓу препораките беа предлози за вклучување на системи за управување, јазик и други форми на нематеријално Наследство меѓу атрибутите што ја изразуваат автентичноста и акцент даден на локалните заедници во процесот на одржливо управување со Наследството.

Дискусии за реконструкција во контекст на Конвенцијата за Светско Наследство (заклучно со јануари 2005 година):

The Riga Charter on authenticity and historical reconstruction in relationship to cultural heritage adopted by regional conference, Riga, 24 October 2000, Latvian National Commission for UNESCO – World Heritage Centre, ICCROM.

Incerti Medici, Elena and Stovel, Herb, *Authenticity and historical reconstruction in relationship with cultural heritage, regional conference, Riga, Latvia, October 23-24 2000: summary report, UNESCO - World Heritage Centre, Paris, ICCROM, Rome 2001.*

Stovel, Herb, *The Riga Charter on authenticity and historical reconstruction in relationship to cultural heritage, Riga, Latvia, October 2000, in Conservation and management of archaeological sites, Vol. 4, n. 4, 2001.*

Alternatives to historical reconstruction in the World Heritage Cities, Tallinn, 16-18 May 2002, Tallinn Cultural Heritage Department, Estonia National Commission for UNESCO, Estonia National Heritage Board.

**ФОРМАТ ЗА НОМИНАЦИЈАТА НА
ЛОКАЛИТЕТИ ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА ЛИСТАТА НА
СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО**

**Овој формат мора да се користи за сите
номинации поднесени по 2 февруари 2005
година**

- Номинацискиот формат е достапен на <https://whc.unesco.org/en/nominationform>
Понатамошни упатства за подготовка на номинации може да се најдат во Дел III од *Оперативниот водич*
- Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формат за номинирање треба да биде испратена на англиски или француски јазик на
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Telephone: +33 (0) 1 4568 1136
E-mail: wh-nominations@unesco.org

Извршно резиме

Овие информации, што ќе ги обезбеди Државата членка, ќе бидат ажурирани од Секретаријатот по одлуката на Комитетот за Светско Наследство. Потоа ќе и биде вратен на Државата членка со кој ќе се потврди основата врз која локалитетот е запишан на листата на Светско Наследство.

Држава членка	
Држава, провинција или регион	
Име на локалитетот	
Географски координати до најблиската секунда	
Текстуален опис на границата(ите) на номинираниот локалитет	
Мапа(и) со големина А4 или А3 на номинираниот локалитет, што покажува граници и тампон зона (доколку е присутна)	Прикачете мапа(и) со големина А4 или А3 што треба да биде верзија со намалена големина на оригиналните копии на топографски или катастарски мапи што го прикажуваат номинираниот локалитет и тампон зоната (доколку е присутна) во најголем обем на располагање вклучена или приложена кон номинацијата.
Критериуми според кои е предложен локалитет (наведете ги критериумите) (види параграф 77 од Оперативниот водич)	
Нацрт изјава за исклучителна универзална вредност (текстот треба да разјасни што се смета за исклучителна универзална вредност отелотворена од номинираниот локалитет, формат приближно на 1-2 страници)	Според параграф 155, Изјавата за исклучителна универзална вредност треба да биде составена од: a) Кратка синтеза b) Оправдување за критериумите c) Изјава за интегритет (за сите локалитети) d) Изјава за автентичност на локалитетот номиниран според критериумите (i) до (vi) e) Барања за заштита и управување Видете го форматот во Анекс10
Име и информации за контакт на официјална локална институција / орган	Организација: Адреса: Телефон: Факс: Е-пошта: Веб адреса:

Локалитети за запишување на листата на Светско Наследство

Белешка: При подготовката на номинацијата, Државите членки треба да го користат овој формат, но да ги избришат објаснувачките белешки.

НОМИНАЦИСКИ ФОРМАТ	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
1. Идентификација на локалитетот	Заедно со Дел 2, ова е најважниот дел во номинацијата. На Комитетот мора да му биде јасно каде се наоѓа локалитетот и како е географски дефиниран. Во случај на мешовити номинации, вметнете табела што го покажува името на составниот дел, регионот (ако е различно за различни компоненти), координатите, областа и тампон зоната. Може да се додадат и други полиња (упатување на страница или број на мапа, итн.) кои ги разликуваат неколкуте компоненти.
1.a Држава (и Држава членка ако е различна)	
1.b Држава, провинција или регион	
1.c Име на локалитетот	Ова е официјалното име на локалитетот што ќе се појави во објавениот материјал за Светското Наследство. Треба да биде концизен. Не надминувајте 200 карактери, вклучувајќи празни места и интерпункции. Во случај на мешовити номинации (види ставови 137 -139 од <i>Оперативниот водич</i>), дадете име за ансамблот (на пример, <i>Baroque Churches of the Philippines</i>). Не вклучувајте го името на компонентите на мешаната номинација, која треба да биде вклучена во табелата како дел од 1.д и 1.ф.
1.d Географски координати до најблиската секунда	Во овој простор обезбедете ги координатите за географска должина и широчина (до најблиската секунда) или UTM координати (до најблиските 10 метри) од една точка во приближниот центар на номинираниот локалитет. Не користете други координатни системи. Доколку се сомневате, консултирајте се со Секретаријатот. Во случај на мешовити номинации, дадете табела што го покажува името на секој составен дел, неговиот регион (или најблискиот град како што е соодветно) и координатите на неговата централна точка. Примери за координиран формат: N 45°06'05" W 15° 37' 56" or UTM Zone 18 Easting: ⁵ 45670 Northing: ⁴⁵ 86750

Id n°	Име на составниот дел	Регион(и) / Дистрикт(и)	Координати на Централната точка	Област на номинирана компонента на локалитетот(ха)	Област на тампон зоната (ха)	Map N°
001						
002						
003						
004						
Etc.						
Вкупна површина (во хектари)				ha	ha	

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
<p>1.e Мапи и планови, што ги покажуваат границите на номинираниот локалитет и тампон зоната</p>	<p>Анекс на номинацијата и листа подолу со скали и датуми:</p> <p>Оригинални копии на топографски карти што го прикажуваат предложениот локалитет, во најголем обем на располагање, што го покажува целиот локалитет. Границите на номинираниот локалитет и тампон зоната треба да бидат јасно обележани. Границите на зоните на посебна правна заштита од кои придобивки на локалитетот треба да бидат запишани на мапите да бидат вклучени во делот за заштита и управување со текстот за номинација. Може да бидат потребни повеќе мапи за мешовити номинации (види табела во 1.д). Обезбедените мапи треба да бидат во најголема достапна и практична скала за да се овозможи идентификување на топографските елементи како што се соседните населби, градби и патеки со цел да се овозможи јасна проценка на влијанието на кој било предлог за развој во непосредна близина или на граничната линија. Изборот на соодветна скала е од суштинско значење за јасно покажување на границите на предложената локација и треба да биде во однос на категоријата на локација што е предложена за запишување: за културните места ќе бидат потребни катастарски мапи, додека за природните места или културните предели ќе бидат потребни топографски карти. (нормално скала од 1:25 000 до 1:50 000).</p> <p>Потребна е најголема грижа за ширината на граничните линии на мапите, бидејќи дебелите гранични линии можат да ја направат двосмислена вистинската граница на локалитетот.</p> <p>Мапите може да се добијат од адресите прикажани на https://whc.unesco.org/en/mapagencies.</p> <p>Сите карти треба да бидат способни да бидат геореференцирани, со минимум три точки на спротивните страни на картите со комплетни множества координати. Мапите, несечени, треба да покажат обем, ориентација, проекција, датум, име на локалитет и датум. Ако е можно, мапите треба да се испраќаат свиткани и да не се преклопуваат.</p> <p>Географските информации во дигитална форма се охрабруваат доколку е можно, соодветни за вметнување во ГИС (географски информациски систем), но тоа не може да го замени доставувањето печатени мапи. Во овој случај, разграничувањето на границите (номиниран локалитет и тампон зона) треба да биде претставено во векторска форма, подготвено во најголем можен обем. Државата членка е поканета да контактира со Секретаријатот за дополнителни информации во врска со оваа опција.</p> <p>(ii) Мапа на локација што ја прикажува локацијата на локалитетот во рамките на Државата членка,</p> <p>(iii) Плановите и специјално подготвените мапи на локалитетот што покажуваат индивидуални карактеристики се корисни и исто така може да бидат приложени со анекс.</p> <p>За да се олесни копирањето и презентирањето на Советодавните тела и Комитетот за Светско Наследство А4 (или во големина на писмо) намалувањето на големината и дигиталната датотека за слика на главните карти, исто така, треба да бидат вклучени во текстот за номинација доколку е можно.</p> <p>Кога не е предложена тампон зона, номинацијата мора да содржи изјава зошто не е потребна тампон зона за правилна заштита на номинираниот локалитет.</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
<p>1.f Површина на номиниран локалитет (ha.) И предложена тампон зона (ha.)</p> <p>Површина на номинираниот локалитет: _____ ha</p> <p>Тампон зона: _____ ha</p> <p>Вкупно: _____ ha</p>	<p>Во случај на мешовити номинации (види параграфи 137-140 од <i>Оперативниот водич</i>), вметнете табела што го покажува името на составниот дел, регионот (ако е различен за различни компоненти), координатите, областа и тампон зоната.</p> <p>Табелата за мешовито номинирање исто така треба да се користи за да се прикаже големината на одделните номинирани области и на тампон зоната(ите).</p>
<p>2. Опис</p>	
<p>2.a Опис на локалитетот</p>	<p>Овој дел треба да започне со опис на номинираниот локалитет на датумот на номинацијата. Треба да се однесува на сите значајни карактеристики на локалитетот.</p> <p>Во случај на културен локалитет, овој дел ќе опфати опис на какви било елементи што го прават локалитетот културно значаен. Може да вклучува опис на која било градба или градбата и нејзиниот архитектонски стил, датум на изградба, материјали, итн. Овој дел исто така треба да опише важни аспекти на амбиентот, како што се градини, паркови итн. За карпеста уметност, на пример, описот треба да се однесува на карпестата уметност, како и на околните предели. Во случај на историски град или област, не е потребно да се опишува секоја индивидуална градба, но важните јавни градби треба да се опишуваат индивидуално, акцент треба да се стави на планирањето и плановите за градба, обележување на улиците и слично.</p> <p>Во случај на природен локалитет, треба да се опфатат важните физички карактеристики, геологијата, живеалишта, видови и големина на население и други значајни еколошки карактеристики и процеси. Списоците со видови треба да бидат дадени таму каде што е можно, и треба да се потенцира присуството на загрозуени или ендемични видови. Обемот и методите на експлоатација на природните ресурси треба да бидат опишани.</p> <p>Во случај на културни предели, ќе биде потребно да се изработи опис за сите работи споменати погоре. Посебно внимание треба да се посвети на интеракцијата на луѓето и природата.</p> <p>Треба да се опише целиот номиниран локалитет идентификуван во делот 1 (Идентификација на локалитет). Во случај на мешовити номинации (види параграфи 137-140 од <i>Оперативниот водич</i>), секој од составните делови треба да биде опишан одделно.</p>
<p>2.b Историја и развој</p>	<p>Опишете како локалитетот ја достигнал сегашната форма и состојба и значителните промени што ги претрпел, вклучително и неодамнешната историја на зачувување.</p> <p>Ова треба да вклучува извесна сметка за градежните фази во случај на споменици, места, згради или групи градби. Каде што има големи промени, уривања или обнова од завршувањето, тие исто така треба да бидат опишани.</p> <p>Во случај на природен локалитет, треба да се опфатат значајни настани во историјата или предисторијата што влијаеле на еволуцијата на локалитетот и да се даде отчет за неговата интеракција со човештвото. Ова ќе вклучува промени во користењето на локалитетот и неговите природни ресурси за лов, риболов или земјоделство или промени предизвикани од климатски промени, поплави, земјотреси или други природни причини.</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
	Таквите информации ќе бидат потребни и во случај на културни предели, каде што треба да бидат опфатени сите аспекти на историјата на човековата активност во областа.
3. Опредување за запишување²⁶	<p>Опредувањето треба да биде утврдено во следните делови.</p> <p>Овој дел мора да разјасни зошто локалитетот се смета за „исклучителна универзална вредност“.</p> <p>Целиот овој дел од номинацијата треба да биде напишан со внимателно упатување на барањата на <i>Оперативниот водич</i>. Не треба да вклучува детален описен материјал за локалитетот или неговото управување, кои се обработени во други делови, но треба да ги пренесува клучните аспекти што се релевантни за дефиницијата на исклучителната универзална вредност на локалитетот.</p>
3.1.a Кратка синтеза	<p>Кратката синтеза треба да содржи (i) резиме на фактички информации и (ii) резиме на квалитети.</p> <p>Резимето на фактичките информации ги утврдуваат географскиот и историскиот контекст и главните карактеристики. Резимето на квалитетите треба да ги презентира пред носителите на одлуки и пошироката јавност, потенцијалната исклучителна универзална вредност што треба да се одржи, а исто така треба да вклучува резиме на атрибутите што ја пренесуваат нејзината потенцијална исклучителна универзална вредност и истата треба да биде заштитена, управувана и следена. Резимето треба да се однесува на сите наведени критериуми со цел да се оправда номинацијата. Кратката синтеза на тој начин го содржи целото образложение за номинацијата и предложеното запишување.</p>
3.1.b Критериуми под кои се предлага запишување (и оправдување за запишување според овие критериуми)	<p>Погледнете во параграф 77 од <i>Оперативниот водич</i>.</p> <p>Обезбедете посебно оправдување за секој цитиран критериум.</p> <p>Накратко наведете како локалитетот ги исполнува критериумите под кои е номиниран (каде што е потребно, упатете се на делот „опис“ и „компаративна анализа“ на номинацијата, но не копирајте го текстот на овие делови) и опишете за секој критериум релевантните атрибути.</p>
3.1. c Изјава за интегритет	<p>Изјавата за интегритет треба да демонстрира дека локалитетот ги исполнува условите за интегритет утврдени во Дел II.D од <i>Оперативниот водич</i>, што ги опишуваат овие услови подетално.</p> <p><i>Оперативниот водич</i> ја утврдува потребата да се процени степенот во кој локалитетот:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ги вклучува сите елементи неопходни за изразување на неговата исклучителна универзална вредност; • е со соодветна големина за да се обезбеди целосно претставување на одликите и процесите што го пренесуваат значењето на локалитетот; • страда од негативни ефекти од развојот и / или занемарувањето (параграф 88). <p>Оперативниот водич обезбедуваат специфични упатства во врска со различните критериуми на Светското Наследство, што е важно да се разберат (параграфи 89-95).</p>

²⁶ Исто така види параграфи 132 and 133.

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
<p>3.1.d Изјава за автентичност (за номинации направени според критериумите (i) до (vi))</p>	<p>Изјавата за автентичност треба да покаже дека локалитетот ги исполнува условите за автентичност утврдени во Дел II.D од <i>Оперативниот водич</i>, што ги опишува овие услови подетално.</p> <p>Овој дел треба збирно да ги претстави информациите што можат да бидат подетално вклучени во делот 4 од номинацијата (а можеби и во другите делови) и во овој дел не треба да се повторуваат деталите вклучени во тие делови.</p> <p>Автентичноста се однесува само на културните локалитети и на културните аспекти на „мешовитите“ локалитети.</p> <p>Во <i>Оперативниот водич</i> се вели дека „локалитетите може да се разберат дека ги исполнуваат условите за автентичност ако нивните културни вредности (како што се препознаваат во предложените критериуми за номинација) се изразени вистинито и веродостојно преку различни карактеристики“ (параграф 82).</p> <p><i>Оперативниот водич</i> упатува на тоа дека следниве типови на карактеристики може да се сметаат како пренесување или изразување на исклучителна универзална вредност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • форма и дизајн; • материјали и супстанција; • употреба и функција; • традиции, техники и системи на управување; • локација и поставеност; • јазик и други форми на нематеријално Наследство; • дух и чувство; и • други внатрешни/надворешни фактори.
<p>3.1.e Барања за заштита и управување</p>	<p>Овој дел треба да утврди како ќе се исполнат барањата за заштита и управување, со цел да се осигура дека исклучителната универзална вредност на локалитетот се одржува со текот на времето. Треба да вклучува детали за целокупната рамка за заштита и управување и идентификување на специфични долгорочни очекувања за заштита на локалитетот.</p> <p>Овој дел треба збирно да ги претстави информациите што можат да бидат подетално вклучени во делот 5 од документот за номинација (и, исто така, потенцијално во деловите 4 и 6) и во овој дел не треба да се повторуваат деталите вклучени во тие делови. Текстот во овој дел прво треба да ја опише рамката за заштита и управување. Ова треба да ги вклучува потребните заштитни механизми, системи за управување и/или планови за управување (без разлика дали се достапни во моментот или има потреба од основање) кои ќе ги штитат и зачувуваат карактеристиките што носат исклучителна универзална вредност и ќе ги решат заканите и ранливоста на локалитетот. Овие можат да вклучуваат присуство на силна и ефективна правна заштита, јасно документиран систем за управување, вклучително и односи со клучни засегнати страни или групи на корисници, соодветен персонал и финансиски ресурси, клучни барања за презентација (каде што е релевантно) и ефективен и одговорен мониторинг. Второ, овој дел треба да ги препознае сите долгорочни предизвици за заштита и управување со локалитетот и да наведе како нивното решавање ќе биде долгорочна стратегија. Ќе биде релевантно, во овој дел да се назначат најзначајните закани за локалитетот, ранливоста и негативните промени во автентичноста и/или интегритетот кои се истакнати и да се утврди како заштитата и</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
	<p>управувањето ќе ги решат овие ранливости и закани и ќе ги ублажат сите неповолни промени.</p> <p>Како официјално соопштение, признато од Комитетот за Светско Наследство, овој дел од Изјавата за исклучителна универзална вредност треба да ги пренесе најважните обврски што ги презема Државата членка за долгорочна заштита и управување со локалитетот.</p>
<p>3.2 Компаративна анализа</p>	<p>Локалитетот треба да се спореди со слични локалитети, без разлика дали се наоѓаат на листата на Светско Наследство или не. Споредбата треба да ги истакне сличностите што ги има номинираниот локалитет со другите локалитети и причините што го издвојуваат номинираниот. Компаративната анализа треба да има за цел да ја објасни важноста на номинираниот локалитет и во неговиот национален и меѓународен контекст (види параграф 132).</p> <p>Целта на компаративната анализа е да се покаже дека има простор на листата со користење на постоечки тематски студии и во случај на мешовитите локалитети, оправдување за избор на компонентните делови.</p>
<p>3.3 Предлог изјава за исклучителна универзална вредност</p>	<p>Изјава за исклучителна универзална вредност е официјалната изјава усвоена од Комитетот за Светско Наследство за време на запишувањето на локалитетот на листата на Светско Наследство. Кога Комитетот за Светско Наследство се согласува да запише локалитет на листата на Светско Наследство, тој исто така се согласува со изјавата за исклучителната универзална вредност и со содржината зошто локалитетот се смета за исклучителна универзална вредност, како ги исполнува релевантните критериуми, условите за интегритет и (за културните локалитети) автентичност и како ги исполнува условите за заштита и управување со цел да се одржи исклучителната универзална вредност на долг рок.</p> <p>Изјавите за исклучителна универзална вредност треба да бидат концизни и да бидат изложени во стандарден формат. Тие треба да помогнат да се подигне свеста за вредноста на локалитетот, да се прави проценка на неговата состојба на зачувување и да се информираат за заштитата и управувањето. Откако ќе биде усвоена од Комитетот, Изјавата за исклучителна универзална вредност е прикажана на локалитетот и на веб-страницата на Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО.</p> <p>Главните делови на Изјавата за исклучителна универзална вредност се следниве:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Кратка синтеза b) Оправдување на критериумите c) Изјава за интегритет (за сите локалитети) d) Изјава за автентичност на локалитети номинирани според критериуми <ol style="list-style-type: none"> (i) до(vi) e) Барања за заштита и управување
<p>4. Состојба на зачувување и фактори кои влијаат на локалитетот</p>	
<p>4.a Тековна состојба на зачувување</p>	<p>Информациите презентирани во овој дел ги сочинуваат основните податоци потребни за следење на состојбата за зачувување на номинираниот локалитет во иднина. Треба да се дадат информации за физичката состојба на локалитетот, било какви закани за исклучителната универзална вредност на локалитетот и мерките за конзервација на истиот (види параграф 132). На пример, во историско гратче или област, треба да бидат наведени градби, споменици или други структури на кои им се потребни големи или помали работи за реконструкција, како и обемот</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
	<p>и времетраењето на сите неодамнешни или претстојни големи проекти за реконструкција.</p> <p>Во случај на природен локалитет, треба да се обезбедат податоци за видовите или интегритетот на еко-системите. Ова е важно затоа што номинацијата ќе се користи во наредните години заради споредба и за да се следат промените во состојбата на локалитетот.</p> <p>За индикаторите и статистичките одредници што се користат за следење на состојбата на зачувување на локалитетот, видете во делот 6 подолу.</p>
<p>4.b Фактори кои влијаат на локалитетот</p>	<p>Овој дел треба да обезбеди информации за сите фактори кои веројатно влијаат или ја загрозуваат исклучителната универзална вредност на локалитетот. Исто така треба да ги опише сите потешкотии што може да се сретнат при решавање на ваквите проблеми. Не сите фактори предложени во овој дел се соодветни за сите локалитети. Тие се индикативни и имаат за цел да и помогнат на Државата членка да ги идентификува факторите што се релевантни за секој специфичен локалитет.</p>
<p>(i) Развојни притисоци (на пример навлегување, адаптација, земјоделство, рударење)</p>	<p>Наведете видови на развојни притисоци што влијаат на локалитетот, на пример, притисок за рушење, обнова или нова градба; адаптација на постојните градби за нови намени што ќе им наштетат на нивната автентичност или интегритет; модификација или уништување на живеалиштето по практикување земјоделие, шумарство или пасење или преку лошо управуван туризам или други намени; несоодветна или неодржлива експлоатација на природните ресурси; штета предизвикана од рударство; воведување на егзотични видови кои можат да ги нарушат природните еколошки процеси, создавајќи нови центри на население на или во близина на локалитетите нашетувајќи им нив или на нивната околина.</p>
<p>(ii) Притисоци врз животната средина (на пример, загадување, климатски промени, опустинување)</p>	<p>Наведете ги и сумирајте ги главните извори на влошување на животната средина кои влијаат на градежните материјали, флората и фауната.</p>
<p>(iii) Природни катастрофи и подготвеност за ризик (земјотреси, поплави, пожари, итн.)</p>	<p>Наведете ги оние катастрофи што претставуваат предвидлива закана за локалитетот и кои чекори се преземени за да се изготват планови за непредвидени ситуации за справување со нив, без разлика дали со мерки за физичка заштита или обука на персоналот.</p>
<p>(iv) Одговорна посета на местата на Светското Наследство</p>	<p>Обезбедете план за посета на локалитетот (особено достапни почетни податоци; обрасци на употреба, вклучително и концентрации на активност во делови од локалитетот и активности планирани во иднина).</p> <p>Опишете ги проектираните нивоа на посети поради запишувањето или други фактори.</p> <p>Дефинирајте ја носивоста на локалитетот и како неговото управување може да се подобри за да се исполнат тековните или очекуваните бројки на посетители и поврзаниот развоен притисок без негативни ефекти.</p> <p>Разгледајте ги можните форми на деградација на локалитетот поради притисокот и однесувањето на посетителите, вклучително и оние што влијаат на неговите нематеријални карактеристики.</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
<p>(v) Број на жители во рамките на локалитетот и тампон зоната</p> <p>Процентот население лоцирано во рамките на:</p> <p>Област на номиниран локалитет _____</p> <p>Тампон зона _____</p> <p>Вкупно _____</p> <p>Година _____</p>	<p>Дајте најдобра достапна статистика или проценка на бројот на жители што живеат во рамките на номинираниот локалитет и која било тампон зона. Наведете ја годината кога е направена оваа проценка или броење.</p>
<p>5. Заштита и управување со локалитетот</p>	<p>Овој дел од номинацијата има за цел да обезбеди јасна слика за законодавните, регулаторните, договорните, планирачките, институционалните и/или традиционалните мерки (види параграф 132 од <i>Оперативните упатства</i>) и планот за управување или друг систем на управување (параграфи 108 до 118 од <i>Оперативните упатства</i>) што е во функција за заштита и управување со локалитетот, како што налага <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>. Треба да се занимава со аспекти на политиката, правниот статус и заштитните мерки и со практичноста на секојдневната администрација и управување.</p>
<p>5.a Сопственост</p>	<p>Наведете ги главните категории на сопственост на земјиштето (вклучително државна, провинциска, приватна, заедничка, традиционална, вообичаена и невладина сопственост, итн.).</p>
<p>5.b Заштитна ознака</p>	<p>Наведете го релевантниот правен, регулаторен, договорен, планирачки, институционален и/или традиционален статус на локалитетот: на пример, национален или провинциски парк; историски споменик, заштитено подрачје според националното или обичајно законодавство; или друга класификација.</p> <p>Наведете ја годината на назначување и законодавниот акт(и) според кои е даден статусот.</p> <p>Доколку документот не може да се достави на англиски или француски јазик, треба да се обезбеди извршно резиме на англиски или француски јазик, нагласувајќи ги клучните одредби.</p>
<p>5.c Средства за спроведување на заштитни мерки</p>	<p>Опишете како заштитата обезбедена од нејзиниот правен, регулаторен, договорен, планирачки, институционален и/или традиционален статус наведен во делот 5.б. всушност функционира.</p>
<p>5.d Постоечки планови поврзани со општината и регионот во кој се наоѓа предложениот локалитет (на пример, регионален или локален план, план за конзервација, план за развој на туризам)</p>	<p>Наведете ги договорените планови кои се усвоени со датумот и органот одговорен за подготовка. Релевантните одредби треба да бидат сумирани во овој дел. Копија од планот треба да биде вклучена како прилог документ како што е наведено во делот 7.б.</p> <p>Доколку плановите постојат само на друг јазик освен англиски или француски, треба да се обезбеди резиме на англиски или француски јазик, нагласувајќи ги клучните одредби.</p>
<p>5.e План за управување со локалитет или друг систем на управување</p>	<p>Како што е наведено во параграфите 132 од <i>Оперативниот водич</i>, соодветен план за управување или друг систем на управување е од суштинско значење и ќе биде даден во номинацијата. Исто така, се очекуваат уверувања за ефикасно спроведување на планот за управување или друг систем на управување. Принципитите на одржлив развој треба да бидат интегрирани во системот на управување.</p>

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
	<p>Копија од планот за управување или документацијата на системот за управување се приложува со номинацијата, на англиски или француски јазик, како што е наведено во делот 7.б.</p> <p>Доколку планот за управување постои само на друг јазик освен на англиски или француски, анексот или францускиот детален опис на неговите одредби се приложуваат во прилог. Доставете ги насловот, датумот и авторот на плановите за управување приложени на оваа номинација.</p> <p>Треба да е дадена детална анализа или објаснување на планот за управување или документиран систем за управување.</p> <p>Се препорачува временски распоред за спроведување на планот за управување.</p>
5.f Извори и нивоа на финансии	Покажете ги изворите и нивото на финансирање што му се достапни на локалитетот на годишно ниво. Исто така, може да се даде проценка за соодветноста или на друг начин на расположливите ресурси, особено да се идентификуваат сите празнини или недостатоци или кои било области каде што може да се побара помош.
5.g Извори на експертиза и обука за техники на зачувување и управување	Наведете ја експертизата и обуката што се достапни од националните власти или други организации на локалитетот.
5.h Објекти и инфраструктура за посетители	Во овој дел треба да се опише достапноста на објектите за посетители и да се покаже дека тие се соодветни во однос на барањата за заштита и управување со локалитетот. Треба да се утврди како објектите и услугите ќе обезбедат ефективна и инклузивна презентација на локалитетот за да ги задоволат потребите на посетителите, вклучително и во врска со обезбедувањето безбеден и соодветен пристап до истиот. Во овој дел треба да се земат предвид објекти за посета што можат да вклучуваат превод/објаснување (сигнализација, патеки, известувања или публикации, водичи); музеј/изложба посветена на локалитетот, посетителот или центарот за преведување; и/или потенцијална употреба на дигитални технологии и услуги (објекти за сместување; ресторан; паркинг за автомобили; тоалети; центар за спасување; итн.)
5.i Политики и програми поврзани со презентација и промоција на локалитетот	Овој дел се однесува на членовите 4 и 5 од <i>Конвенцијата</i> во врска со презентацијата и пренесувањето на културното и природното Наследствона идните генерации. Државите членки се охрабруваат да даваат информации за политиките и програмите за презентација и промоција на номинираниот локалитет.
5.j Персонал и експертиза (стручно, техничко, одржување)	Наведете ги достапните вештини и квалификации потребни за добро управување со локалитетот, вклучително и во врска со посетата и идните потреби за обука.
6. Мониторинг	Овој дел од номинацијата има за цел да обезбеди докази за состојбата на зачувување на локалитетот што може редовно да се оценува и да се известува, за да се дадат индикации за трендовите со текот на времето.
6.a Клучни индикатори за мерење на состојбата на зачувување	Наведете ги во форма на табела оние клучни индикатори кои се избрани како мерка за состојбата на зачувување на целиот локалитет (види дел 4.a погоре). Наведете ја периодичноста на прегледот на овие индикатори и локацијата каде се водат евиденциите. Тие можат да бидат репрезентативни за важен аспект на локалитетот и што е можно поточно да се однесуваат на Изјавата за исклучителна универзална вредност (види дел 2.б погоре). Каде што е можно, тие можат да бидат изразени

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
	<p>нумерички, а кога тоа не е можно тие би можеле да бидат од вид што може да се повтори, на пример, со фотографирање од истата точка. Примери за добри индикатори се:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) број на видови, или популација во изобилство на природен локалитет; (ii) процент на градби кои бараат голема поправка во историски град или област; (iii) број на години што се проценува дека изминуваат пред да заврши голема програма за зачувување; (iv) стабилност или степен на движење во одредена градба или елемент на градба; (v) стапка со која зафаќањето од било каков вид врз локалитетот е зголемено или намалено.

Индикатор	Периодичност	Локација на записите

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
6.b Административни процедури за следење на локалитетот	Дајте ги името и информациите за контакт на орган(ите) одговорни за следењето наведени во 6.a.
6.c Резултати од претходните вежби за известување	Наведете, со кратко резиме, претходни извештаи за состојбата на зачувување на локалитетот и дадете извадоци и препораки на објавени извори (на пример, извештаи доставени во согласност со меѓународните договори и програми, на пример, Рамсар, МАБ).
7. Документација	Овој дел од номинацијата е листа за проверка на документацијата што треба да се обезбеди за да се состави целосна номинација.
7.a Архива на фотографии и аудиовизуелни слики и образец за овластување	<p>Државите членки обезбедуваат доволен број на неодамнешни слики (отпечатоци, слајдови и каде што е можно, електронски формати, видеа и фотографии направени од воздух) за да се даде добра општа слика на локалитетот.</p> <p>Слајдовите треба да бидат во формат 35mm и електронски слики во jpg формат со резолуција од минимум 300 dpi (точки на инч). Ако е обезбеден филмски материјал, се препорачува формат Beta SP за гарантирање на квалитетот.</p> <p>Овој материјал е придружен со архивата на фотографии и формулар за фотографија и аудиовизуелно овластување, како што е утврдено подолу.</p> <p>Да се вклучи барем една фотографија што може да се користи на јавната веб-страница која го илустрира локалитетот.</p> <p>Државите членки се охрабруваат да му дадат на УНЕСКО, во писмена форма и бесплатно, неексклузивно отстапување на правата за дифузија, комуникација со јавноста, објавување, репродукција, експлоатација, во каква било форма и каква било поддршка, вклучително и дигитални, сите или дел од обезбедените фотографии и да ги лиценцираат овие права на трети лица.</p> <p>Неексклузивната цесија на правата не ги нарушува правата на интелектуална сопственост (правата на фотографот/режисерот на видеото или сопственикот на авторските права ако се различни) и дека кога фотографиите се дистрибуираат од УНЕСКО, заслугата е на фотографот/режисерот на видеото, доколку се јасно наведени во формата.</p> <p>Сите можни профити што произлегуваат од таквата цесија на правата ќе одат во Фондот за Светско Наследство.</p>

АРХИВА НА ФОТОГРАФИИ И АУДИОВИЗУЕЛНИ СЛИКИ И ОБРАЗЕЦ ЗА ОВЛАСТУВАЊЕ

Id. No	Формат (слајд / печатено / видео)	Наслов	Даум на фотогр фаија(м /г)	Фотограф/режисер на видеото	Сопственик на авторски права (ако е различен од фотограф / режисер на видео)	Детали за контакт на сопственикот на авторските права (Име, адреса, тел / факс, и е-пошта)	Неексклузивно отстапување на правата

ФОРМАТ НА НОМИНАЦИЈА	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ
7.b Текстови во врска со заштитната ознака, копии од плановите за управување со локалитетот или документиран системи за управување и извадоци од други планови релевантни за локалитетот	Прикачете ги текстовите како што е наведено во деловите 5.b, 5.d и 5.e погоре.
7.c Форма и датум на најновите записи или попис на локалитет	Обезбедете јасна изјава во која ќе ги дадете формата и датумот на најновите записи или попис на локалитетот. Треба да се опишат само записите што сè уште се достапни.
7.d Адреса каде што се водат пописи, записи и архиви	Дајте ги името и адресата на органите што водат евиденција за попис (градби, споменици, видови флора или фауна).
7.e Библиографија	Наведете ги главните објавени препораки, користејќи стандарден библиографски формат.
8. Информации за контакт на одговорни органи	Овој дел од номинацијата ќе му овозможи на Секретаријатот да му обезбеди на локалитетот тековни информации за новостите во Светското Наследство и други проблеми.
8.a Preparer Име: Наслов: Адреса: Град, Регион, Држава: Телефон: Факс: Е-пошта:	Наведете го името, адресата и другите информации за контакт на поединецот одговорен за подготвување на номинацијата, вклучувајќи и адреса за е-пошта.
8.b Официјална локална институција/орган	Наведете го името на органот, музејот, институцијата, заедницата или управителот, локално одговорен за управување со локалитетот. Доколку институција за известување е национална, наведете ги тие информации за контакт.
8.c Други локални институции	Наведете го целото име, адреса, телефон, факс и адреса на е-пошта на сите музеи, центри за посетители и официјални канцеларии за туризам кои треба да го добијат бесплатниот <i>Билтен за Светско Наследство</i> за настани и прашања поврзани со Светското Наследство.
8.d Официјална веб-страница http:// Контакт име: Е-пошта:	Ве молиме наведете која било постоечка официјална веб-страница на номинираниот локалитет. Наведете дали таквата веб-страница е планирана за во иднина со името на контактот и адресата на е-пошта.
9. Потпис во име на Државата членка	Номинацијата треба да заврши со потпис на службеното лице овластено да го потпише во име на Државата членка.

ПОСТАПКИ ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА НОМИНАЦИИТЕ ОД СОВЕТОДАВНИТЕ ТЕЛА

Овој Анекс вклучува:

- A. ПОСТАПКА НА ICOMOS ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА КУЛТУРНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ
- B. ПОСТАПКА НА IUCN ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА ПРИРОДНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ
- C. СОРАБОТКА СО СОВЕТСТВЕНО ТЕЛО - ПОСТАПКА ЗА ЕВАЛУАЦИЈАТА НА КУЛТУРНИТЕ И ПРИРОДНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ И НА КУЛТУРНИТЕ ПРЕДЕЛИ

За дополнителни информации, ве молиме, видете ги Параграфите 143-151 од *Оперативниот водич*.

A. ПОСТАПКА НА ICOMOS ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА КУЛТУРНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ

При евалуацијата на номинациите за културни локалитети, ICOMOS (Меѓународниот совет на споменици и локалитети) се води според *Оперативниот водич*; (види параграф 148).

Откако ќе бидат проверени нови номинации за комплетност од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО, досиејата за номинација што се сметаат за комплетни се доставуваат до ICOMOS, каде што се обработени од страна на Одделот за Светско Наследство на ICOMOS. Од тука, дијалогот и консултациите со номинираните Држави членки може да започнат и ќе продолжат во текот на целиот процес на оценување. ICOMOS ќе ги даде своите најголеми напори да ги распредели своите расположиви ресурси правично, ефикасно за да ја зголеми можноста за дијалог со сите номинирани Држави членки.

Процесот на евалуација на ICOMOS ги вклучува следните фази како што е илустрирано на слика 1:

1. Барања за дополнителни информации

Кога ќе се утврди дека се потребни дополнителни информации или појаснување на постојните информации, ICOMOS започнува дијалог со Државите членки со цел да се истражат начините за задоволување на потребите. Ова може да вклучува писма, лични средби, телеконференции или други форми на комуникација, како што е договорено помеѓу ICOMOS и засегнатата Држава членка.

2. Кабинетски оценувања

Секоја номинација ја оценуваат најмногу десет експерти кои се запознаени со локалитетот во неговиот геокултурен контекст и кои советуваат за предложената „исклучителна универзална вредност“ на номинираниот локалитет. Ова во суштина е вежба „библиотека“ преземена од специјалистички академици во рамките на членството на ICOMOS, неговите национални и меѓународни комитети или поединци во многу други специјализирани мрежи или институции со кои е поврзана.

3. Мисии на локација

Овие посети/мисии се вршат од експерти кои имаат практично искуство во управувањето, зачувувањето и автентичноста на аспектите на индивидуалните локалитети. Процесот на избор на овие експерти целосно ја користи мрежата на ICOMOS. Се бараат совети од меѓународни научни комитети и одделни членови, како и од специјализирани тела со кои ICOMOS има договори за партнерство, како што се Меѓународниот Комитет за Зачувување на Индустриското Наследство (TICCIH), Меѓународната Федерација на Пејзажни Архитекти (IFLA) и Меѓународниот Комитет за Документација и Зачувување на Спомениците и Локалитетите на Модерното Движење (DoCoMoMo).

При изборот на експерти за извршување на мисии на локација, политиката на ICOMOS е секогаш кога е можно да избере експерт од регионот во кој се наоѓа номинираниот локалитет. Од таквите експерти се бара да бидат искусни во управувањето со Наследството и зачувувањето на видот на предметот: не е нужно да се високи академски експерти. Од нив се очекува да можат да разговараат со управителите на локалитетот врз основа на професионална еднаквост и да направат проценка на плановите за управување, практиките за зачувување, справување со посетителите, итн. Нив им се достапни детални известувања, кои вклучуваат копии од релевантните информации од досиеја. Датумите и програмите на нивните посети се договорени во консултација со Државите членки од кои се бара да обезбедат мисиите за оценување на ICOMOS да имаат ниска медиумска покриеност. Експертите на ICOMOS од практични причини ги доставуваат своите извештаи доверливо и исто така можат да коментираат во нив за другите аспекти на номинацијата.

3bis. Други извори на информации

Други релевантни институции, како што се програмата UNESCO Chairs, универзитетите и истражувачките институти, исто така, може да бидат консултирани за време на процесот на евалуација и да бидат наведени, како што е соодветно, во извештајот за евалуација.

4. Оценка од ICOMOS Панелот

Панелот за Светско Наследство на ICOMOS се состои од индивидуални членови на ICOMOS кои колективно ги претставуваат сите региони во светот и поседуваат широк спектар на релевантни вештини и искуство за културното Наследство. Некои од овие членови служат на Панелот на определено време, додека други се именуваат за една година само според карактеристиките на номинираните локалитети што треба да се испитаат. ICOMOS ќе вклучи во рамките на своето членство во Панелот некои експерти кои имаат минато искуство како членови на делегации на Државите членки, но кои повеќе не служат како членови на Комитетот за Светско Наследство. Овие експерти ќе служат со целиот свој личен и професионален капацитет.

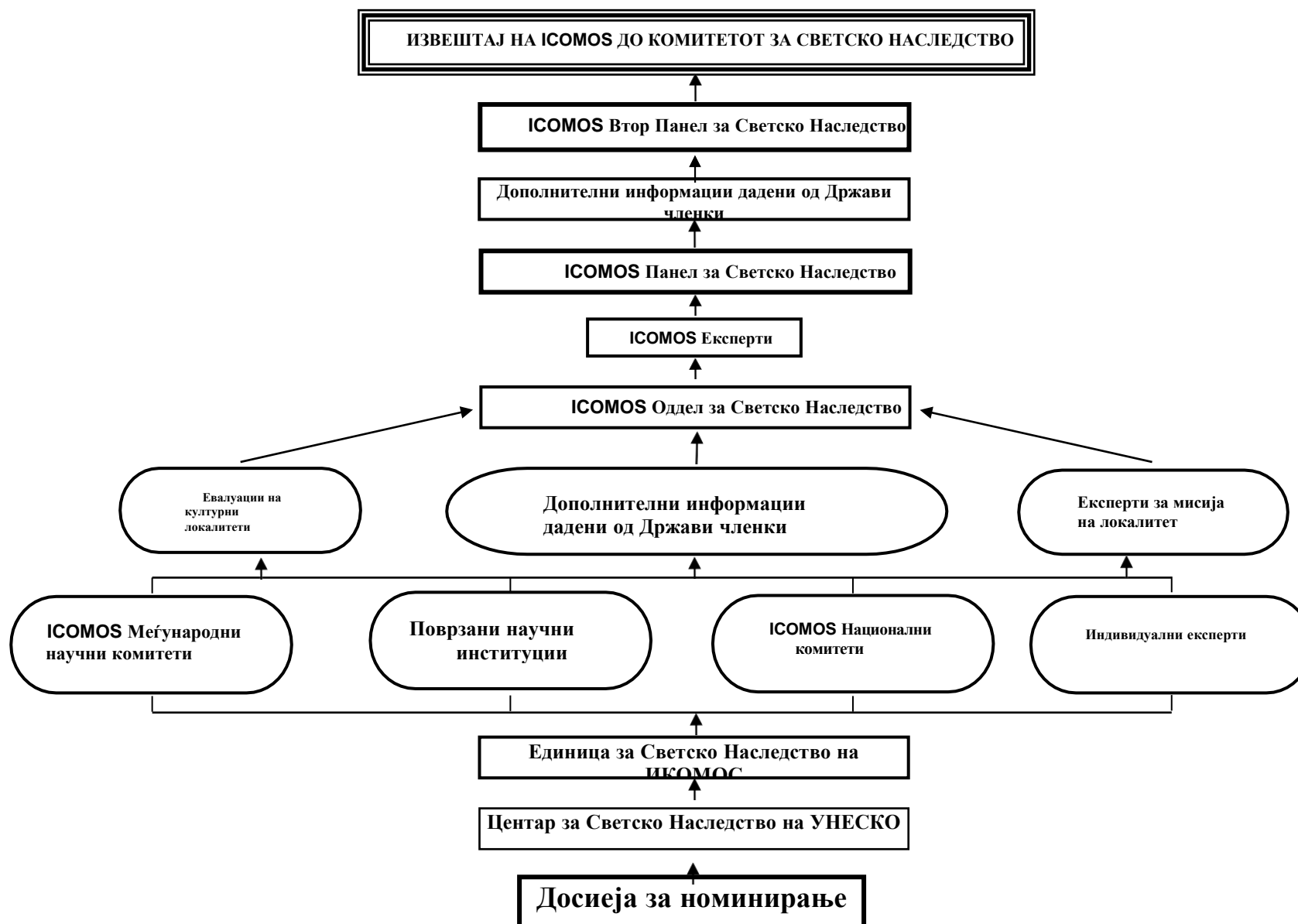
Панелот се состанува двапати, прво во декември, а потоа во март. На првиот состанок, Панелот ја проценува секоја номинација, заснована врз извештаите на истражувачите и мисиите на локацијата.

Панелот има за цел да ги постигне своите препораки за номинации со консензус.

На Првиот панел може да се дојде до конечни колективни препораки за некои номинации, додека за други може да се договори понатамошен дијалог со Државите членки во врска со потребата од повеќе информации или потребата за прилагодување на пристапот на номинацијата. Во случаи кога Панелот одлучува дека номинацијата нема потенцијал да ја оправда исклучителната универзална вредност, ICOMOS ќе контактира со Државите членки во оваа фаза. Краток привремен извештај за секоја номинација, на еден од двата работни јазика на *Конвенцијата*, во кој се наведени статусот и сите прашања поврзани со процесот на евалуација, како и сите дополнителни барања за дополнителни информации, ќе бидат доставени во јануари до номинираните Државни членки и копии до Центарот за Светско Наследство за дистрибуција до Претседавачот на истиот.

Вториот Панел ја презема понатамошна проценка на номинациите за кои се уште не е постигната препорака заснована врз прием на дополнителни информации или резултатот од дијалогот со Државите членки. Потоа, Панелот ги усогласува преостанатите колективни препораки. После втората панел средба, текстот на сите проценки е финализиран и испратен до Центарот за Светско Наследство за дистрибуција до Државите членки. Имињата и квалификациите на членовите на Панелот потоа се доставуваат до Центарот за Светско Наследство и се објавуваат на веб-страницата на ICOMOS.

Евалуациите на ICOMOS обезбедуваат проценка на исклучителната универзална вредност, вклучително применливост на критериумите и барањата за интегритет и автентичност, проценка на соодветноста на законодавната заштита, управување и состојбата на зачувување и конечно нацрт препораки до Комитетот за Светско Наследство во однос на запишувањето.

В. ПОСТАПКА НА IUCN ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА ПРИРОДНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ

1. При извршувањето на евалуацијата на номинациите на природни локалитети, IUCN (Меѓународната унија за зачувување на природата) се води според *Оперативните упатства* (види параграф 148). Процесот на евалуација (види слика 2) вклучува пет елементи:
 - (i) **Собирање податоци.** По приемот на досието за номинација од Центарот за Светско Наследство, се составува стандардизирана анализа за локалитетот користејќи ја Светската база на податоци за заштитени области и други глобални бази на податоци и тематски студии на IUCN. Ова може да вклучува компаративни анализи за вредностите на биодиверзитетот, преземени во партнерство со Светскиот центар за мониторинг на UNEP (UNEP-WCMC). Клучните наоди од анализата на податоците се предмет на дијалог со Државата членка за време на мисијата за проценка и во другите фази на процесот.
 - (ii) **Надворешна оценка.** Номинацијата се испраќа за преглед на кабинетско оценување до независни експерти со познавања од локалитетот и/или вредностите што се предмет на номинацијата, кои се првенствено членови на специјализираните комисии и мрежи на IUCN или експерти членови на партнерските организации на IUCN. Документите што се користат за водење на кабинетско оценување на IUCN се јавно достапни на веб-страницата на IUCN: www.iucn.org/worldheritage.
 - (iii) **Евалуациска мисија за локалитетот.** Еден или двајца соодветно квалификувани експерти на IUCN го посетуваат секој номиниран локалитет за да разјаснат детали за областа, да го оценат управувањето со локацијата и да разговараат за номинацијата со релевантните органи и засегнатите страни. Експертите на IUCN, избрани за нивната глобална перспектива за зачувување и природна историја, како и за нивното знаење за Конвенцијата, обично се искусни членови на Светската комисија за заштитени области на IUCN. (Овој теренски преглед се спроведува заедно со ICOMOS во одредени ситуации - видете Дел Ц подолу). Форматот на извештаите за мисијата за проценка на теренот на IUCN е јавно достапен на веб-страницата на IUCN: www.iucn.org/worldheritage.
 - (iv) **Други извори на информации.** IUCN, исто така, консултира дополнителна литература и може да добие коментари од локални невладини организации, заедници, локално население и други заинтересирани страни во номинацијата. Каде што е релевантно, IUCN исто така ќе се координира со други меѓународни инструменти за зачувување како што се Рамсарската конвенција, the Ramsar Convention, the Man and Biosphere Programme and the Global Geoparks Network, и ќе се консултира со универзитети и истражувачки институти, како што е соодветно.
 - (v) **Преглед на Панелот за Светско Наследство на IUCN.** Панелот за Светско Наследство на IUCN е основан од генералниот директор на IUCN за да обезбеди висок квалитет и независен технички и научен совет на IUCN за неговата работа како советодавно тело на Комитетот за Светско Наследство и стратешки совети за работата на IUCN за Светското Наследство во текот на програмата IUCN. Специфични задачи на Панелот за Светско Наследство треба да спроведат ригорозна проценка на сите номинации на природни и мешовити локалитети на листата на Светско Наследство, што доведува до препорака од Панелот за позицијата на IUCN во однос на секоја нова номинација, во согласност со барањата утврдени во *Оперативниот водич* на Конвенцијата за Светско Наследство. Панелот, исто така, дава коментари каде што е релевантно за ICOMOS во врска со номинациите на културни предели на листата на Светско Наследство. Панелот вообичаено се состанува најмалку двапати во процесот на евалуација, еднаш во декември (година 1) и втор состанок во март/април (година 2);

Членовите на панелот се состојат од вработени сениори во IUCN, членови на Комисијата на IUCN и надворешни експерти избрани за нивното високо ниво на искуство и призната водечка експертиза и знаење релевантни за работата на IUCN за Светското Наследство, вклучително и рамнотежа на посебни тематски и/или регионални перспективи. Вклучува некои експерти кои имаат претходно искуство како членови на делегации на Државите членки, но не се тековни членови на Комитетот за Светско Наследство. Овие експерти ќе служат во својот личен и професионален капацитет. Панелот за Светско Наследство на IUCN ги разгледува сите извештаи за евалуација на теренот (и нормално, слуша директни повратни информации од тимот на мисијата), коментари на рецензенти, UNEP-WCMC и други анализи и сите други материјали пред да го финализира текстот на извештајот за евалуација на IUCN

за секој номиниран локалитет. Членството, референтните услови и методите на работа на Панелот за Светско Наследство на IUCN се јавно достапни на веб-страницата на IUCN и се доставени до Комитетот за Светско Наследство.

Секој евалуациски извештај претставува концизно резиме на предложената исклучителна универзална вредност на номинираниот локалитет, глобална компаративна анализа со други слични места (вклучувајќи ги и локалитетите на Светското Наследство и другите заштитени подрачја) и преглед на интегритетот и проблеми со управувањето. Завршува со проценка на применливоста на критериумите и јасна препорака до Комитетот за Светско Наследство. Имињата на сите експерти вклучени во процесот на евалуација се вклучени во финалниот извештај за проценка, освен во случај на рецензенти кои дадоа доверливи прегледи.

IUCN презема дијалог со номинираните Држави членки во сите фази од процесот на номинирање. IUCN ќе ги направи сите свои напори да ги распредели своите расположиви ресурси правично, ефикасно и ефективно, за да ги зголеми можностите за дијалог со сите номинирани Држави членки. Дијалогот започнува рано во процесот на евалуација и се интензивира по состанокот на Панелот за Светско Наследство на IUCN во декември и ги вклучува следново:

- i) Пред мисијата за евалуација, IUCN може да побара дополнителни информации за прашања во документот за номинација за кои е потребно разјаснување и секогаш ќе контактира со Државата членка за да се подготви за мисијата за проценка.
- ii) За време на мисијата за евалуација, тимот на мисијата на IUCN е во можност да спроведе детални дискусии на лице место со претставници на Државата членка и со засегнатите страни.
- iii) По мисијата за евалуација, IUCN може да дискутира за прашања што биле идентификувани од тимот на мисијата и да побара дополнителни информации од Државата членка, како што се бара.
- iv) По првиот состанок на Панелот за Светско Наследство на IUCN, кој се одржува во декември, IUCN ќе разговара за прашањата покренати од страна на Панелот и ќе бара дополнителни информации од Државата членка по потреба. Краток привремен извештај во кој е наведен статусот и сите прашања поврзани со евалуацијата и детално за какво било барање за дополнителни информациина еден од двата работни јазика на Конвенцијата, се испраќа до номинираната Држава членка и до Центарот за Светско Наследство и до Претседавачот на Комитетот за Светско Наследство. Дијалогот и консултациите се одвиваат или преку телеконференција и/или лични состаноци, како што се договараат меѓусебно.

IUCN при својата проценка ги зема предвид сите информации што официјално ги доставува Државата членка во писмена форма до Центарот за Светско Наследство до наведениот рок (види параграф 148 од Оперативниот водич). Сепак, во сите горенаведени фази, секоја заинтересирана страна од номинацијата има слобода да контактира со IUCN за да обезбеди информации.

IUCN, исто така, секогаш ги разгледува целосно сите претходни одлуки на Комитетот за Светско Наследство релевантни за номинацијата, како на пример во случаи на номинации што претходно биле упатени или одложени од страна на Комитетот или кога Комитетот зазел каква било позиција во врска со прашањата на политиките.

Во случај на реноминации, проширувања и модификации на границите на постојниот локалитет на Светското Наследство, IUCN исто така ги разгледува сите прашања во врска со состојбата на зачувување на тој локалитет што претходно биле пријавени до Комитетот за Светско Наследство. IUCN исто така може да размисли да ги донесе на Комитетот, преку процесот на известување за состојбата на зачувување, сите значајни прашања во врска со состојбата на зачувување на тој локалитет, кога тие се идентификувани за прв пат за време на процесот на проценка.

Биогеографски системи за класификација како основа за споредба

2. Во евалуациите, IUCN користи системи за биогеографска класификација како што се „Биогеографските провинции на светот“ на Удварди (1975) и поновите копнени, слатководни и морски екорегииони на светот како централен елемент на нејзиниот пристап кон глобалната компаративна анализа. Овие системи обезбедуваат

објективни средства за споредување на номинираните локалитети со места со слични климатски и еколошки услови.

3. Меѓутоа, се нагласува дека овие системи за биогеографска класификација се користат само како мерка за споредба и не подразбираат дека локалитетите на Светското Наследство треба да бидат избрани само врз основа на тоа, ниту дека застапеноста на сите такви системи за класификација е основа за процесот на селекција. Водечки принцип е дека локалитетите на Светското Наследство мора да бидат од исклучителна универзална вредност.

Системи за идентификување приоритетни области за зачувување

4. IUCN исто така користи системи кои ги идентификуваат приоритетните области за зачувување како што се World Wide Fund for Nature's (WWF) Global 200 Ecoregions, WWF/IUCN's Centres of Plant Diversity, Conservation International's Biodiversity Hotspots and High-Biodiversity Wilderness Areas, Birdlife International's Endemic Bird Areas and Important Bird Areas, и други Key Biodiversity Areas како што се Alliance for Zero Extinction sites. Овие системи обезбедуваат дополнителни информации за значењето на номинираните локалитети за зачувување на биодиверзитетот; сепак не се претпоставува дека сите такви места треба да бидат вклучени на листата на Светско Наследство. Водечки принцип е дека локалитетите на Светското Наследство мора да бидат од исклучителна универзална вредност.

Системи за проценка на локалитети за вредноста на науката за земјата

5. При проценка на локалитетите кои биле номинирани според нивната геолошка вредност, IUCN се консултира со низа специјализирани организации како што е UNESCO Earth Sciences Division, International Association of Geomorphologists, the International Union of Speleology and the International Union of Geological Sciences (IUGS).

Дополнителни референтни публикации што се користат во процесот на евалуација

6. Процесот на евалуација исто така вклучува разгледување на клучните референтни публикации за заштитените подрачја во светот објавени од IUCN и низа меѓународни организации за заштита. Овие документи заедно обезбедуваат прегледи ширум системот што овозможуваат споредба на важноста на зачувување на заштитените области низ целиот свет. IUCN исто така презеде низа тематски студии за да ги идентификува јазовите во покривањето на природното Светско Наследство и локалитетите со потенцијал да бидат Светско Наследство. Овие може да се видат на веб-страницата на IUCN на www.iucn.org/worldheritage

IUCN, исто така, се повикува на референци специфични за номинираните локалитети со цел да добие увид во вредностите на локациите и прашањата за зачувување.

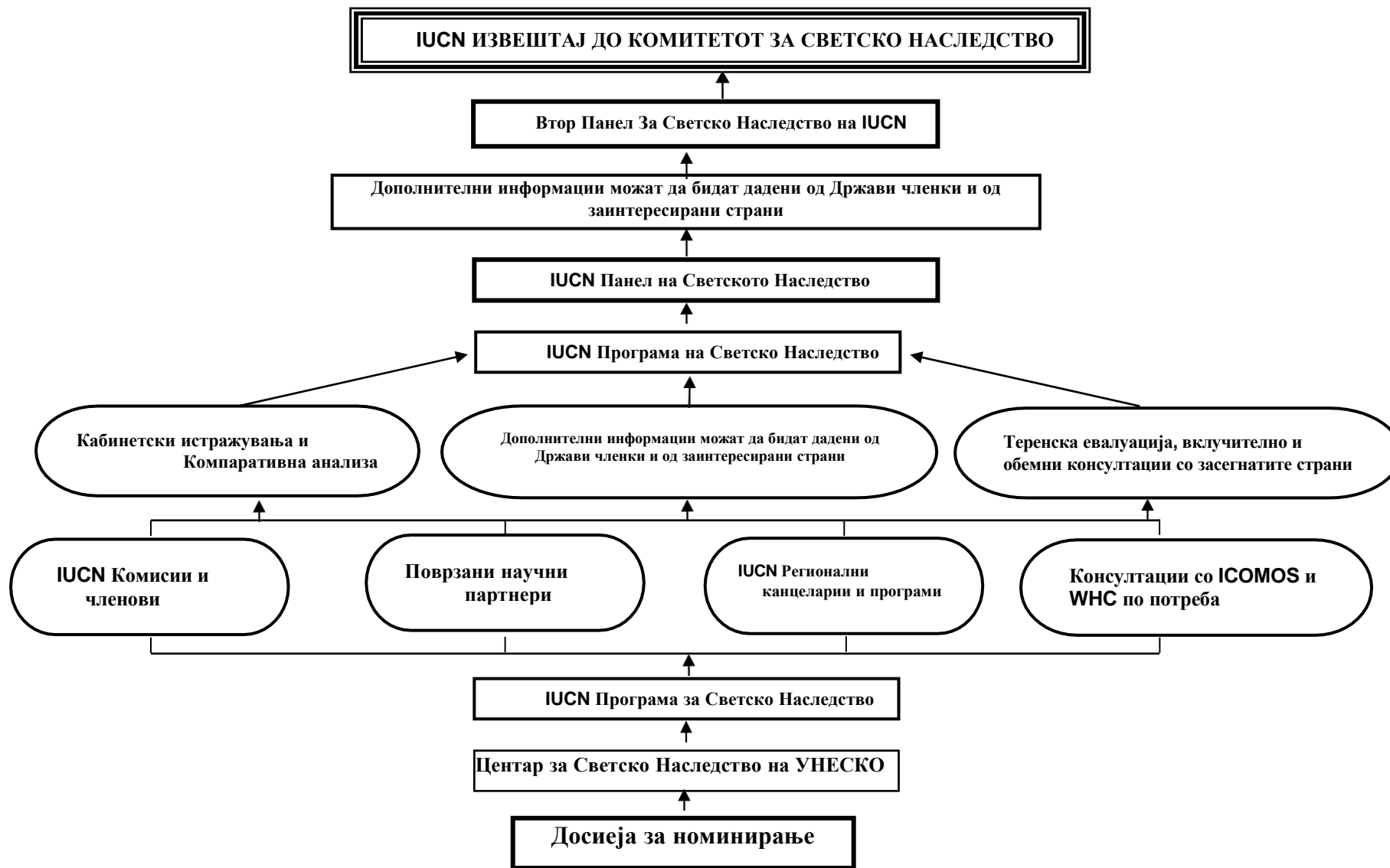
Евалуација на културните предели (види исто така Анекс 3)

7. IUCN има интерес за многу културни локалитети, особено за оние номинирани како културни предели. Од таа причина, таа од време на време ќе учествува во заеднички теренски прегледи на номинирани културни предели со ICOMOS (види Дел Ц подолу).
8. Во согласност со природните квалитети на одредени културни предели идентификувани во Анекс 3, параграф 11, проценката на IUCN се однесува на следниве фактори:
 - (i) Зачувување на природните и полуприродните системи и дивите видови на фауна и флора
 - (ii) Зачувување на биодиверзитетот во рамките на системите за одржлива употреба (земјоделство, традиционален риболов, шумарство);
 - (iii) Одржливо користење на земјиштето и водата;
 - (iv) Подобрување на пејсажна убавина;
 - (v) Ex-situ колекции, како што се ботанички градини или арборета;
 - (vi) Извонредни примери за меѓусебна врска на човештвото со природата;
 - (vii) Историски значајни откритија.

Следната табела ја поставува секоја од горенаведените листи во контекст на категориите културни предели во Анекс 3, со што се означува каде најверојатно ќе се појави секое разгледување (отсуството на разгледување не значи дека *никогаш* нема да се случи, само дека ова малку е веројатно):

Тип на културен предел (види исто така Анекс 3)	Природни размислувања кои се најверојатни да бидат релевантни (види параграф 16 погоре)						
Дизајниран предел					(v)		
Органски еволуиран предел - континуиран	(i)	(ii)	(iii)	(iv)			
Органски еволуиран предел - фосилен	(i)					(vi)	
Асоцијативен предел							(vii)

СЛИКА 2: РЕЗИМЕ НА ПОСТАПКАТА ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА IUCN

C. СОРАБОТКА СО СОВЕТОДАВНО ТЕЛО

Номинации на мешовити локалитети

1. Локалитетите што се номинирани според природни и културни критериуми повлекуваат заедничка мисија на IUCN и ICOMOS за номинираниот локалитетот. Следејќи ја мисијата, IUCN и ICOMOS подготвуваат посебни извештаи за проценка на локалитетот според соодветните критериуми (види погоре) и ги усогласуваат и координираат нивните проценки до возможниот степен.

Културни предели

2. Карактеристиките номинирани како Културни предели се проценуваат од ICOMOS според критериумите (i) - (vi) (види параграф 77 од *Оперативниот водич*). IUCN може да обезбеди совет кога е релевантно, за природните вредности и зачувување и управување со номинираниот локалитет и се осврнува на сите прашања што се покренати од ICOMOS. Во некои случаи, потребна е заедничка мисија.

Врски помеѓу природата и културата

3. Бидејќи повеќето локалитети номинирани на листата на Светско Наследство вклучуваат аспекти на управувањето поврзани со интеракцијата на природата и културата, IUCN и ICOMOS, колку што е можно, разговараат за какви било такви интеракции за време на нивните процеси на евалуација.

**ФОРМАТ ЗА ПЕРИОДИЧНО
ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПРИМЕНАТА НА
КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКОТО
НАСЛЕДСТВО**

- Форматот за периодично известување е достапен на <https://whc.unesco.org/en/periodicreporting>
- Понатамошно упатство за периодично известување може да се најде во Дел V од *Оперативниот водич*
- Со цел да се олесни управувањето со информациите од Државите членки се бара да достават извештаи, на англиски или француски јазик, во електронска, како и во печатена форма до:
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Е-пошта преку: <https://whc.unesco.org/en/contacts>

ФОРМАТ

ПЕРИОДИЧНО ИЗВЕСТУВАЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА ОД КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Овој Анекс претставува преглед на прашалникот за периодично известување. Целосниот прашалник може да се добие на <https://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>.

Општи барања

- Информациите треба да бидат што е можно попрецизни, специфични и концизни. Треба да се квантифицира каде што е можно и целосно да се наведе. Можностите за коментар се дадени во секое поглавје.
- Изразувањата на мислење треба да бидат поддржани со упатување на органот врз кој се направени и верифицираните фактите што ги поддржуваат.

ДЕЛ I: ПРИМЕНА НА КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО ОД ДРЖАВАТА ЧЛЕНКА

Дел I бара од Државата членка да обезбеди информации или да ги потврди постојните информации за законодавните и административните одредби што ги донеле и другите активности што ги презеле за примена на оваа *Конвенција*, заедно со детали за искуството стекнато во оваа област (член 29.1 од *Конвенцијата за Светско Наследство*).

1. ВОВЕД

Поглавје 1 го наведува името на Државата членка и годината на ратификација или прифаќање на *Конвенцијата* и бара информации за групите и институциите вклучени во подготовката на Дел I од извештајот.

2. СИНЕРГИИ СО ДРУГИ КОНВЕНЦИИ, ПРОГРАМИ И ПРЕПОРАКИ ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 2 има за цел да собере информации за постојните и потенцијалните синергии помеѓу мултилатералните договори за животна средина, како и другите конвенции, програми и препораки на УНЕСКО. Државата членка е исто така поканета да обезбеди информации за степенот до кој ги спроведува релевантните политики донесени од Комитетот за Светско Наследство.

3. ПРОБНА ЛИСТА

Поглавје 3 има за цел да собере информации за процесот на подготовка на Пробната листа, употребените алатки и упатства, потенцијалните синергии со други конвенции на локалитети на Пробната листа, како и одржливоста на процесот во согласност со Политиката за Светско Наследство и одржлив развој (2015 година).

4. НОМИНАЦИИ

Поглавје 4 има за цел да собере информации за процесот на номинирање локалитети за запишување на листата на Светско Наследство, употребените алатки и упатства, како и одржливоста на процесот во согласност со политиката за Светско Наследство и одржлив развој (2015).

5. РАЗВОЈ НА ОПШТА ПОЛИТИКА

Поглавје 5 има за цел да собере информации за правната рамка за заштита, зачувување и презентација на културното и/или природното Наследство и неговата ефикасност.

6. РЕГИСТРИ НА КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 6 има за цел да собере информации за статусот на регистри на културно и природно Наследство од национално значење и процесите што се користат за нивно составување.

7. СТАТУС НА УСЛУГИТЕ ЗА ЗАШТИТА, КОНЗЕРВАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Поглавје 7 има за цел да собере информации за услугите во рамките на териториите на Државата членка за идентификација, заштита, зачувување и презентација на културното и природното Наследство и за соработката помеѓу вклучените засегнати страни.

8. ФИНАНСИСКИ СТАТУС И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Поглавјето 8 има за цел да собере информации за достапноста и соодветноста на финансиските ресурси за зачувување и заштита на културното и природното Наследство.

9. РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТОТ

Поглавје 9 има за цел да собере информации за градење на капацитетите во зачувувањето, заштитата, презентацијата и управувањето со Наследството, во согласност со Стратегијата за градење на капацитетите на Светското Наследство (2011).

10. ПОЛИТИКА И РЕСУРСИРАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

Поглавјето 10 има за цел да собере информации за специфично законодавство, политики и мерки за заштита, зачувување, презентација и управување со Светското Наследство.

11. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА И ФИНАНСИРАЊЕ

Поглавје 11 има за цел да собере информации за соработката со другите Држави членки во областа на културното и природното Наследство.

12. ЕДУКАЦИЈА, ИНФОРМАЦИЈА И ПОДИГАЊЕ НА СВЕСТ

Поглавјето 12 има за цел да собере информации за чекорите преземени за подигнување на свеста на носителите на одлуки, сопствениците на локалитети и пошироката јавност, а особено на младите, за заштитата и зачувувањето на културното и природното Наследство.

13. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАЧАНИ АКЦИИ

Поглавјето 13 автоматски ги генерира главните заклучоци под секоја од точките на Дел I врз основа на одговорите дадени во прашалникот. Државите членки исто така треба да обезбедат информации за активностите што ги презеле во врска со нивната имплементација на *Конвенцијата за Светско Наследство*.

14. ДОБРИ ПРАКТИКИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА КОНВЕНЦИЈАТА ЗА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 14 нуди можност да се обезбеди пример за добра практика во заштитата на Светското Наследство, идентификација, зачувување или управување спроведено на национално ниво.

15. ПРОЦЕНКА НА ВЕЖБАТА ЗА ПЕРИОДИЧНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Поглавје 15 го проценува форматот, содржината и процесот на вежбата за периодично известување, вклучувајќи го и степенот до кој ги исполнува целите на периодичното известување, како се користат генерираните податоци и обуката и упатството достапно за испитаниците.

ДЕЛ II:**СОСТОЈБА НА КОНЗЕРВАЦИЈА НА СПЕЦИФИЧНИ ЛОКАЛИТЕТИ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО**

Дел II собира информации за спроведувањето на *Конвенцијата* на ниво на локација и мора да биде завршен за секој поединечен локалитет на Светското Наследство. Подготовката на овој извештај треба да ги вклучува оние кои се одговорни за секојдневното управување со локалитетот. За прекугранични локалитети, се препорачува извештаите да се изготвуваат заедно или со тесна соработка помеѓу засегнатите органи.

1. ПОДАТОЦИ ЗА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 1 бара да се обезбедат информации или да се потврдат постојните информации во врска со основните податоци на локалитетот (име, година на запишување, географски координати, мапи, присуство на социјални медиуми), а исто така собира информации за организациите или субјектите вклучени во подготовката од Дел I од извештајот.

2. ДРУГИ КОНВЕНЦИИ/ПРОГРАМИ ПОД КОИ Е ЗАШТИТЕН ЛОКАЛИТЕТОТ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 2 собира информации што се однесуваат на синергија со други конвенции и програми (УНЕСКО и други) релевантни за локалитетот и за степенот на соработка и интеграција што постојат помеѓу овие конвенции и програми (каде што е применливо).

3. ИЗЈАВА ЗА ИСКЛУЧИТЕЛНА УНИВЕРЗАЛНА ВРЕДНОСТ И УТВРДУВАЊЕ НА КАРАКТЕРИСТИКИТЕ

Поглавје 3 собира информации за карактеристиките на исклучителна универзална вредност, нивната моментална состојба и трендот во таа состојба од последниот циклус на периодично известување.

4. ФАКТОРИ КОИ ВЛИЈААТ НА ЛОКАЛИТЕТОТ

Поглавје 4 собира информации за опсегот на фактори кои во моментот влијаат или имаат силен потенцијал да влијаат на локалитетот и позитивно и негативно.

5. ЗАШТИТА И УПРАВУВАЊЕ СО ЛОКАЛИТЕТОТ

Поглавје 5 собира информации за практични проблеми во управувањето и ефективноста на заштитата, управувањето и следењето на локалитетот и неговата исклучителна универзална вредност.

6. ФИНАНСИСКИ И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Поглавје 6 собира информации за достапните извори на финансирање, адекватноста на буџетот за потребите на управување, како и достапноста на човечките ресурси и нивото на градење на капацитетите на локалитетот.

7. НАУЧНИ СТУДИИ И ИСТРАЖУВАЧКИ ПРОЕКТИ

Поглавје 7 собира информации за соодветноста на достапното знаење (и научно и традиционално) во врска со вредностите и карактеристиките на локалитетот на Светското Наследство и постоењето на програми за истражување насочени кон потребите на управување и/или подобрувањето на разбирањето на исклучителната универзална вредност.

8. ЕДУКАЦИЈА, ИНФОРМАЦИЈА И ПОДИГАЊЕ НА СВЕСТА

Поглавје 8 собира информации за постоењето и ефективноста на програмите за образование и свесност за Наследството на локалитетот, како и општите услуги посветени на образованието, информациите, толкувањето и градењето на свеста.

9. УПРАВУВАЊЕ СО ПОСЕТИТЕЛИТЕ

Поглавје 9 собира информации за туристичките активности и управувањето со посетителите на локалитетот.

10. МОНИТОРИНГ

Поглавје 10 собира информации за постоењето на програми за следење и индикатори за локалитетот, како и за спроведувањето на Одлуките на Комитетот поврзани со истиот (каде што е применливо).

11. ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ПОТРЕБИ ЗА УПРАВУВАЊЕ

Поглавјето 11 автоматски ги наведува сите потреби за управување со кои се потребни дополнителни активности што се истакнати во овој дел од периодичниот извештај.

12. РЕЗИМЕ И ЗАКЛУЧОЦИ

Поглавје 12 ги потенцира најважните позитивни и негативни фактори (до десет од нив) кои се истакнати во овој дел од периодичниот извештај.

13. ВЛИЈАНИЕ НА СТАТУСОТ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавјето 13 собира информации во врска со влијанието на статусот на Светското Наследство во врска со различни теми, со посебен фокус на политиката за Светско Наследство и одржлив развој (2015 година).

14. ДОБРИ ПРАКТИКИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА КОНВЕНЦИЈАТА НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Поглавје 14 нуди можност да се обезбеди пример за добра практика во заштитата, идентификацијата, конзервацијата и зачувувањето на Светското Наследство спроведено на ниво на локалитет.

15. ПРОЦЕНКА НА ВЕЖБАТА ЗА ПЕРИОДИЧНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Поглавје 15 ги проценува форматот, содржината и процесот на вежбата за периодично известување, вклучително и како се користат генерираните податоци и обуката и водството што им се достапни на испитаниците.

ФОРМА ЗА БАРАЊЕ МЕЃУНАРОДНА ПОМОШ

- Формуларот за барање за Меѓународна помош е достапен на: <https://whc.unesco.org/en/intassistance> и може да биде пополнет онлајн.
 - Понатамошно упатство за Меѓународна помош може да се најде во Дел VII од *Оперативниот Водич*
 - Погледнете ги приложените Објаснувачки белешки за пополнување на овој формулар за барање
 - Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формулар за барање за Меѓународна помош треба да биде испратена на англиски или француски јазик на:
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy 75352 Paris 07 SP
France
- E-mail: wh-intassistance@unesco.org

1. ДРЖАВА ЧЛЕНКА

2. НАСЛОВ НА ПРОЕКТОТ

3. ВИД НА ПОМОШ

	<i>Итна помош</i>	<i>Подготвителна помош</i>	<i>Конзервација и управување</i>
Култура			
Природа			
Мешовита			

4. ЛОКАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ:

a) Дали проектот ќе биде имплементиран на локалитетот на Светското Наследство?

-да -не

Ако е да, дадете го името на локалитетот

b) Дали проектот ќе вклучува теренска компонента?

-да – не

Ако е да, каде и како?

c) Ако проектот се имплементира на локалитет на Светското Наследство, наведете дали ќе имаат корист идруги локалитети на Светското Наследство и ако е така, кој и како?

5. ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ(наведете дали е проценета или фиксна)

Датуми:

Времетраење:

6. ПРОЕКТОТ Е:

- локален
- национален
- под-регионално вклучување на неколку Држави членки од еден регион
- регионално учество на повеќето Држави членки од еден регион
- меѓународно вклучување на Држави членки од различни региони

Ако проектот е национален, под-регионален, регионален или меѓународен, наведете ги земјите/локалитетите што ќе учествуваат/ќе имаат корист од проектот:

7. ОПРАВДУВАЊЕ НА ПРОЕКТОТ

- a) Објаснете зошто е потребен овој проект
(за Итна помош, наместо тоа, пополнете ја точка 8 подолу).

- b) Наведете ги сите доставени придружни документи, доколку е применливо.

8. САМО ЗА ИТНА ПОМОШ

- a) Опишете ја реалната или потенцијална закана/опасност што влијае на локалитетот

- b) Наведете како тоа може да влијае на исклучителната универзална вредност на локалитетот

- c) Објаснете како предложениот проект ќе се справи со заканата/опасноста

9. ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ

Јасно наведете ги специфичните цели на проектот

10. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- a) Јасно наведете ги резултатите што се очекуваат од проектот

- b) Дефинирајте ги индикаторите и средствата за верификација кои можат да се користат за проценка на достигнувањата на овие резултати:

<i>Очекувани резултати</i>	<i>Индикатори</i>	<i>Средства за верификација</i>

11. РАБОТЕН ПЛАН (вклучително и специфични активности и временски распоред)

<i>Активности</i>	<i>Временска рамка (во месеци)</i>						
Активност							
Активност							
Активност							
Активност							

12. ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕСТУВАЊЕ

(да се достави до Центарот за Светско Наследство во рок од три месеци по завршувањето на проектот)

13. ПРОФИЛИ НА СПЕЦИЈАЛИСТИ, ОБУЧУВАЧИ, ТЕХНИЧАРИ И/ИЛИ КВАЛИФИКУВАНА РАБОТНА СИЛА, АКО ПРОЕКТОТ ПРЕДВИДУВА УЧЕСТВО НА ТАКВИ ЛУЃЕ

(ако идентитетот на специјалистите, обучувачите, техничарите и/или квалификуваните работници е веќе познат, наведете ги нивните имиња и вклучете кратко CV доколку е можно)

14. КЛУЧНА ЦЕЛНА ПУБЛИКА, ВКЛУЧИТЕЛНО И ПРОФИЛИ НА СПЕЦИЈАЛИЗАНТИ/УЧЕСНИЦИ, ДОКОЛУ ПРОЕКТОТ ПРЕДВИДУВА УЧЕСТВО НА ТАКВИ ЛУЃЕ

15. БУЏЕТ ПО СТАВКИ

- а) Наведете, во следната табела (во американски долари), детален преглед на трошоците на одделните елементи на проектот, вклучително, доколку е можно, единечни трошоци и покажете како тие ќе бидат поделени помеѓу различните извори на финансирање.

Ставка (одберете ставка што е применлива за вашиот проект)	Детали US\$ (за применливи ставки)	Фондо ви на Држав ата членка US\$	Износ побаран од Фондот за Светско Наследст во US\$	Друг и извор иUS\$	Вкупно US\$
Организација <ul style="list-style-type: none"> • место на одржување • канцелариски трошоци • секретарска помош • превод • симултан превод • аудиовизуелна опрема • други 	US\$___/ден/за___денови=US\$ _____US\$_____ US\$ //ден/за___денови -US\$ _____US\$_____/страна/за___ _____страни = US\$ US\$ _____/час/за___часови = US\$ US\$___/ден/за___денови =US\$ _____US\$_____				
Персонал / консултантски услуги (надоместоци) <ul style="list-style-type: none"> • меѓународен експерт • национален експерт • координатор • други 	US\$/ недела за/недели = US\$ _ US\$/ недела за/недели = US\$ _ US\$/ недела за/недели = US\$ _ US\$/ недела за/недели = US\$ _				
Патување <ul style="list-style-type: none"> • меѓународни патни трошоци • домашни патни трошоци • други 	US\$ US\$ US\$				
Дневница <ul style="list-style-type: none"> • сместување • оброци 	US\$___/ден/за___лица=US\$ _____US\$_____/ден/за _____лица =US\$ _				
Опрема <ul style="list-style-type: none"> • • 	US\$___/единица/за _____единици = US\$ _____/единица/за _____единици=				
Евалуација, известување и објавување <ul style="list-style-type: none"> • евалуација • известување • уредување • печатење • дистрибуција • други 	US\$ US\$ US\$ US\$ US\$				
Разно <ul style="list-style-type: none"> • визи • други 	US\$___за___учесници=US\$ _____US\$ _				
ВКУПНО					

- b) Наведете дали ресурсите на Државата членка или од други извори се веќе достапни или кога ќе станат достапни.

16. НЕ-ПАРИЧНО СОПСТВЕНО УЧЕСТВО ОД ДРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ДРУГИ ОРГАНИ

- a) Национална агенција(и)

- b) Други би/мултилатерални организации, донатори, итн.

17. ОРГАН(И) ОДГОВОРЕН(НИ) ЗА ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА ПРОЕКТОТ

18. ПОТПИС ВО ИМЕ НА ДРЖАВАТА ЧЛЕНКА

Цело име _____

Наслов _____

Датум _____

19. АНЕКСИ

_____ (број на анекси во прилог на барањето)

ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ

	ФОРМА ЗА БАРАЊЕ МЕЃУНАРОДНА ПОМОШ	ОБЈАСНУВАЧКИ БЕЛЕШКИ																																																																
1.	ДРЖАВА ЧЛЕНКА	Име на Државата членка што го претставува барањето за Меѓународна помош																																																																
2.	НАСЛОВ НА ПРОЕКТОТ																																																																	
3.	ВИД НА ПОМОШ <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Emergency Assistance</i></th> <th><i>Preparatory Assistance</i></th> <th><i>Conservation and Management*</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Culture</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Nature</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mixed</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>* Забележете дека „Конзервација и управување“ сега ги вклучува претходните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обука, истражувачка помош - Техничка соработка - Помош за едукација, информирање и подигање на свеста 		<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management*</i>	Culture				Nature				Mixed				<p>Погледнете во параграф 241 од <i>Оперативниот водич</i> за детали.</p> <p>Наведете го видот на помош што ја барате, како и видот на Наследството опфатено со проектот.</p> <p>Ве молиме, означете само едно поле во табелата. На пример:</p> <p>- Проект за обука за сликање на карпи:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Emergency Assistance</i></th> <th><i>Preparatory Assistance</i></th> <th><i>Conservation and Management</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Culture</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> <tr> <td>Nature</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mixed</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>- Подготовка на датотека за номинација за мешовит локалитет:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Emergency Assistance</i></th> <th><i>Preparatory Assistance</i></th> <th><i>Conservation and Management</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Culture</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Nature</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mixed</td> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>- Барање за итна помош по тропско невреме кое зафатило заштитено шумско подрачје:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Emergency Assistance</i></th> <th><i>Preparatory Assistance</i></th> <th><i>Conservation and Management</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Culture</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Nature</td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mixed</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>	Culture			X	Nature				Mixed					<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>	Culture				Nature				Mixed		X			<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>	Culture				Nature	X			Mixed			
	<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management*</i>																																																															
Culture																																																																		
Nature																																																																		
Mixed																																																																		
	<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>																																																															
Culture			X																																																															
Nature																																																																		
Mixed																																																																		
	<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>																																																															
Culture																																																																		
Nature																																																																		
Mixed		X																																																																
	<i>Emergency Assistance</i>	<i>Preparatory Assistance</i>	<i>Conservation and Management</i>																																																															
Culture																																																																		
Nature	X																																																																	
Mixed																																																																		
4.	ЛОКАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ																																																																	

	<p>a) Дали проектот ќе биде имплементиран на локалитетот на Светско Наследство?</p> <p>☐ -да ☐ -не</p> <p>Ако е да, наведете го името на локалитетот</p> <p>b) Дали проектот вклучува теренска компонента?</p> <p>☐ -да ☐ – не</p> <p>Ако е да, каде и како?</p> <p>c) Ако проектот се имплементира на локалитет на Светско Наследство, наведете дали ќе имаат корист и други локалитети на Светското Наследство и ако да, кои и како?</p>	
5.	ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ (наведете дали е проценето или фиксно)	Наведете го предложениот датум за почеток на проектот, како и неговото времетраење.
6.	<p>ПРОЕКТОТ Е:</p> <p>☐ локален</p> <p>☐ национален</p> <p>☐ подрегионално вклучување на неколку Држави членки од еден регион</p> <p>☐ регионално вклучување на повеќето Држави членки од еден регион</p> <p>☐ меѓународно вклучување на Држави членки од различни региони</p> <p>Ако проектот е национален, подрегионален, регионален или меѓународен, наведете ги земјите / локалитетите што ќе учествуваат / ќе имаат корист од проектот.</p>	<p>Ако другите земји имаат корист од проектот, ве молиме наведете дали е добиена нивна поддршка за проектот.</p> <p>Исто така, забележете дали станува збор за прекуграничен локалитет.</p>
7.	ОПРАВДУВАЊЕ НА ПРОЕКТОТ	
	a) Објаснете зошто е потребен проектот (за итна помош, наместо тоа, пополнете ја точка 8 подолу)	<p>Наведете ги проблемите или прашањата што треба да се дискутираат/решат. Ова треба да го вклучува, каде што е соодветно, степенот на итност на активностите што треба да се преземат кога е соодветно.</p> <p>Доколку е релевантно, дадете детали, не повеќе од 2 страници, за утврдена или потенцијална закана за локалитетот(ите).</p> <p>Објаснете како проектот придонесува за спроведување на:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - одлуки на Комитетот за Светско Наследство; - препораки на меѓународни експертски мисии преземени на барање на Комитетот, Претседавачот или УНЕСКО; - препораки на Советодавните тела; - препораки на Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО или други оддели на УНЕСКО; - планови за управување со локалитетот; - препораки од претходни активности поддржани од Фондот за Светско Наследство. <p>Јасно наведете на кои документи се повикувате (број на одлука на Комитетот за Светско Наследство, датуми на мисија, итн.)</p>
	b) Наведете ги сите доставени придружни документи, доколку е применливо.	Секогаш кога е можно, поткрепете го оправдувањето со документирани докази, како што се извештаи, фотографии, слајдови, мапи и сл ...
8.	САМО ЗА ИТНА ПОМОШ	
	a) Опишете ја реалната или потенцијална закана / опасност што влијае на локалитетот	<p>Средствата за итна помош нема да бидат автоматски доделени откако ќе се случи голема катастрофа. Овој вид на помош ќе се обезбеди само во случај кога непосредна опасност поврзана со природна или човечка катастрофа ја загрозува целокупната исклучителна универзална вредност на локалитетот на Светското Наследство и нејзината автентичност и/или интегритет, за да се спречи или барем значително да се ублажи можното негативно влијание врз локалитетот.</p> <p>Може да се обезбеди итна помош за да се процени дали постои или не непосредна опасност, на пример како резултат на голема катастрофа.</p> <p>Кога, напротив, поради катастрофа, веќе се случила одредена загуба на Наследство, но не постои непосредна закана или ризик што треба да се реши под итно, другите форми на помош се чини дека се повеќе соодветни (на пр. помош за зачувување и управување).</p>
	b) Наведете како тоа може да влијае на исклучителната универзална вредност на локалитетот.	При утврдувањето на приоритетите за доделување на итна помош, ќе се разгледа дали постои закана/опасност која има потенцијал, доколку не е ублажен, да влијае на исклучителната

		универзална вредност на локалитетот на Светското Наследство и неговата автентичност и/или интегритет.																					
	c) Објаснете како предложениот проект ќе се справи со заканата / опасноста	Предлозите за финансирање во рамките на програмата за итна помош треба да утврдат како обемот на проектот и неговите активности ќе ја проценат заканата / опасноста на локалитетот на Светското Наследство и да покажат како истата ефективно ќе се ублажи.																					
9.	ЦЕЛ(И) НА ПРОЕКТОТ Јасно наведете ги специфичните цели на проектот	Кои се целите што сакате да ги постигнете преку спроведувањето на овој конкретен проект?																					
10.	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ																						
	a) Јасно наведете ги резултатите што се очекуваат од предложениот проект.	Очекуваните резултати треба да бидат конкретни и мерливи. Секој очекуван резултат ќе се мери со сет индикатори (види параграф 10б).																					
	b) Дефинирајте ги индикаторите и средствата за верификација што можат да се користат за проценка на достигнувањата на овие резултати:	Индикаторите се користат за мерење на постигнатите резултати и за утврдување на напредокот кон целта на проектот. Тие се засноваат на очекуваните резултати дефинирани во параграф 10 и ќе послужат како основа за проценка на проектот по неговото завршување. Овие индикатори треба да бидат објективни, мерливи и изразени во квантитативни износи, како што се нумерички вредности или проценти. На пример: Подготвителна помош <i>Цел:</i> Да се подготви целосно досие за номинации за доставување до Центарот за Светско Наследство.																					
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Очекувани Резултати</th> <th>Индикатори</th> <th>Средства за верификација</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Очекувани Резултати	Индикатори	Средства за верификација										<table border="1"> <thead> <tr> <th>Очекувани резултати</th> <th>Индикатори</th> <th>Средства за верификација</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Завршеното досие за номинации доставено до Центарот за Светско Наследство до 1 февруари 20xx.</td> <td>• Номинацијата доставена до крајниот рок</td> <td>• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка</td> </tr> <tr> <td>Завршениот план за управување да се достави заедно со досието за номинација</td> <td>• План за управување поднесен до крајниот рок</td> <td>• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка</td> </tr> </tbody> </table>	Очекувани резултати	Индикатори	Средства за верификација	Завршеното досие за номинации доставено до Центарот за Светско Наследство до 1 февруари 20xx.	• Номинацијата доставена до крајниот рок	• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка	Завршениот план за управување да се достави заедно со досието за номинација	• План за управување поднесен до крајниот рок	• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка
Очекувани Резултати	Индикатори	Средства за верификација																					
Очекувани резултати	Индикатори	Средства за верификација																					
Завршеното досие за номинации доставено до Центарот за Светско Наследство до 1 февруари 20xx.	• Номинацијата доставена до крајниот рок	• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка																					
Завршениот план за управување да се достави заедно со досието за номинација	• План за управување поднесен до крајниот рок	• Поштенски запис за испраќање на датотеката • Извештај од ЦСН до Државата членка																					

		<table border="1"> <tr> <td data-bbox="861 192 1024 508">Досието за номинации го оценуваат комплетно од Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела</td> <td data-bbox="1024 192 1219 508"> <ul style="list-style-type: none"> Успешно испитување од страна на Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела за комплетност </td> <td data-bbox="1219 192 1412 508"> <ul style="list-style-type: none"> Писмото од Центарот за Светско Наследство до Државата членка, со кое ја известува дека досието се смета за целосно </td> </tr> </table>	Досието за номинации го оценуваат комплетно од Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела	<ul style="list-style-type: none"> Успешно испитување од страна на Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела за комплетност 	<ul style="list-style-type: none"> Писмото од Центарот за Светско Наследство до Државата членка, со кое ја известува дека досието се смета за целосно 			
Досието за номинации го оценуваат комплетно од Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела	<ul style="list-style-type: none"> Успешно испитување од страна на Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела за комплетност 	<ul style="list-style-type: none"> Писмото од Центарот за Светско Наследство до Државата членка, со кое ја известува дека досието се смета за целосно 						
<p>Итна помош</p> <p><i>Цел:</i></p> <p>Да се стабилизира структурата на градба која штотуку е оштетена поради поплава или земјотрес.</p> <p>Очекувани резултати Индикатори Средства за верификација</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="861 896 1024 1377">Структурата на зградата била стабилизирана</td> <td data-bbox="1024 896 1219 1377"> <ul style="list-style-type: none"> Идентификувани итни структурни проблеми Планови за итни финализирани работи Спроведени привремени мерки за стабилизација </td> <td data-bbox="1219 896 1412 1377"> <ul style="list-style-type: none"> Извештај на инженер за конструкција за вонредната состојба на конструкцијата Предлог на трошоци за итни работи што треба да се извршат Финален извештај за спроведената работа за стабилизација </td> </tr> <tr> <td data-bbox="861 1377 1024 1702">Плановите за понатамошна конзерваторска работа бидејќи развиени за идно спроведување</td> <td data-bbox="1024 1377 1219 1702"> <ul style="list-style-type: none"> Извршена целокупна структурна анализа Планови за трошоци за понатамошна неопходна работа </td> <td data-bbox="1219 1377 1412 1702"> <ul style="list-style-type: none"> Извештај на градежен инженер за целокупната состојба на зачувување на конструкцијата Предлог на трошоци за неопходни работи за зачувување што треба да се извршат </td> </tr> </table>			Структурата на зградата била стабилизирана	<ul style="list-style-type: none"> Идентификувани итни структурни проблеми Планови за итни финализирани работи Спроведени привремени мерки за стабилизација 	<ul style="list-style-type: none"> Извештај на инженер за конструкција за вонредната состојба на конструкцијата Предлог на трошоци за итни работи што треба да се извршат Финален извештај за спроведената работа за стабилизација 	Плановите за понатамошна конзерваторска работа бидејќи развиени за идно спроведување	<ul style="list-style-type: none"> Извршена целокупна структурна анализа Планови за трошоци за понатамошна неопходна работа 	<ul style="list-style-type: none"> Извештај на градежен инженер за целокупната состојба на зачувување на конструкцијата Предлог на трошоци за неопходни работи за зачувување што треба да се извршат
Структурата на зградата била стабилизирана	<ul style="list-style-type: none"> Идентификувани итни структурни проблеми Планови за итни финализирани работи Спроведени привремени мерки за стабилизација 	<ul style="list-style-type: none"> Извештај на инженер за конструкција за вонредната состојба на конструкцијата Предлог на трошоци за итни работи што треба да се извршат Финален извештај за спроведената работа за стабилизација 						
Плановите за понатамошна конзерваторска работа бидејќи развиени за идно спроведување	<ul style="list-style-type: none"> Извршена целокупна структурна анализа Планови за трошоци за понатамошна неопходна работа 	<ul style="list-style-type: none"> Извештај на градежен инженер за целокупната состојба на зачувување на конструкцијата Предлог на трошоци за неопходни работи за зачувување што треба да се извршат 						
<p>Помош за зачувување и управување</p> <p><i>Цел:</i></p> <p>Да се подобри управувањето со локалитет запишан на листата на Светско Наследство со посебно внимание на вклученоста на заедницата</p>								

		Очекувани резултати	Индикатори	Средства за верификација
		Интегриран план за управување со локалитетот	<ul style="list-style-type: none"> • Воспоставување тим за управување со планирање за развој на план за управување со учесници од потребните сектори, вклучувајќи ја и локалната заедница • Пополнување на изјава за исклучителна универзална вредност за локалитетот • Анализа на проблемите со зачувување и управување што влијаат на локалитетот • Постојење на јасни цели и стратегии за нивно постигнување 	<ul style="list-style-type: none"> • Месечни извештаи за состаноците на тимот за управување со планирање • Документи за дискусија изработени од членовите на тимот за секој од клучните проблеми со кои се соочува управувањето со локалитетот • Конечен документ за план за управување.
		Комитет за управување вклучува членови на локалната заедница	<ul style="list-style-type: none"> • Назначување членови на управниот одбор, вклучително најмалку двајца членови на локалната заедница • Најмалку 3 редовни месечни состаноци на Комитетот за управување 	<ul style="list-style-type: none"> • Статути и деловник за работа на Одборот за управување одобрен од соодветните органи • Месечни извештаи на Комитетот за управување
		План за управување одобрен со соодветен правен статус	<ul style="list-style-type: none"> • Одобрување од органот на локалната самоуправа 	<ul style="list-style-type: none"> • Уредба ставена во „Службен весник“ за воспоставување на планот за управување како локална регулатива.

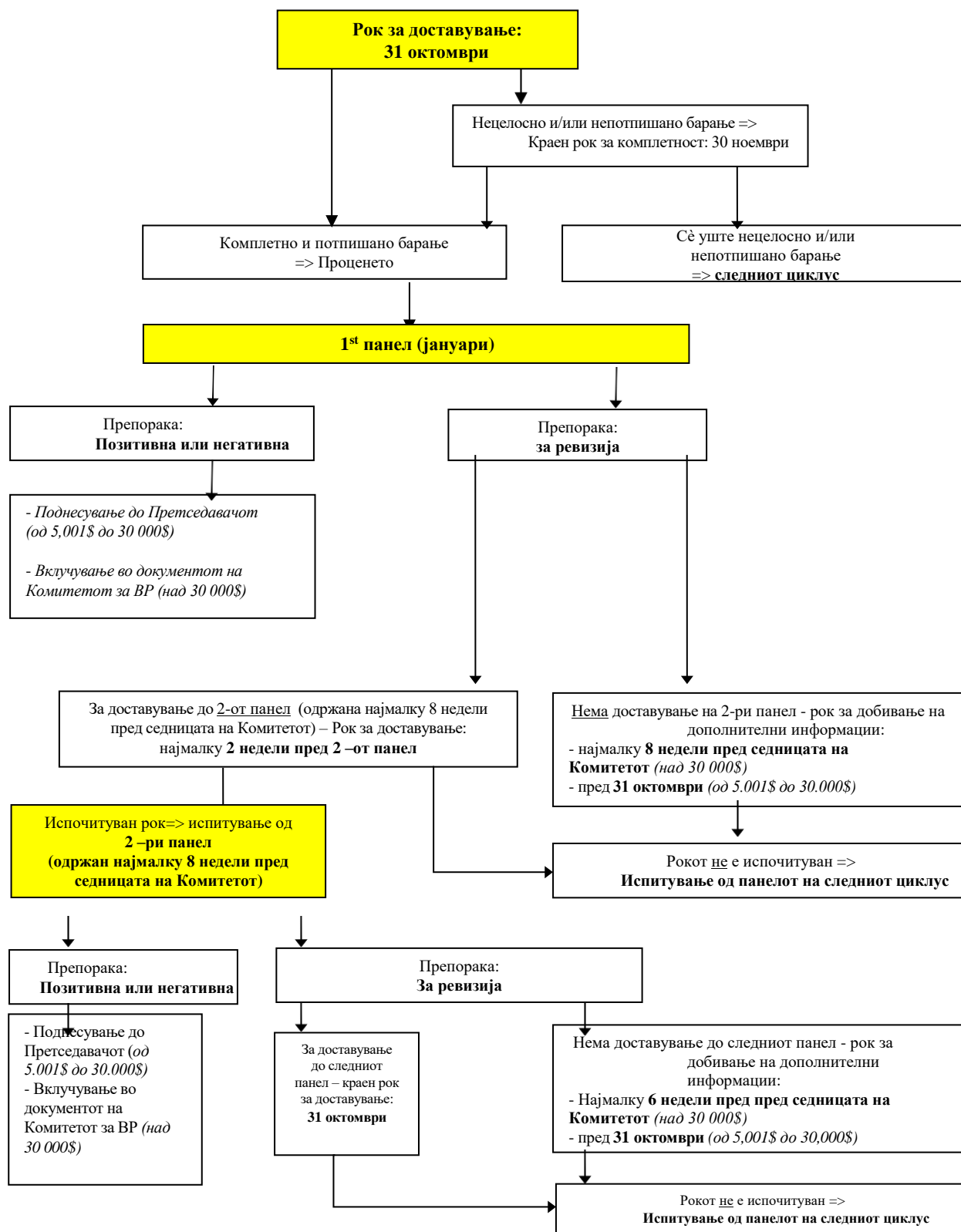
11.	<p>ПЛАН ЗА РАБОТА (вклучувајќи специфични активности и распоред)</p> <table border="1" data-bbox="284 280 818 600"> <thead> <tr> <th>Activities</th> <th colspan="7">Timeframe (in months)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>	Activities	Timeframe (in months)							Activity								Activity								Activity								Activity								<p>Опишете го планот за работа на активност(ите) што треба да се преземат со специфично повикување на очекуваните резултати споменати во параграф 10 погоре. Наведете датуми и времетраење на секоја активност. За состаноци и активности за обука, треба да се обезбедат пробни програми, вклучително и темите, прашањата и проблемите за кои ќе се дискутира.</p> <p>На пример: ЗаОчекуванРезултатБрој1:</p> <table border="1" data-bbox="863 571 1398 891"> <thead> <tr> <th>Activities</th> <th colspan="7">Timeframe (in months)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Activity</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table> <p>ЗаОчекуванРезултатБрој2:</p> <table border="1" data-bbox="863 1010 1398 1330"> <thead> <tr> <th>Activities</th> <th colspan="7">Timeframe (in months)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Activity</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Activity</td> <td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>	Activities	Timeframe (in months)							Activity								Activity								Activity								Activity								Activities	Timeframe (in months)							Activity								Activity								Activity								Activity							
Activities	Timeframe (in months)																																																																																																																									
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activities	Timeframe (in months)																																																																																																																									
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activities	Timeframe (in months)																																																																																																																									
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
Activity																																																																																																																										
12.	<p>ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕСТУВАЊЕ (да се достави до Центарот за Светско Наследство во рок од три месеци по завршување на спроведувањето на проектот)</p>	<p><u>Конечен извештај:</u></p> <p>Конечниот извештај треба да го изготви органот/лицето задолжено за спроведувањето на проектот.</p> <p>Конечниот извештај треба да биде структуриран според очекуваните резултати дефинирани во параграф 10.</p> <p><u>Евалуација:</u></p> <p>Евалуацијата треба да се фокусира на постигнатите резултати и нивното влијание врз (на пример):</p> <ul style="list-style-type: none"> - запишувањето на локалитет на листата на Светско Наследство по подготвителна помош, 																																																																																																																								

		<ul style="list-style-type: none"> - Периодичен Извештај и Состојба на зачувување, - отстранување на локалитет од Листата на Светско Наследство во опасност по итна помош, - имплементација на <i>Конвенцијата за Светско Наследство</i>, вклучително и нејзините стратешки цели („5Ц“) и други стратегии (на пр. Глобална стратегија...), - националните и/или локалните институции, - градење на капацитетите на локалниот персонал, - подигање на свеста кај пошироката јавност, - учесниците на проектот, - привлекување други ресурси, - итн... <p>Наведете кој ќе биде одговорен за евалуација на проектот.</p>
13.	<p>ПРОФИЛИ НА СПЕЦИЈАЛИСТИ/УЧЕСНИЦИ, ДОКОЛКУ ПРОЕКТОТ ПРЕДВИДУВА УЧЕСТВО НА ТАКВИ ЛУЃЕ (ако идентитетот на експертите, обучувачите, техничарите и / или квалификуваните работници е веќе познат, наведете ги нивните имиња и наведете кратко CV ако е можно)</p>	<p>Наведете го прецизното поле на специјализација и работата што треба да ја преземе секој експерт, како и потребното времетраење. Центарот за Светско Наследство и Советодавните тела се на располагање да препорачаат лица / обучувачи за ресурси, доколку тоа го побара(ат) засегнатата(ите) Држава(и) членка(и).</p> <p>Ве молиме, наведете ги имињата на сите експерти, доколку се веќе познати, кои ќе учествуваат во проектот и испратете кратко CV, ако е можно, како анекс на образецот за барање.</p>
14.	<p>КЛУЧНА ЦЕЛНА ПУБЛИКА, ВКЛУЧИТЕЛНО И ПРОФИЛИ НА СПЕЦИЈАЛИЗАНТИ/УЧЕСНИЦИ, ДОКОЛКУ ПРОЕКТОТ ПРЕДВИДУВА УЧЕСТВО НА ТАКВИ ЛУЃЕ</p>	<p>Наведете ги целните групи и корисниците на проектот, нивните професии, институции или поле(иња) на специјализација.</p>
15.	<p>БУЏЕТ ПО СТАВКИ</p>	
	<p>а) Наведете, во следната табела (во американски долари), детален преглед на трошоците на одделните елементи на проектот, вклучително, доколку е можно, единечни трошоци и покажете како овие ќе бидат споделени помеѓу различните извори на финансирање:</p>	<p>Во табелата наведете расчленување на сите трошоци поврзани со проектот, исто така, укажувајќи на распределбата на трошоците помеѓу различните донатори (Држава членка, Фонд за Светско Наследство и други).</p>
	<p>(i) Организација</p>	<p>Предметите во овој дел може да вклучуваат трошоци за простор, канцелариски трошоци, секретарска помош, превод, симултан превод, аудио-визуелна опрема или други</p>

		организациски трошоци потребни за успешно спроведување на проектот.
	(ii) Персонал и консултантски услуги	Во овој дел може да вклучат трошоци за меѓународни експерти, национални експерти, локален или меѓународен координатор или друг персонал неопходен за успешно спроведување на проектот.
	(iii) Патување	Во овој дел може да се вклучат трошоците за меѓународно или домашно патување неопходни за успешно спроведување на проектот.
	(iv) Дневници	Во овој дел може да се вклучат трошоци за сместување, оброци и други потреби потребни за успешно спроведување на проектот.
	(v) Опрема	Во овој дел може да вклучи каква било опрема неопходна за успешно спроведување на проектот.
	(vi) Евалуација, известување и објавување	Во овој дел може да вклучат трошоци за проценка, известување, уредување, печатење, дистрибуција и други трошоци потребни за успешно спроведување на проектот.
	(vii) Разно	Во овој дел може да се вклучат трошоци за визи или други мали трошоци што се неопходни за успешно спроведување на проектот.
	b) Наведете дали ресурсите од Државата членка или други извори се веќе достапни или кога веројатно ќе станат достапни	Ако ресурсите не се веќе достапни, наведете дали ќе бидат пред почетокот на проектот.
16.	НЕ-ПАРИЧНО СОПСТВЕНО УЧЕСТВО ОД ДРЖАВАТА ЧЛЕНКА И ДРУГИ ОРГАНИ	
	a) Национална(и) агенција(и)	Наведете во детали
	b) Други би / мултилатерални организации, донатори, итн	Наведете во детали
17.	АГЕНЦИЈА(И) ОДГОВОРНА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ	<p>Ве молиме наведете ги името, насловот, адресата и сите детали за контакт на лицето / агенцијата (ите) кои ќе бидат одговорни за спроведувањето на проектот, како и оние на кои било други органи учеснички.</p> <p>Ве молиме, наведете дали законодавната и административната обврска на Државата членка е достапна за проектот (видете став 239d од <i>Оперативниот водич</i>).</p>

18.	ПОТПИС ВО ИМЕ НА ДРЖАВАТА ЧЛЕНКА	Цело име Наслов Датум
19.	АНЕКСИ	Во овој дел, наведете го бројот на анекси во прилог на барањето и насловите на секој анекс.

Процес на доставување на барања за Меѓународна помош за помош при зачувување и управување и Подготвителна помош над 5000\$

КРИТЕРУМИ ЗА ЕВАЛУАЦИЈА ЗА БАРАЊА ЗА МЕЃУНАРОДНА ПОМОШ

Следните размислувања треба да бидат земени во предвид од Советодавните тела, Центарот за Светско Наследство и релевантниот донесувач на одлуки (Претседавачот на Комитетот за Светско Наследство, Комитетот за Светско Наследство или Директорот на Центарот за Светско Наследство) при проценка на барањата за Меѓународната помош.

Овие ставки не претставуваат листа за проверка и не секоја ставка ќе биде применлива за секое барање за Меѓународна помош. Наместо тоа, соодветните ставки треба да се разгледаат заедно на интегриран начин при донесување избалансирани проценки во врска со соодветноста на распределбата на ограничената финансиска поддршка достапна преку Фондот за Светско Наследство.

A. Подобност

1. Дали Државата членка има заостанати долгови за исплата на својот придонес кон Фондот за Светско Наследство?
2. Дали барањето доаѓа од овластена организација / институција на Државата членка?

B. Приоритетни размислувања

3. Дали барањето од Државата членка е на листата на најмалку развиените земји (НРЗ), економиите со ниски приходи (ЕНП), малите островски држави во развој (МОДР) или постконфликтните земји?
4. Дали локалитетот е на Листата на Светско Наследство во опасност?
5. Дали барањето продолжува со една или повеќе од стратешките цели на Комитетот за Светско Наследство (кредибилитет, зачувување, градење на капацитети и комуникација)?
6. Дали барањето одговара на потребите идентификувани преку процесот на периодично известување на ниво на локалитет и / или на регионално ниво?
7. Дали барањето е поврзано со регионална или подрегионална програма за градење на капацитети?
8. Дали има аспект на градење капацитет на активноста (без оглед на тоа каков вид на помош се бара)?
9. Дали лекциите научени од оваа активност ќе придонесат за поширокиот Систем на Светско Наследство?

C. Разгледувања поврзани со специфичната содржина на предложената активност

10. Дали целите на барањето се јасно наведени и остварливи?
11. Дали постои јасен план за работа за постигнување на резултатите, вклучително и временски рок за негово спроведување? Дали работниот план е разумен?
12. Дали органот/организацијата одговорна за спроведување на предлогот има капацитет да го стори тоа и дали има идентификувано одговорно лице за продолжување на контактите?
13. Дали квалификувани експерти се предлагаат да се ангажираат (без разлика дали се национални или меѓународни) за извршување на бараната работа? Дали има јасни услови за нивно вклучување, вклучително и соодветен период на нивно вклучување?
14. Дали во предлогот се зема предвид вклученоста на сите релевантни страни (на пример заинтересирани страни, други институции, итн.)?
15. Дали техничките барања се јасно изразени и дали се разумни?

16. Дали има јасен план за известување на резултатите и за континуиран мониторинг, вклучително и соодветни индикатори за успех?
17. Дали постои обврска на Државата членка за соодветно следење по завршувањето на активностата?

D. Буџетски / финансиски размислувања

18. Дали предложениот буџет е разумен за работата што се предлага?
19. Дали буџетот е доволно детален за да се осигура дека единечните трошоци се разумни и во согласност со локалните трошоци и / или нормите и правилата на УНЕСКО, како што е соодветно?
20. Дали барањето дејствува како катализатор (мултипликатор) за друго финансирање (дали другите извори на финансирање, готовина или во натура се јасно наведени)?

E. Разгледувања за специфични видови на Меѓународна Помош

a) Барања за Итна помош

21. Дали заканата или катастрофата опфатена со барањето е во согласност со дефиницијата за вонредна состојба во рамките на Оперативниот водич (непредвидени ситуации)?
22. Дали предложената интервенција може да се спроведе со сигурност за оние кои се вклучени во нејзиното спроведување?
23. Дали интервенцијата реагира на најкритичните прашања поврзани со заштитата / конзервацијата на локалитетот?

b) Барања за Подготвителна Помош

За барања за подготовка на досиеја за номинации

24. Дали локалитетот е на Пробната листа на Државата членка?
25. Дали Државата членка веќе има локалитети запишани на Листата на Светско Наследство? Ако да, колку?
26. Дали видот на предложениот локалитет за листа на Светско Наследство не е застапен или е недоволно застапен во листата на Светско Наследство?
27. Дали се посветува доволно внимание на неопходните елементи, како што се изготвување на план за управување, компаративна анализа, изјава за исклучителна универзална вредност, мапирање и сл.?
28. Дали се посветува доволно внимание на вклученоста на заедницата?

За барања за подготовка на Пробни листи

29. Дали процесот е дизајниран да ги вклучи сите потребни засегнати страни и гледишта?
30. Дали се предлагаат професионалци и од природно и од културно Наследство?
31. Дали Државата членка е нова во *Конвенцијата за Светско Наследство*?
32. Доколку барањето е за усогласување на Пробните листи, дали се вклучени претставници од сите потребни Држави членки во регионот или под-регионот?

За барања за подготовка на други видови помош

33. Ако барањето е за подготовка на барање за друга помош, дали е добро документирана потребата од евентуалното барање?

с) Барања за помош при зачувување и управување

За барања за конзерваторска работа или изработка на план за управување

34. Дали локалитетот е на Листата на Светско Наследство?
35. Дали предложената работа е приоритет за заштита или безбедно чување на локалитетот?
36. Дали работата што се предлага одговара на најдобрата практика?

За барања за активности за обука

37. Дали е јасно поврзувањето со спроведувањето на *Конвенцијата за Светско Наследство*?
38. Дали се одвива на локалитетот на Светското Наследство или вклучува посета / студија на случај на локалитет на Светско Наследство?
39. Дали ги вклучува оние кои се одговорни за зачувување на локалитетот на Светско Наследство како приправници или човечки ресурси?
40. Дали има дефинирани потреби за обука?
41. Дали методите за обука се соодветни за да се обезбеди исполнување на целите на учењето?
42. Дали ја зајакнува локалната и / или регионалната институција за обука?
43. Дали е поврзано со практични апликации во сферата?
44. Дали има одредба за дисеминација на резултати и сродни материјали за обука на други организации во системот на Светско Наследство?

За барања поврзани со научни истражувања

45. Дали може да се докаже дека предметот е од приоритетна природа за подобра заштита на локалитетите на Светското Наследство?
46. Може ли да се докаже дека резултатите ќе бидат конкретни и широко применливи во рамките на системот на Светско Наследство?

За барања за едукативни активности или активности за подигање на свеста

47. Дали ќе помогне да се направи *Конвенцијата за Светско Наследство* подобро позната или да се создаде поголем интерес за неа кај целната публика?
48. Дали ќе создаде поголема свесност за различните прашања поврзани со спроведувањето на *Конвенцијата за Светско Наследство*?
49. Дали ќе промовира поголема вклученост во активности поврзани со *Конвенцијата за Светско Наследство*?
50. Дали ќе биде средство за размена на искуства или ќе стимулира заеднички едукативни и информативни програми, особено кај учениците?
51. Дали ќе произведе соодветни материјали за свесност за промоција на *Конвенцијата за Светско Наследство* за употреба од целната публика?

ИЗЈАВА ЗА ИСКЛУЧИТЕЛНА УНИВЕРЗАЛНА ВРЕДНОСТ

Формат на изјава за исклучителна универзална вредност и ретроспективна изјава за исклучителна универзална вредност.

Ретроспективната изјава за исклучителна универзална вредност треба да се достави или на англиски или на француски јазик. Треба да се достави и електронска верзија (формат Word или .pdf).

Изјавата за исклучителна универзална вредност треба да го почитува следниот формат (максимум 2 страници во А4 страница):

- a) Кратка синтеза
- b) Оправдување за критериумите
- c) Изјава за интегритет (за сите страни)
- d) Изјава за автентичност (за страни според критериумите i-vi)
- e) Барања за заштита и управување

Рок

1 февруари²⁷ од годината што претходи на онаа во која се бара одобрување од Комитетот.

²⁷ Ако 1 февруари падне за викенд, номинацијата мора да биде примена до петок во 17h00 GMT

МОДИФИКАЦИИ НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

МАЛИ ИЗМЕНИ НА ГРАНИЦИТЕ НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Модификациите на границите треба да послужат за подобро идентификување на локалитетите на Светското Наследство и да ја зајакнат заштитата на нивната исклучителна универзална вредност.

Предлогот за мала измена на границата, поднесен од засегнатата Држава членка е предмет на преглед на релевантното(ите) советодавно(и) тело(а) и на одобрување на Комитетот за Светско Наследство.

Предлог за мала измена на границата може да биде одобрен, неодобрен или упатен од Комитетот за Светско Наследство.

Барана документација

- 1) **Површина на локалитетот (во хектари):** ве молиме наведете а) површина на локалитетот како што е впишана и б) површина на локалитетот како што е предложено да се измени (или областа на предложената тампон зона). (Забележете дека намалувањето може да се смета како мала измена само под исклучителни околности).
- 2) **Опис на модификацијата:** наведете пишан опис на предложената промена на границата на локалитетот (или писмен опис на предложената тампон зона).
- 3) **Оправдување за измената:** ве молиме наведете краток преглед на причините зошто треба да се изменат границите на локалитетот (или зошто е потребна тампон зона), со посебен акцент на тоа како таквата измена ќе го подобри зачувувањето и/или заштитата на локалитетот.
- 4) **Придонес за одржување на исклучителната универзална вредност:** наведете како предложената промена (или предложената тампон зона) ќе придонесе за одржување на исклучителната универзална вредност на локалитетот.
- 5) **Импликации за правната заштита:** наведете ги импликациите на предложената промена за правната заштита на локалитетот. Во случај на предложено дополнување или за создавање на тампон зона, наведете информации за правната заштита што треба да се додаде за областа и копија од релевантните закони и регулативи.
- 6) **Импликации за договорите за управување:** ве молиме наведете ги импликациите од предложената промена за уредувањето на управувањето со локалитетот. Во случај на предложено дополнување или за создавање на тампон зона, ве молиме да наведете информации за договорите за управување со областа што треба да се додаде.
- 7) **Мапи:** ве молиме, доставете две мапи, едната што јасно го покажува и разграничува локалитетот (оригинална и предложена ревизија) и другата што ја прикажува само предложената ревизија. Во случај на создавање на тампон зона, ве молиме, доставете мапа на која се прикажани обележаниот локалитет и предложената тампон зона.

Ве молиме, проверете дали мапите:

- се или топографски или катастарски;
- се презентирани во размер што е соодветен на големината во хектари на локалитетот и доволен за јасно покажување на деталите за тековната граница и предложените измени (и во секој случај, најголемата достапна и практична скала);
- ги имаат насловот и легендата/ключот на англиски или француски јазик (ако тоа не е можно, приложете превод)

- ги обележуваат границите на локалитетот (тековна и предложена ревизија) преку јасно видлива линија што може да се разликува од другите карактеристики на мапите;
- носат јасно обележана координатна мрежа (или координатни точки);
- јасно упатуваат (во насловот и во легендата) на границата на локалитетот на Светското Наследство (и на тампон зоната на локалитетот на Светското Наследство, доколку е применливо). Ве молиме, јасно разграничете ја границата на локалитетот на Светското Наследство од која било друга граница на заштитено подрачје.

8) **Дополнителна информација:** Во случај на предложено дополнување, ве молиме, доставете неколку фотографии од областа што треба да се додаде, кои даваат информации за нејзините клучни вредности и условите за автентичност / интегритет.

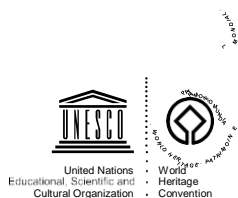
Секој друг релевантен документ може да се достави, како што се тематски карти (на пр. мапи за вегетација), резимеа на научни информации во врска со вредностите на областа што треба да се додаде (на пр. листи на видови) и придружни библиографии.

Горенаведената документација треба да се достави на англиски или француски јазик во два идентични примероци (три за мешовити локалитети). Треба да се достави и електронска верзија (мапите во формати како што се .jpg, .tif, .pdf).

Рок

1 февруари²⁸ во годината во која се бара одобрување од Комитетот.

²⁸ Ако 1 февруари падне за викенд, номинацијата мора да биде примена до петок во 17h00 GMT

**ОБРАЗЕЦ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ
НА ФАКТИЧКИ ГРЕШКИ ПРИ
ПРОЦЕНКИТЕ НА
СОВЕТОДАВНИТЕ ТЕЛА**

(во согласност со параграф 150 од *Оперативниот водич*)

ДРЖАВА(И) ЧЛЕНКА(И):

ЕВАЛУАЦИЈА НА НОМИНАЦИЈАТА ЗА ЛОКАЛИТЕТОТ:

ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЛЕВАНТНОТО СОВЕТОДАВНО ТЕЛО²⁹:

Страница, колона, линија на проценката на Советодавното тело	Реченица вклучувајќи ја и фактичката грешка (фактичката грешка треба да биде истакната со задебелени букви)	Предложена корекција од страна на Државата членка	Коментар (доколку има) од Советодавното тело и/или Центарот за Светско Наследство

- Образецот за доставување на фактички грешки, како и пример за ваква пополнета форма, се достапни од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО и на <https://whc.unesco.org/en/factualerrors>.
- Понатамошно упатство за поднесување на фактички грешки може да се најде во став 150 од *Оперативниот водич*.
- Од Државите членки се бара веднаш да ги достават овие информации во електронски формат или по е-пошта на wh-nominations@unesco.org.

Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формулар за поднесување фактички грешки треба да биде примена на англиски или француски јазик од Центарот за Светско Наследство на УНЕСКО, на следната адреса:

7 place de Fontenoy,

75352 Paris 07 SP, France,

најдоцна во рок од 14 дена пред отворањето на седницата на Комитетот.

²⁹За номинации на мешовити локалитети, доколку има грешки и во евалуацијата на Советодавните тела, треба да се достават посебни образци за секое Советодавно тело, наведувајќи на која проценка на Советодавното тело се однесува секој поднесок.

**ФОРМАТ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ
ИЗВЕШТАИ ЗА СОСТОЈБАТА НА
ЗАЧУВУВАЊЕ ОД СТРАНА НА
ДРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ**

(во согласност со параграф 169 од *Оперативниот водич*)

**Име на локалитетот на Светското Наследство (Држава(и) Членка(и))
(Идентификациски број))**

1. Извршно резиме на извештајот
[Забелешка: секој од деловите опишани подолу треба да се сумира. Максималната должина на извршното резиме е 1 страница.]
2. Одговор на Одлуката на Комитетот за Светско Наследство
[Белешка: Од Државата(ите) Членка(и) се бара да се осврне(ат) на најновата Одлука на Комитетот за Светско Наследство за овој локалитет, став по став.]
Доколку локалитетот е запишан на листата на Светско Наследство во опасност
Исто така, наведете детални информации за следново:
 - a) Постигнат напредок во спроведувањето на корективните мерки донесени од Комитетот за Светско Наследство
[Забелешка: ве молиме посочете ја секоја корективна мерка поединечно, давајќи фактички информации, вклучувајќи точни датуми, бројки и сл.]
Доколку е потребно, опишете ги факторите за успех или тешкотиите во спроведувањето на секоја од идентификуваните корективни мерки
 - b) Дали е соодветна временската рамка за спроведување на корективните мерки? Ако не, предложете алтернативна временска рамка и објаснување зошто е потребна оваа алтернативна временска рамка.
 - c) Постигнат напредок кон посакуваната состојба на конзервација за отстранување на локалитетот од Листата на Светско Наследство во опасност (ССНО)
3. Други тековни прашања за зачувување идентификувани од Државата(ите) членка(и) кои можат да имаат влијание врз исклучителната универзална вредност на локалитетот
[Белешка: ова вклучува прашања за зачувување кои не се споменати во Одлуката на Комитетот за Светско Наследство или во какво било барање за информации од Центарот за Светско Наследство]
4. Во согласност со став 172 од *Оперативниот водич*, опишете ги сите потенцијални поголеми реставрации, измени и / или нова градба(и) наменети во рамките на локалитетот, тампон зоната и / или коридорите или другите области, каде што ваквиот развој на настаните може да влијаат на исклучителната универзална вредност на локалитетот, вклучително и автентичноста и интегритетот.
5. Јавен пристап до извештајот за состојбата на зачувување
[Белешка: овој извештај ќе биде поставен за пристап до јавноста на Информативниот систем за состојба на конзервација на Центарот за Светско Наследство (<https://whc.unesco.org/en/soc>). Доколку вашата Држава членка побара да не се поставува целосниот извештај, само извршното резиме на 1 страница предвидено во точката (1.) погоре ќе се постави за пристап до јавноста.]
6. Потпис на органот

ТАБЕЛА ЗА УПОТРЕБА НА АМБЛЕМОТ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО

Оваа табела е подготвена врз основа на Поглавје VIII од *Оперативниот водич на Конвенцијата за Светско Наследство* и *Директивите во врска со употребата на името, акронимот, логото и имињата на интернет домените на УНЕСКО* (Резолуција 34Ц / 86).

Потсетник во врска со овластувањата и делегирањата на овластувањата за употреба на амблемот на Светското Наследство според Поглавје VIII од *Оперативниот водич*:

Параграф. 262:

"Комитетот за Светско Наследство е одговорен за утврдување на употребата на Амблемот за Светско Наследство и за правење препораки за политиката за тоа како може да се користи."

Параграф. 276:

"Националните власти можат да одобрат употреба на Амблемот на национален субјект, под услов проектот, без оглед дали е национален или меѓународен, да вклучува само локалитети на Светското Наследство лоцирани на истата национална територија. Одлуката на националните власти треба да се води според упатствата и принципите."

Параграф. 278:

Секое друго барање мора да биде упатено до Директорот на Центарот за Светско Наследство, кој има овластување да одобри употреба на амблемот во согласност со упатствата и принципите.

За случаите кои не се опфатени или недоволно опфатени со упатствата и принципите и со Табелата за употреба, Директорот ги доставува до Претседавачот кој, во најтешките случаи, ќе го предаде предметот на Комитетот за конечна одлука.

Потсетување во врска со употребата на поврзаното лого и самостојниот амблем:

Параграф. 262:

Од усвојувањето од страна на Генералната конференција на УНЕСКО во октомври 2007 година *Директивите во врска со употребата на името, акронимот, логото и имињата на интернет домените на УНЕСКО*, силно се охрабрува да се користи Амблемот на Светското Наследство како дел од поврзан лого блок придружуван од логото на УНЕСКО, секогаш кога е изводливо. Сепак, самостојната употребата на Амблемот за Светско Наследство останува возможна, во согласност со сегашните упатства и со табелата за употреба (Анекс 14 од упатствата).

Потсетување во врска со графичката повелба:

Графичката повелба на логото на УНЕСКО е достапна тука: <http://www.unesco.org/new/en/name-and-logo/graphics/>

Според Преамбулата на Поглавје VIII од Оперативниот водич, самостојниот амблем на Светското Наследство може да се користи во која било боја или големина.

Логоата што се дадени од авторизирани субјекти (како што е детално наведено во следната табела) во дигитален формат, корисниците не можат да го модифицираат на ниту еден начин.

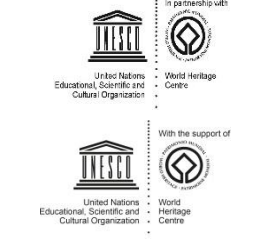
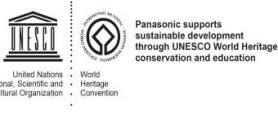
Задолжително е да се достави за одобрување нацрт верзија до авторизираниот субјектот пред производство.

Дефиниција за комерцијална употреба:

Продажбата на стоки или услуги што го носат името, кратенката, логото и/или името на интернет доменот на УНЕСКО во комбинација со Амблемот на Светското Наследство, главно заради профит, се смета за „комерцијална употреба“ за целите на Оперативниот водич. Таквата употреба мора да биде изрично одобрена од Генералниот директор, според специфичен договор за аранжман (дефиниција прилагодена од Директивите за лого на УНЕСКО 2007 година. Чл.2.1.3)

ЦЕНТАР ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

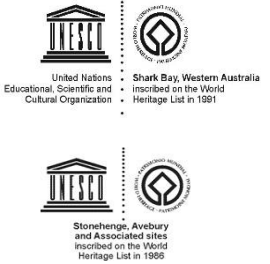
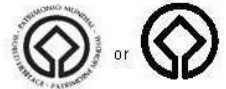

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Центар за Светско Наследство - ЦЗСН (за меѓународна содржина)	Вид на лого што ЦЗСН може да го користи	Користењето на логото од страна на ЦЗСН е овластено од	ЦЗСН може да го овласти логото за	Вид на лого кој ЦЗСН може да го овласти	Лого што треба да се користи и / или е овластено од ЦЗСН
1) Публикации 2) Комуникациски материјали 3) Веб страна, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Работни документи 5) Комуникациски производи (како што се маици, чанти, чадори), за специјални настани 6) Канцелариски материјал	Лого на Конвенција на УНЕСКО / Светско Наследство	Статут	Држава членка домаќин на Комитет	Лого на Конвенција на УНЕСКО / Светско Наследство	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Convention</p>
1) Публикации 2) Комуникациски материјали 3) Веб страна, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Работни документи 5) Комуникациски производи (како што се маици, чанти, чадори), за специјални настани 6) Канцелариски материјал	Лого на Центарот на УНЕСКО / Светско Наследство	Статут			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Centre</p>

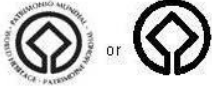
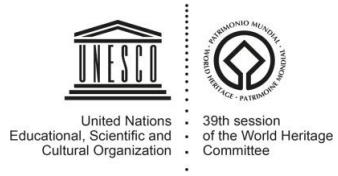

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Центар за Светско Наследство (продолжение)	Вид на лого што ЦЗСН може да го користи	Користењето на логото од страна на ЦЗСН е овластено од	ЦЗСН може да го овласти логото за	Вид на лого кој ЦЗСН може да го овласти	Лого што треба да се користи и / или е овластено од ЦЗСН
1) Публикации 2) Комуникациски и материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Комуникациски производи од мала големина (како пенкала, привезоци и др.), за специјални настани 5) Канцелариски материјал	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба	1) 1) Орган за управување со локалитетот на Светско Наследство 2) Држава членка домаќин на Комитет	Амблем на Светско Наследство	
Седница на Комитетот	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство + "XXва/ра/та/ма седница на Комитетот за Светско Наследство"	Законска употреба	Држава членка домаќин на Комитет	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство + "XXва/ра/та/ма седница на Комитетот за Светско Наследство"	
Партнерство со надворешни субјекти (приватен и јавен сектор)	Лого на УНЕСКО/Центар за Светско Наследство со текст „Со поддршка на“, „Во соработка со“ или „Во партнерство со“	Законска употреба	Субјекти во рамките на договорните аранжмани	Лого на УНЕСКО/Центар за Светско Наследство со текст „Со поддршка на“, „Во соработка со“ или „Во партнерство со“	
	Лого на Унеско/Центар за Светско Наследство или Конвенција на Светско Наследство + лого на партнерот и/или текст			Лого на Унеско/Центар за Светско Наследство или Конвенција на Светско Наследство + лого на партнерот и/или текст	

НАЦИОНАЛНИ КОМИСИИ ИЛИ АГЕНЦИИ

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
1 - Национална Комисија (за национална содржина)	Вид на лого што NatCom може да го користи	Користењето на логото од страна на NatCom е овластено од	NatCom може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што NatCom може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од NatCom
1) Не-комерцијални публикации 2) Комуникациски материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Комуникациски Производи како што се маици, чанти, чадори (не-трговски, Исклучително за специјални настани) 5) Канцелариски материјал	Лого на УНЕСКО/ Светско Наследство со текст „Светско Наследство во... [име на земја]”	Законска употреба	Властите на локалната самоуправа и управителите на терени	Лого на УНЕСКО/ Светско Наследство со текст „Светско Наследство во +земја "	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>

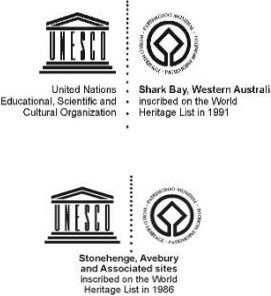

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
	Вид на лого што NatCom може да го користи	Користењето на логото од страна на NatCom е овластено од	NatCom може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што NatCom може да го овласти	
1 - Национална Комисија (продолжение)					
1) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. кога местата се ограничени 2) Комуникациски производи како графички елемент кога местата се ограничени 3) Канцелариски материјал 4) Секој друг применлив случај во согласност со Оперативниот водич	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба	Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство	Амблем на Светско Наследство	

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
1 - Национална Комисија (продолжение)	Вид на лого што NatCom може да го користи	Користењето на логото од страна на NatCom е овластено од	NatCom може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што NatCom може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од NatCom
Знаци на патот, знаци на автопат	Избор на логото според видот на знакот и неговата локација: логото на УНЕСКО / Светско Наследство во целост или поедноставено со името на локалитетот под него	Законска употреба	Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство	Логото на УНЕСКО / Светско Наследство во целост или поедноставено со името на локалитетот под него	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Stonehenge, Avebury and Associated sites inscribed on the World Heritage List in 1986</p> <p>Текстот под името на страницата е избран. Можност да се замени „запишан на Листата на Светско Наследство во“ со „Светско Наследство од“</p>
	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба	Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство	Амблем на Светско Наследство	 <p>or</p>
Комерцијална употреба	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство со текст „Светско Наследство во... [име на земја]“	Генерален директор на УНЕСКО			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>

	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба	Национален субјект	Амблем на Светско Наследство	
Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
1 - Национална Комисија (продолжение)	Вид на лого што NatCom може да го користи	Користењето на логото од страна на NatCom е овластено од	NatCom може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што NatCom може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од NatCom
Седница на Комитетот	УНЕСКО/Светско Наследство + "XXва/ра/та/ма седница на Комитетот за Светско Наследство"	Центар за Светско Наследство	Организациски власти	УНЕСКО/Светско Наследство + "XXва/ра/та/ма седница на Комитетот за Светско Наследство"	
Покровителство на еднократни настани поврзани со Светското Наследство (пр. Конференции, публикации или аудио-визуелна продукциска активност на национално или локално ниво)			Организациски субјекти	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство со текст „Под покровителство на Националната комисија на xxx за УНЕСКО“	

Партнерство поврзано со Светското Наследство со национални организации			Национална организација има воспоставено партнерство со Националната Комисија	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство со текст „Под покровителство на Националната комисија на xxx за УНЕСКО“ или „Во соработка со Националната комисија xxx за УНЕСКО“ или „Во партнерство со Националната комисија xxx за УНЕСКО“	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>With the support of the National Commission of Xxxxxx for UNESCO</p>
Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
2-Агенција- назначен национален орган (за национална содржина)	Вид на лого што агенцијата може да го користи	Користењето на логото од страна на агенцијата е овластено од	Агенцијата може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што агенцијата може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од агенцијата
<ol style="list-style-type: none"> 1) Не-комерцијални публикации 2) Комуникациски и материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Комуникациски продукти (како што се маици, чанти, чадори) не-трговски, само за специјални настани 5) Канцелариски материјал 	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство со текст „Светско Наследство во... [име на земја]“	Национална Комисија или Центар за Светско Наследство			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>

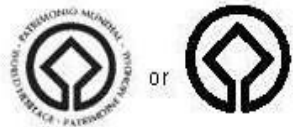
<p>1) Не-комерцијални публикации</p> <p>2) Комуникациски и материјали</p> <p>3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. кога местата се ограничени</p> <p>4) Комуникациски производи (како што се маици, чанти, чадори) не-трговски, само за специјални настани</p> <p>5) Канцелариски материјал</p>	<p>Амблем на Светско Наследство</p>	<p>Законска употреба</p>	<p>Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство</p>	<p>Амблем на Светско Наследство</p>	
---	-------------------------------------	--------------------------	---	-------------------------------------	---

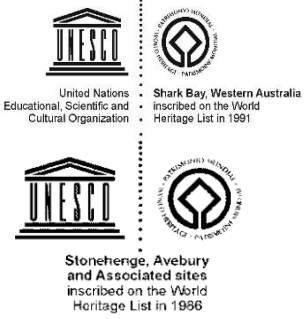

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
2 - Агенција - назначен национален орган (продолжение)	Вид на лого што агенцијата може да го користи	Користењето на логото од страна на агенцијата е овластено од	Агенцијата може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што агенцијата може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од агенцијата
Знаци на патот, знаци на автопат	Избор на логото според видот на знакот и неговата локација: логото на УНЕСКО / Светско Наследство во целост или поедноставено со името на локалитетот под него	Национална Комисија или Центар за Светско Наследство	Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство	Логото на УНЕСКО / Светско Наследство во целост или поедноставено со името на локалитетот под него	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Stonehenge, Avebury and Associated sites inscribed on the World Heritage List in 1986</p> <p>Текстот под името на страницата е избран. Можност да се замени „запишан на Листата на Светско Наследство во“ со „Светско Наследство од“</p>
	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба	Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство	Амблем на Светско Наследство	 <p>or</p>

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
	Вид на лого што агенцијата може да го користи	Користењето на логото од страна на агенцијата е овластено од	Агенцијата може да овласти употреба на логото на	Вид на лого што агенцијата може да го овласти	
2 - Агенција - назначен национален орган (продолжение) Комерцијална употреба	Лого на УНЕСКО/Светско Наследство со текст „Светско Наследство во... [име на земја]”	Генерален директор на УНЕСКО	/	/	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>
	Амблем на Светско Наследство	Законска употреба			

Орган за управување со локалитетот на Светското
Наследство

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство (за содржина поврзана со локалитетот)	Вид на лого што Светското Наследство може да го користи	Користењето на логото од страна на Светското Наследство е овластено од	Светското Наследство може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што Светското Наследство може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од Светското Наследство
1) Не-комерцијални публикации 2) Комуникациски и материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Комуникациски производи (како што се маици, чанти, чадори) не-трговски, само за специјални настани 5) Канцелариски материјал 6) Плакета, знаме, банер	Лого специфично за локалитетот на УНЕСКО /Светско Наследство	Национална Комисија или Центар за Светско Наследство	/	/	<div style="text-align: center;"> <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> </div> <p>Можност да се замени „Запишан на Листата на Светско Наследство“ со „Светско Наследство од“</p>

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство (продолжение)	Вид на лого што Светското Наследство може да го користи	Користењето на логото од страна на Светското Наследство е овластено од	Светското Наследство може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што Светското Наследство може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од Светското Наследство
1) Не-комерцијални публикации 2) Комуникациски материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. кога местата се ограничени 4) Комуникациски производи (маици, чанти, чадори, привезоци, пенкала итн.) не-трговски, за специјални настани 5) Плакета, знаме, банер	Амблем на Светско Наследство	Национална Комисија или агенција или Центар за Светско Наследство	/	/	

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство (продолжение)	Вид на лого што Светското Наследство може да го користи	Користењето на логото од страна на Светското Наследство е овластено од	Светското Наследство може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што Светското Наследство може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од Светското Наследство
Знаци на патот, знаци на автопат	Избор на логото според видот на знакот и неговата локација: логото на УНЕСКО / Светско Наследство во целост или поедноставено со името на локалитетот под него	Национална Комисија или Центар за Светско Наследство			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Stonehenge, Avebury and Associated sites inscribed on the World Heritage List in 1986</p> <p>Текстот под името на страницата е избран. Можност да се замени „запишан на Листата на Светско Наследство во“ со „Светско Наследство од“</p>
	Амблем на Светско Наследство	Национална Комисија или Центар за Светско Наследство			

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство (продолжение)	Вид на лого што Светското Наследство може да го користи	Користењето на логото од страна на Светското Наследство е овластено од	Светското Наследство може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што Светското Наследство може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од Светското Наследство
Комерцијална употреба	Лого специфично за локалитетот на УНЕСКО /Светско Наследство	Генерален директор на УНЕСКО	/	/	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Можност да се замени: „запишан на Листата на Светско Наследство во“ со „Светско Наследство од“</p>
	Амблем на Светско Наследство	Национална Комисија			/

Специјален случај: сериски локалитети или многу големи локалитети, вклучувајќи неколку/разни елементи/споменици/места					
Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Орган за управување со локалитетот на Светското Наследство (продолжение)	Вид на лого што Светското Наследство може да го користи	Користењето на логото од страна на Светското Наследство е овластено од	Светското Наследство може да овласти употреба на логото за	Вид на лого што Светското Наследство може да го овласти	Лого што треба да се користи и/или е овластено од Светското Наследство
1) Не-комерцијални публикации 2) Комуникациски материјали 3) Веб-страница, социјални медиуми, апликации, итн. 4) Комуникациски производи (маици, чанти, чадори, привезоци пенкала итн.) не-трговски, само за специјални настани 5) Канцелариски материјал 6) Плакета, знаме, банер	УНЕСКО/Светско Наследство специфично лого на локалитетот, предводено Од “Хххх [име на елементот/споменикот/местото], дел од”	Национална Комисија или Центар за Наследство			Хххх дел од United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization • Route of Santiago de Compostela • inscribed on the World Heritage List in 1993

СОВЕТОДАВНИ ТЕЛА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Советодавни тела	Вид на лого што Советодавните тела можат да го користат	Користењето на логото од страна на Советодавните тела е овластено од	Советодавни тела можат да овластат употреба на логото за	Вид на лого што Советодавните тела можат да го овластат	Лого што треба да се користи и/ или е овластено од Советодавните тела
1) Не-комерцијални публикации 2) Не-комерцијални комуникациски и материјали 3) Веб страна 4) Не-комерцијални канцелариски материјали	Лого на УНЕСКО/ Конвенција за Светско Наследство	Центар на Светско Наследство	/	/	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Convention</p>
1) Публикации 2) Комуникациски и материјали 3) Веб страна 4) Канцелариски материјали	Амблем на Светско Наследство	Центар на Светско Наследство	/	/	 <p>or</p>

ПОКРОВИТЕЛСТВО

Употреби и цели	Употреби		Авторизација		Графички илустрации
Покровителство	/	/	Генералниот директор на УНЕСКО може да овластува	Генералниот директор на УНЕСКО може да го овласти видот на лого	Лого што треба да е овластено
Еднократни активности (конференции, изложби, фестивали, публикации или аудио-визуелни продукции)			Организациски власти	Лого на УНЕСКО/ Светско Наследство со текст „под покровителство на”	 <p>Under the patronage of</p> <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage</p>

АПСТРИМ ПРОЦЕС ФОРМАТ ЗА БАРАЊЕ

1. Држава(и)Членка(и)

2. Предмет на совет побаран од Центарот за Светско Наследство или Советодавните тела (Ве молиме означете го соодветното поле)

Развој, ревизија или усогласување на Пробната Листа(и)

Потенцијална номинација во иднина - доколку е применливо,
име на локалитетот(ите)

3. Краток опис на локалитетот (резиме на фактички информации и квалитети на локалитетот, доколку е применливо)

4. Очекувана временска рамка за реализација на апстрим процесот

5. Дали е неопходна посета на локалитетот? Да Не

6. Достапност на средства за спроведување на барањето

(Ве молиме, наведете како имате во план да ги покриете трошоците поврзани со спроведувањето на барањето за апстрим процесот. Ве молиме, наведете дали планирате да аплицирате за помош од Фондот за Светско Наследство, доколку ги исполнувате условите (механизам за Меѓународна помош или буџетска линија за советодавни мисии) или од друг извор на финансирање).

7. Какви било дополнителни информации што можеби сакате да ги дадете

8. Информации за контакт на одговорните органи (име, наслов, е-маил, телефон)

9. Потпис во име на Државата(ите) членка(и)

Оригиналната потпишана верзија на пополнетиот формулар за барање за апстрим процес треба да се испрати на англиски или француски на:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Telephone: +33 (0)1 45 68 11 36

E-mail: wh-upstream@unesco.org

ОДБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

БАЗА НА ПОДАТОЦИ НА ДОКУМЕНТИ НА ЦЕНТАРОТ ЗА СВЕТСКО
НАСЛЕДСТВО

<https://whc.unesco.org/en/documents/>

The UNESCO World Heritage Centre "Official Records" searchable online document collection permits the retrieval of information contained in the reports of the World Heritage Committee and General Assembly of States Parties to the Convention

ОСНОВЕН ТЕКСТ

UNESCO. 1972. *Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*. (World Heritage Convention).

<https://whc.unesco.org/en/conventiontext>

UNESCO General Assembly of States Parties to the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. 2014. *Rules of Procedure*. WHC-14/GA/1 Rev. 4 (as of 14 November 2014)

<https://whc.unesco.org/en/ga/>

UNESCO Intergovernmental Committee for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. 1995. *Financial Regulations for the World Heritage Fund*, Paris. (WHC/7, August 1995).

<https://whc.unesco.org/en/financialregulations/>

UNESCO Intergovernmental Committee for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. 2013. *Rules of Procedure*, WHC-2013/5

<https://whc.unesco.org/en/committee>

UNESCO World Heritage Centre. 2017. *Basic Texts of the 1972 World Heritage Convention* (2017 Edition). Paris, UNESCO.

<https://whc.unesco.org/en/basictexts/>

UNESCO World Heritage Centre. *Properties inscribed on the World Heritage List*.

<https://whc.unesco.org/en/list>

UNESCO World Heritage Centre. *Tentative Lists*.

<https://whc.unesco.org/en/tentativelists/>

СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ

UNESCO World Heritage Committee. 1992. *Strategic Orientations*. in Annex II of the Report of the 16th session of the World Heritage Committee (Santa Fe, 1992) (WHC-92/CONF.002/12).

<https://whc.unesco.org/en/documents/940>

UNESCO World Heritage Committee. 1994. *Report of the Expert Meeting on the "Global Strategy" and thematic studies for a representative World Heritage List* (20-22 June 1994) (WHC-94/CONF.003/INF.6)

<https://whc.unesco.org/archive/global94.htm>

UNESCO World Heritage Committee. 1994. *Nara Document on Authenticity*.

<https://whc.unesco.org/archive/nara94.htm>

UNESCO World Heritage Committee. 1996. *Report of the Expert Meeting on Evaluation of General Principles and Criteria for Nominations of Natural World Heritage sites*. (WHC-96/CONF.202/INF.9).

<https://whc.unesco.org/archive/1996/whc-96-conf202-inf9e.htm>

UNESCO World Heritage Committee. 2001. *Global Training Strategy for World Cultural and Natural Heritage*, adopted by the World Heritage Committee at its 25th session (Annex X of WHC-01/CONF.208/24)- Update

of the Global Training Strategy (Doc WHC-09/33.COM/10B).
<https://whc.unesco.org/archive/2001/whc-01-conf208-24e.pdf><https://whc.unesco.org/archive/2009/whc09-33com-10Be.pdf> - See update in 2011

UNESCO World Heritage Committee. 2002. *Budapest Declaration on World Heritage*. (Doc WHC-02/CONF.202/5).
<https://whc.unesco.org/en/decisions/1217/> - See update in 2007. *The “fifth C” for “Communities”*.

UNESCO World Heritage Committee. 2004. *Evaluation of the Global Strategy for a representative, balanced and credible World Heritage List (1994-2004)*. (Doc WHC-04/28.COM/13)
<https://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13e.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2005. *Vienna Memorandum on World Heritage and Contemporary Architecture – Managing the Historic Urban Landscape*. (Doc WHC-05/15.GA/INF.7).
<https://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-15ga-inf7e.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2007. *Strategy for Reducing Risks from Disasters at World Heritage Properties*. (Doc WHC-07/31.COM/7.2)
<https://whc.unesco.org/archive/2007/whc07-31com-72e.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2007. *The “fifth C” for “Communities”*. (Doc WHC-07/31.COM/13B).
<https://whc.unesco.org/archive/2007/whc07-31com-13be.pdf>

UNESCO World Heritage Centre. 2008. *Policy Document on the Impacts of Climate Change on World Heritage Properties*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-397-2.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2010. *Reflection on the Trends of the State of Conservation*. (Doc WHC-10/34.COM/7C).
<https://whc.unesco.org/archive/2010/whc10-34com-7Ce.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2011. *Presentation and adoption of the World Heritage strategy for capacity building*. (Doc WHC-11/35.COM/9B).
<https://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-35com-9Be.pdf>

UNESCO World Heritage Committee. 2013. *Revised Partnerships for Conservation (PACT) Initiative Strategy*. (Doc WHC-13/37.COM/5D).
<https://whc.unesco.org/archive/2013/whc13-37com-5D-en.pdf>

UNESCO General Assembly of States Parties to the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. 2015. *World Heritage and Sustainable Development*. Resolution 20 GA 13. (Doc WHC-15/20.GA/15).
<https://whc.unesco.org/archive/2015/whc15-20ga-13-en.pdf>

ТЕМАТСКИ ПРОГРАМИ НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

World Heritage Cities Programme. 2001.
<https://whc.unesco.org/archive/2001/whc-01-conf208-19e.pdf>

World Heritage Sustainable Tourism Programme. 2012.
<https://whc.unesco.org/archive/2012/whc12-36com-5E-en.pdf>

Small Island Developing States Programme.
2005.<https://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-29com-05e.pdf>.p14

World Heritage Marine Programme.
2005.<https://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-29com-05e.pdf>.p16

Thematic Initiative on Astronomy and World Heritage. 2005.
<https://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-29com-05e.pdf>. p18

Initiative on Heritage of Religious Interest. 2011.
<https://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-35com-5Ae.pdf>

World Heritage Earthen Architecture Programme (WHEAP). 2007.
<https://whc.unesco.org/archive/2007/whc07-31com-21Ce.pdf>

ПРИРАЧНИЦИ ЗА РЕСУРСИ НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

<https://whc.unesco.org/en/resourcemanuals/>

UNESCO, ICCROM, ICOMOS and IUCN. 2010. *Managing Disaster Risks for World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/managing-disaster-risks/>

UNESCO, ICCROM, ICOMOS and IUCN. 2011. *Preparing World Heritage Nominations*. (Second edition). Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/preparing-world-heritage-nominations/>

UNESCO, ICCROM, ICOMOS and IUCN. 2012. *Managing Natural World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/managing-natural-world-heritage/>

UNESCO, ICCROM, ICOMOS and IUCN. 2013. *Managing Cultural World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/managing-cultural-world-heritage/>

ПРЕГЛЕД НА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

<https://whc.unesco.org/en/review/>

World Heritage is a quarterly review produced in English, French and Spanish by the UNESCO World Heritage Centre, featuring in-depth articles on world heritage-related issues and inscribed sites. 93 issues published since 1996.

СЕРИЈА НА ДОКУМЕНТИ ОД СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО

<https://whc.unesco.org/en/series/>

UNESCO World Heritage Centre. 2002. *Managing Tourism at World Heritage Sites: a Practical Manual for World Heritage Site Managers*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Manual 1.)
<https://whc.unesco.org/en/series/1/>

UNESCO World Heritage Centre. 2002. *Investing in World Heritage: past achievements, future ambitions*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 2.)
<https://whc.unesco.org/en/series/2/>

UNESCO World Heritage Centre. 2003. *Periodic Report Africa*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 3.)
<https://whc.unesco.org/en/series/3/>

Hillary, A., Kokkonen, M. and Max, L. (eds). 2003. *Proceedings of the World Heritage Marine Biodiversity Workshop*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 4.)
<https://whc.unesco.org/en/series/4/>

- UNESCO World Heritage Centre. 2003. *Identification and Documentation of Modern Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 5.)
<https://whc.unesco.org/en/series/5/>
- Fowler, P. J., (ed.), *World Heritage Cultural Landscapes 1992-2002*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 6.)
<https://whc.unesco.org/en/series/6/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2003. *Cultural Landscapes: the Challenges of Conservation*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 7.)
<https://whc.unesco.org/en/series/7/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2003. *Mobilizing Young People for World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 8.)
<https://whc.unesco.org/en/series/8/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2004. *Partnerships for World Heritage Cities: Culture as a Vector for Sustainable Urban Development*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 9.)
<https://whc.unesco.org/en/series/9/>
- Stovel, H. (ed). 2004. *Monitoring World Heritage*, Paris, UNESCO, World Heritage Centre. (World Heritage Papers 10.)
<https://whc.unesco.org/en/series/10/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2004. *Periodic Report and Regional Programme Arab States 2000-2003*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 11.)
<https://whc.unesco.org/en/series/11/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2004. *The State of World Heritage in the Asia-Pacific Region 2003*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 12.)
<https://whc.unesco.org/en/series/12/>
- deMerode,E.,Smeets,R.andWestrik,C.2004.*LinkingUniversalandLocalValues:ManagingaSustainable Future for World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 13.)
<https://whc.unesco.org/en/series/13/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2005. *Caribbean Archaeology and World Heritage Convention*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 14.)
<https://whc.unesco.org/en/series/14/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2005. *Caribbean Wooden Treasures*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 15.)
<https://whc.unesco.org/en/series/15/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2005. *World Heritage at the Vth IUCN World Parks Congress*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 16.)
<https://whc.unesco.org/en/series/16/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2005. *Promoting and Preserving Congolese Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 17.)
<https://whc.unesco.org/en/series/17/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2006. *Periodic Report 2004- Latin America and the Caribbean*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 18.)
<https://whc.unesco.org/en/series/18/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2006. *American Fortifications and the World Heritage Convention*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 19.)
<https://whc.unesco.org/en/series/19/>

- UNESCO World Heritage Centre. 2006. *Periodic Report and Action Plan, Europe 2005-2006*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 20.)
<https://whc.unesco.org/en/series/20/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2007. *World Heritage Forests - Leveraging Conservation at the Landscape Level*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 21.)
<https://whc.unesco.org/en/series/21/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2007. *Climate Change and World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Reports 22.)
<https://whc.unesco.org/en/series/22/>
- Hockings, M., James, R., Stolton, S., Dudley, N., Mathur, V., Makombo, J., Courrau, J. and Parrish, J. 2008. *Enhancing our Heritage Toolkit. Assessing management effectiveness of Natural World Heritage sites*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 23.)
<https://whc.unesco.org/en/series/23/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2008. *Rock Art in the Caribbean*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 24.)
<https://whc.unesco.org/en/series/24/>
- Martin, O. and Piatti, G. (eds). 2009. *World Heritage and Buffer Zones, International Expert Meeting on World Heritage and Buffer Zones*, Davos, Switzerland, 11–14 March 2008. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 25.)
<https://whc.unesco.org/en/series/25/>
- Mitchell, N., Rössler, M. and Tricaud, P-M. (authors/eds). 2009. *World Heritage Cultural Landscapes: A handbook for Conservation and Management*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 26.)
<https://whc.unesco.org/en/series/26/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2010. *Managing Historic Cities*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 27.)
<https://whc.unesco.org/en/series/27/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2011. *Navigating the Future of Marine World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 28.)
<https://whc.unesco.org/en/series/28/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2011. *Human Evolution: Adaptations, Dispersals and Social Developments (HEADS)*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 29.)
<https://whc.unesco.org/en/series/29/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2011. *Adapting to Change: the State of Conservation of World Heritage Forests in 2011*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 30.)
<https://whc.unesco.org/en/series/30/>
- Albert, M.-T., Richon, M., Viñals, M.J. and Witcomb, A. (eds). 2012. *Community development through World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 31.)
<https://whc.unesco.org/en/series/31/>
- Church, J., Gabrié, C., Macharia, D., Obura, D. 2012. *Assessing Marine World Heritage from an Ecosystem Perspective*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 32.)
<https://whc.unesco.org/en/series/32/>
- UNESCO World Heritage Centre. 2012. *HEADS 2: Human Origin Sites and the World Heritage Convention in Africa*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 33.)
<https://whc.unesco.org/en/series/33/>

UNESCO World Heritage Centre. 2012. *World Heritage in a Sea of Islands - Pacific 2009 Programme*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 34.)
<https://whc.unesco.org/en/series/34/>

Dingwall, P., Kawakami, K., Weise, K. 2012. *Understanding World Heritage in Asia and the Pacific - The Second Cycle of Periodic Reporting 2010-2012*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 35.)
<https://whc.unesco.org/en/series/35/>

Joffroy, T., Eloundou, L. (eds.). 2013. *Earthen Architecture in Today's World*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 36.)
<https://whc.unesco.org/en/series/36/>

Falzon, C., Perry, J. 2014. *Climate Change Adaptation for Natural World Heritage Sites*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 37.)
<https://whc.unesco.org/en/series/37/>

UNESCO World Heritage Centre. 2014. *Safeguarding Precious Resources for Island Communities*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 38.)
<https://whc.unesco.org/en/series/38/>

UNESCO World Heritage Centre. 2014. *HEADS 3: Human Origin Sites and the World Heritage Convention in Asia*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 39.)
<https://whc.unesco.org/en/series/39/>

Brown, J., Hay-Edie, T. 2014. *Engaging Local Communities in Stewardship of World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre. (World Heritage Papers 40.)
<https://whc.unesco.org/en/series/40/>

UNESCO World Heritage Centre. 2015. *HEADS 4: Human Origin Sites and the World Heritage Convention in Eurasia*. Paris, UNESCO World Heritage Centre (World Heritage Papers 41)
<https://whc.unesco.org/en/series/41/>

UNESCO World Heritage Centre. 2015. *HEADS 5: Human Origin Sites and the World Heritage Convention in the Americas*. Paris, UNESCO World Heritage Centre (World Heritage Papers 42)
<https://whc.unesco.org/en/series/42/>

UNESCO World Heritage Centre. 2016. *Understanding World Heritage in Europe and North America Final Report on the Second Cycle of Periodic Reporting, 2012-2015*, Paris, UNESCO World Heritage Centre (World Heritage Papers 43)
<https://whc.unesco.org/en/series/43/>

Freestone, J., Laffoley, D., Douvère, F., Badman, T. 2016. *World Heritage in the High Seas: An Idea Whose Time Has Come*. Paris, UNESCO World Heritage Centre (World Heritage Papers 44)
<https://whc.unesco.org/en/series/44/>

UNESCO World Heritage Centre. 2016. *The Future of the World Heritage Convention for Marine Conservation. Celebrating 10 years of the World Heritage Marine Programme*. Paris, UNESCO World Heritage Centre (World Heritage Papers 45)
<https://whc.unesco.org/en/series/45/>

ОПШТИ И ТЕМАТСКИ РЕФЕРЕНЦИ

Badman, T., Bomhard, B. and Dingwall, P. 2008. *World Heritage Nominations for Natural Properties: A Resource Manual for Practitioners*. Gland, Switzerland, IUCN.
<http://cmsdata.iucn.org/downloads/whmanagement.pdf>

Batisse, M., Bolla, G. 2005. *The Invention of World Heritage*. Paris, UNESCO.

- Cameron, C. 2005. *Background Paper for the Special Expert Meeting of the World Heritage Convention: The Concept of Outstanding Universal Value*. Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation.
<https://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-29com-inf09Ae.pdf>
- Cameron, C., Rössler, M. 2013. *Many Voices, One Vision: The Early Years of the World Heritage Convention*. Farnham, Ashgate.
- Galla, A. (ed.). 2012. *World Heritage – Benefits Beyond Borders*. Paris/Cambridge, UNESCO Publishing/Cambridge University Press.
- Feilden, B.M. and Jokilehto, J. 1993. *Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites*. (First edition). Rome, ICCROM.
- Francioni, F. (ed). 2008. *The 1972 World Heritage Convention: A Commentary*. Oxford Commentaries on International Law, UK.
- ICOMOS. 1965. *International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites (The Venice Charter 1964)*. Paris, ICOMOS.
https://www.icomos.org/charters/venice_e.pdf
- ICOMOS. 2004. *ICOMOS Analysis of the World Heritage List and Tentative Lists and Follow-Up Action Plan*. Paris, ICOMOS.
- ICOMOS. 2005. *The World Heritage List: Filling the Gaps – An Action Plan for the Future*. Paris, ICOMOS.
http://www.international.icomos.org/world_heritage/gaps.pdf
- ICOMOS. 2005. *Xi'an Declaration on the Conservation of the Setting of Heritage Structures, Sites and Areas*.
<http://www.international.icomos.org/charters/xian-declaration.pdf>
- ICOMOS. 2008. *Compendium on Standards for the Inscription of Cultural Properties to the World Heritage List*.
<https://whc.unesco.org/en/sessions/32COM/documents/>
- ICOMOS. 2011. *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties*. Paris, ICOMOS.
http://openarchive.icomos.org/266/1/ICOMOS_Heritage_Impact_Assessment_2010.pdf
- ICOMOS technical and thematic studies
<http://www.icomos.org/en/documentation-center>
- IUCN. 2006. *Enhancing the IUCN Evaluation Process of World Heritage Nominations: A Contribution to Achieving a Credible and Balanced World Heritage List*.
<https://www.iucn.org/sites/dev/files/import/downloads/vilm2005.pdf>
- IUCN. 2006. *The World Heritage List: Guidance and Future Priorities for Identifying Natural Heritage of Potential Outstanding Universal Value*.
http://cmsdata.iucn.org/downloads/ouv2006_english.pdf
- IUCN. 2008. *Outstanding Universal Value – Standards for Natural World Heritage, A Compendium on Standards for Inscriptions of Natural Properties on the World Heritage List*.
http://cmsdata.iucn.org/downloads/ouv_compendium_english.pdf
- IUCN Technical and Thematic Studies:
<https://www.iucn.org/theme/world-heritage/resources/publications>
- Pressouyre, L. 1993. *The World Heritage Convention, twenty years later*. UNESCO, Paris.
<https://whc.unesco.org/en/280/?id=564&>
- Stovel, H. 1998. *Risk Preparedness: A Management Manual for World Cultural Heritage*. Rome, ICCROM.
https://www.iccrom.org/sites/default/files/ICCROM_17_RiskPreparedness_en.pdf

Swiss Federal Office of Culture, Martin, O., Gendre, S. (eds). 2010. *UNESCO World Heritage: serial properties and nominations*. Bern. Switzerland.
<https://whc.unesco.org/document/124860>

UNESCO World Heritage Centre. Education Kit. 2002. *World Heritage in Young Hands*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/educationkit/>

UNESCO World Heritage Centre. 2003. *World Heritage 2002 - Shared Legacy, Common Responsibility*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/activities/563/>

UNESCO World Heritage Centre. 2007. *World Heritage – Challenges for the Millenium*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/challenges-for-the-Millennium/>

UNESCO World Heritage Centre. 2007. *Case Studies on Climate Change and World Heritage*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/activities/473/>

UNESCO World Heritage Centre. 2012. *African World Heritage – A Remarkable Diversity*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO World Heritage Centre. 2013. *Celebrating 40 years of the World Heritage Convention*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/celebrating-40-years>

UNESCO World Heritage Centre. 2013. *Report of the 40th Anniversary of the World Heritage Convention*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/report-40th-Anniversary>

UNESCO World Heritage Centre. *Patrimonto's World Heritage Adventures*. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
<https://whc.unesco.org/en/patrimonto/>

von Droste, B., Plachter, H. and Rössler, M. (eds.). 1995. *Cultural Landscapes of Universal Value: Components of a Global Strategy*, Jena (Germany), Fischer Verlag.

von Droste, B., Rössler, M. and Titchen, S. (eds.). 1999. *Linking Nature and Culture*, Report of the Global Strategy Natural and Cultural Heritage Expert Meeting, 25-29 March 1998, Amsterdam, The Netherlands, UNESCO/ Ministry for Foreign Affairs/Ministry for Education, Science, and Culture, The Hague.
<https://whc.unesco.org/archive/amsterdam98.pdf>

World Commission on Protected Areas (WCPA) Best Practice Guidelines
<https://www.iucn.org/theme/protected-areas/resources/best-practice-guidelines>

- *National System Planning for Protected Areas, 1998*
- *Economic Values of Protected Areas: Guidelines for Protected Area Managers, 1998*
- *Guidelines for Marine Protected Areas, 1999*
- *Indigenous and Traditional Peoples and Protected Areas, 2000*
- *Financing Protected Areas: Guidelines for Protected Area Managers, 2000*
- *Transboundary Protected Areas for Peace and Co-operation, 2001*
- *Sustainable Tourism in Protected Areas: Guidelines for Planning and Management, 2002*
- *Management Guidelines for IUCN Category V Protected Areas: Protected Landscapes/Seascapes, 2002*
- *Guidelines for Management Planning of Protected Areas, 2003*
- *Indigenous and Local Communities and Protected Areas: Towards Equity and Enhanced Conservation, 2004*
- *Forests and Protected Areas: Guidance on the use of the IUCN protected area management categories, 2006*

- *Sustainable Financing of Protected Areas: A global review of challenges and options, 2006*
- *Evaluating Effectiveness: A Framework for Assessing Management Effectiveness of Protected Areas, 2006*
- *Identification and Gap Analysis of Key Biodiversity Areas, 2007*
- *Sacred Natural Sites: Guidelines for Protected Area Managers, 2008*

БЕБ АДРЕСИ

UNESCO

<http://www.unesco.org>

UNESCO World Heritage Centre

<https://whc.unesco.org>

UNESCO World Heritage Centre publications

<https://whc.unesco.org/en/publications/>

UNESCO World Heritage Review

<https://whc.unesco.org/en/review/>

UNESCO World Heritage Map

<https://whc.unesco.org/en/map/>

ICCROM

<http://www.iccrom.org>

ICCROM publications

http://www.archivalplatform.org/resources/entry/iccrom_publications/

ICOMOS

<http://www.icomos.org>

ICOMOS publications

<http://www.icomos.org/en/documentation-center>

IUCN

<http://www.iucn.org>

IUCN publications

<https://www.iucn.org/resources/publications>

World Commission on Protected Areas (WCPA) Best Practice Guidelines

<https://www.iucn.org/theme/protected-areas/resources/best-practice-guidelines>